

161.

1(3)

TIEDOKSI

SDP:N JOENSUUN KUNNALLISJÄRJESTÖ RY
KUNNALLISTOIMIKUNTA

13.6.1994

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE rp

Eduskuntaryhmä
Puoluehallitus

HYVÄT TOVERIT

Kunnallistoimikunta on alkuvuoden kuluessa ussaan otteeseen keskustellut yhteiskunnallisesta tilanteesta, SDP:n julkisesta suhtautumisesta asioihin ja miten voisimme vaikuttaa tilanteen paranemiseen. Näiden keskustelujen pohjalta toimikunta päätti lähettää eduskuntaryhmälle ja puoluehallitukselle viestin näkemyksistään.

TYÖTTÖMYYS on saavuttanut sellaiset mittasuhteet ja työttömyyslainsäädäntö tehty niin vaikeaksi ja työllitymistä estäväksi, että kansalaiset odottavat SDP:ltä uusia konkreettisia aloitteita. Työllisyysaloite sinänsä on erittäin hyvä. Kansalaiset kaipaavat vaikeuksissaan tukea ja ymmärtämystä yhtä lailla kuin käytännön apua. Jos emme pysty auttamaan ihmisiä nopeassa työllistymisessä, on puolueen pystyttävä antamaan edes uskoa parempaan huomiseen. Vapaaehtoinen eläkkeelle siirtyminen ja nuorten työllistäminen sitä kautta ovat edelleen asioita, joita pitää yrittää toteuttaa. Eläke- ym. lait eivät voi olla esteenä tai niitä on muutettava pysyvästi tai tilapäisesti.

Työn uudelleen jakaminen esim. Tanskan mallin pohjalta tilapäisenä vaihtoehtona on myös selvitettävä.

EU - kansallinen tuki - vuosisadan puhallus. Ihmisiä vaivaa eniten se, että mikään tiedotusväline ei anna tarkkoja lukuja suunnitelluista tuista eikä vertaa niitä nyt budjetissa oleviin tukiin. Eräitä esimerkkejä:

1. -94 budjetissa on 18,4 mrd maataloustukia. Poistuvatko

ne, kun nyt puheena olevat EU-tuet tulevat vai tulevatko uudet tuet nykyisten lisäksi?

2. Saako viljelijä tukensa omistukseensa, siis p-alaan vai tuotantoon perustuen? (Huom. solidaarisuus, tehty työ)

3. Onko Suomi nettomaksaja vai -saaja?

4. Miten EU-sopimus kohtelee vientiteollisuuttamme ja mitä apua ETA-sopinnuksesta on, jos jääme EU:n ulkopuolelle?

Kansalaiset hyväksyvät liittymisen EU:iin, mutta yhden väestöryhmän loputonta ja vastikkeetonta hyysäämistä ei jakseta ymmärtää. Tästä porusta täytyy jäädä villoja ainakin SDP:n käteen, kokoomushan ehätti omansa jo menettämään. Meille tämä on suuren luokan uskottavuuskysymys. Maatalouden tuen ja EU-liittymisen eriyttäminen on erinomainen asia. Pidetään ne erillään!

Toiveaksemme EU tukiaisia ei siirretä budjetin ulkopuolelloksi menoeriksi pankkituen tapaan.

TULOVEROTUS on nostettu kohtuuttomaksi. Ymmärrämme valtiollisen vallan tarvitsevan tuloja, mutta näin ei voi jatkua. Ihmiset ovat katkeroituneita ja suhtautuvat yhteiskuntaan kielteisesti. Tuhansia ja taas tuhansia perheitä on joutunut umpikujaan, josta ei näy ulospääsyä. Pahimmillaan tämä voi johtaa laajoihin levottomuuksiin. Poliittisesti tällä luodaan pohjaa erilaisille populistisille virtauksille, joiden voimistuessa tilanne pahentuisi entisestään näkyen mm. uudessa eduskunnassa.

Ihmiset yhdistävät tuloveron maksun ja maatalouden tukipaketin todeten, että yksiltä otetaan, jotta toisille voidaan antaa. Tämä jakaa kansan.

Tuloveron suhdetta pääomaverotukseen on korjattava. Tuloveron ja sosiaalimaksuja on alennettava. SDP:n signaalit omasta suhtautumisesta verotukseen ovat olleet ristiriitaisia. Kaikki tulot samalle viivalle!

Seuraavan vaalikauden tavoitteeksi voitaisiin asettaa valtion- ja kunnallisveron suhteen uudelleen harkinta. SDP:n tulee huolehtia ennen kaikkea kunnallisveron kertymisestä, koska kunnat tuottavat valtaosan julkisista palveluista.

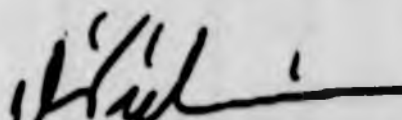

3.

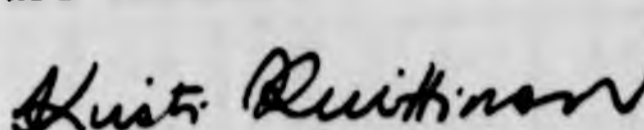
Tavoitteena voisi olla esim. kunnallisveron muuttaminen progressiiviseksi ja valtionveron muuttaminen jakoveroksi, jolle määrätään verovapaa yläraja.

PANKKITUKI hyväksyttiin eduskunnassa suurella enemmistöllä. Sitä selitettiin välttämättömäksi. Ilmeisesti SDP:kään ei tiedetty, mitä päätöksestä seurasi. SDP:n suhtautumisen vaisuuteen oli ja on ilmeisenä osasyynä Ulf Sundqvistin osuus pankkisotkuihin. Nyt pankit kaatavat kaikki vähäisetkin ongelmat suoraan valtion maksettavaksi. Pienyrittäjät ja yksityiset kansalaiset menettävät elämäntyönsä pankkien julmuuden vuoksi. Mitä tekee SDP? Puolueen tulee sanoutua irti tästä kansallisvarallisuuden uusjaosta. Puhapäähä on mennyt, mutta minipääomaa on mennyt suhteessa paljon enemmän, joten meillä ei ole mitään syytä kainouteen.

Puheenjohtaja

Ari Tiainen

Sihteeri

Kirsti Kuittinen

14.6.1994/SDP/sp

(s2)

162. TIEDOKSI

**Puolueiden kannatus vaaleissa 1991 ja 1992
sekä kannatusarviolta 1993**

	SDP	KESK	KOK	Vas. liitto	Vih- reät	RKP	SMP	SKL	LKP	Muut
Vaalit										
Eduskunta- vaalit 1991	22,1	24,8	19,3	10,1	6,8	5,5	4,8	3,1	0,8	2,7
Kunnallis- vaalit 1992	27,1	19,2	19,1	11,7	6,9	5,0	2,4	3,2	1,0	4,4
Suomen Gallup Oy										
SG 1-2/93	28,5	20,3	17,6	10,5	9,1	4,8	2,3	3,4	0,9	2,6
SG 3-4/93	29,9	18,3	18,9	10,9	8,6	5,4	1,9	3,1	1,0	2,0
SG 6/93	32,0	16,9	19,2	11,7	7,9	5,0	1,8	3,1	0,8	1,6
SG 9-10/93	32,5	17,2	18,0	11,2	8,0	4,7	2,0	3,0	1,1	2,3
SG 11-12/93	31,0	17,7	17,5	10,6	8,3	5,2	2,0	3,6	0,9	3,0
SG 3/94	34,1	17,5	17,7	11,3	6,0	4,9	1,4	2,7	0,9	3,5
Taloustutkimus Oy										
TT 1/93	28,6	18,5	18,3	10,3	11,0	5,3	1,6	2,4	1,1	2,8
TT 2/93	27,9	18,4	18,3	10,1	12,0	4,7	2,2	2,3	1,0	3,1
TT 3/93	29,0	18,4	17,4	8,6	12,9	4,1	1,4	3,3	1,3	3,6
TT 4/93	32,2	16,6	16,7	8,5	10,8	3,9	1,8	4,0	1,8	3,7
TT 5/93	30,5	17,2	17,5	10,1	11,2	4,2	2,0	3,4	1,3	2,4
TT 6/93	32,8	18,2	17,5	8,5	8,9	5,3	1,6	3,6	1,5	2,1
TT 8/93	32,0	17,2	18,0	9,5	10,6	4,2	1,6	2,9	1,3	2,7
TT 9/93	31,7	18,2	18,0	8,2	9,0	4,3	1,9	2,7	1,1	4,9
TT 10/93	32,6	16,9	18,0	8,9	9,2	4,8	2,4	3,3	1,2	2,7
TT 11/93	31,3	17,5	16,7	9,5	10,1	4,8	2,4	3,1	2,0	2,9
TT 12/93	30,9	18,7	17,8	8,1	8,0	4,8	1,4	3,7	1,2	5,4
TT 1/94	32,5	17,5	17,6	9,8	8,7	4,4	1,8	2,8	1,4	3,4
TT 2/94	33,1	18,0	18,5	10,4	7,3	4,7	1,3	2,8	1,3	2,7
TT 3/94	30,2	18,5	19,7	10,7	7,5	4,0	1,8	2,4	1,6	3,6
TT 4/94	33,1	17,8	17,2	9,5	9,0	4,6	1,0	2,8	1,2	3,8
TT 5/94	34,7	17,0	16,8	9,4	10,3	4,2	1,6	2,5	0,9	2,6

**SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE -
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.**

Puoluehallituksen kokous

10.8.1994 klo 9.00

ESITYSLISTA

- 1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
- 2 Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen
- 3 Esityslistan hyväksyminen
- 4 Pöytäkirjan tarkistajien valinta
- 5 Seuraava puoluehallituksen kokous 18.8.1994 klo 9.00
- 6 Puoluehallituksen kesäkokous 1.-2.9.1994, Eura
- 7 SDP:n ehdokkaat rintamaveteraaniain neuvottelukun-
taan
- 8 Raunistulan Sos.dem. Toveriseura ry:n purkautuminen
- 9 SDP:n edustaja Euroopan Forumin johtoryhmään
- 10 Lausunto Euroopan parlamentin edustajien vaalitavasta
- 11 Poliittinen tilanne
- 12 Tiedoksi
- 13 Muut esille tulevat asiat
- 14 Kokouksen päättäminen

**Puoluehallituksen kesäkokous
Eurassa 1.-2.9.1994**

16 Y.

OHJELMA

Torstai 1.9.

klo	11.00	Kokoontuminen Euran työväentalolle, lounas
	12.00	Puoluehallituksen kokous
	14.00	Tiedotustilaisuus, kahvi
	15.00	Puoluehallituksen kokous jatkuu
	17.00	Majoittuminen, Kauttuan Klubi, majoituspaikat Villa Aalto, Varkaudenmäki ja Hallitalo, kaikki Kauttuan Klubilta 200 metrin säteellä
	17.30	Ruokailu, Kauttuan Klubi
		Kuljetus linja-autolla Euran työväentalolle
	19.00	Yleisötilaisuus, Euran työväentalo
		Kuljetus linja-autolla illanviettopaikalle
		Illanvietto, sauna ja iltapala, Paperiliiton Kauttuan osaston Rantapirtti

Perjantai 2.9.

klo	7.30	Aamiainen Kauttuan Klubilla
	8.30	Pyhäjärven seudun asioita, Pyhäjärvi-instituutti (lyhyen kävely- matkan päässä Kauttuan Klubista ja majoituspaikoista), Euran kunnanjohtaja Matti Lahtinen ja Pyhäjärvi-instituutin toiminnan- johtaja Erkki Salomaa (tiedotusvälineitä kutsutaan paikalle)
	9.00	Puoluehallituksen kokous jatkuu (Pyhäjärvi-instituutti)
		Lounas Kauttuan Klubilla

Pöytäkirja Raunistulan
 Sos.dem. Toveriseura r.y:
 yleisestä marraskuun ko-
 kouksesta, joka pidettiin
 24 p:nä marraskuuta 1993
 klo 19,00 Ravintola "Tei-
 nissä" Uudenmaankatu 1.
 Kokouksen puheenjohtajana
 oli Ilmari Haapanen ja
 sihteerinä toimi Annikki
 Tiainen. Kokouksessa oli
 mukana 8 yhdistyksen jä-
 sentä.

1 §.

Kokouksen avauksen suoritti yhdistyksen puheenjohtaja Ilmari
 Haapanen toivoen osanottajat tervetulleeksi.

2 §.

Jäsenistölle lähetetyn henkilökohtaisen kutsun sekä "Turun
 Päivälehdessä" oleen kokousilmoituksen perusteella todettiin ko-
 kous laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3 §.

Esuteltiin ja hyväksyttiin kokoukselle laadittu työjärjestys.

4 §.

Valittiin kokoukselle puheenjohtajaksi Ilmari Haapanen.

5 §.

Valittiin pöytäkirjan tarkastajiksi Meeri Lapintie ja Maili
 Muurinen. Äänestyksissä toimivat tarpeen vaatiessa ääntenlaskijoina
 pöytäkirjan tarkastajat.

6 §.

Johtokunnan esityksen pohjalta virisi vilkas keskustelu yhdistyksen toiminnasta ja sen lopettamisesta.

7 §.

Keskustelun perusteella päätettiin lopettaa Raunistulan Sos. dem. Toveriseura r.y:n toiminta. Hyväksyttiin jäsenistön vapaaehtoinen liittyminen Raunistulan Sos. dem. Työväenyhdistys r.y:n.

8 §.

Keskusteltiin yhdistyksen rahavarojen käytöstä ja luovuttamisesta, josta päätettiin antaa Raunistulan Nuoret Kotkat nuorisjärjestölle 2.000 mk. sekä loput Raunistulan Sos. dem. Työväenyhdistyksen käyttöön.

9 §.

Kokoukselle ilmoitettiin ilmoitusasiana, että yhdistyksemme jäsenet on kutsuttu Raunistulan Sos. dem. Työväenyhdistyksen joulujuhlaan, joka pidetään Tarmon talolla 9/12 - 1993 alkaen klo 19.00.

10 §.

Puheenjohtaja Ilmari Haapanen kiitti yhdistyksen jäseniä osallistumisesta yhdistyksemme viimeiseen kokoukseen. Samalla todettiin, että yhdistys on tehnyt kiitettävää työtä sosiaalidemokraattisessa hengessä ja myös yhdistyksen laaja jäsenjoukko, kukin ajallaan, on vuosikymmenien aikana osallistunut erilaisiin toimintamuotoihin aktiivisesti. Lisäksi on mainittava yhdistyksen alaisena toiminut lasten ja varhaisnuorten "Päivän Nuoret" osasto, joka välillä on toiminut ripeästi.

Kokouksen päätteeksi jäsenistölle tarjottiin jouluaateria.

Kokouksen puolesta:

Ilmari Haapanen

Ilmari Haapanen
puh. joht.

Annikki Tiainen

Annikki Tiainen
sihteeri

Olemme tarkastaneet pöytäkirjan ja todenneen sen olevan
kokouksessa käsiteltyjen asioiden mukainen.

Meeri Lapintie

Meeri Lapintie

Maili Muurinen

Maili Muurinen

VARSINAIS-SUOMEN
SOSIALIDEMOKRAATTINEN
PIIRI RY.

SAATE

SDP

proluoto / Eric Jämböck

1972

Ulla Kero

☐ puh.kesk. johdosta
☐ kirjeenne johdosta
☐ tilauksenne johdosta
☐ tiedoksi

☒ toimenpiteitänne varten
pyydämme palauttamaan
palautamme

HT.

Tuusi Lammistalon

paperit nyt vihdoin

on.

Tuusi Kero

VARSINAIS-SUOMEN
SOSIALIDEMOKRAATTINEN PIIRI -
EGENTLIGA FINLANDS
SOCIALDEMOKRATISKA DISTRIKT RY.
Eerikinkatu 30 20100 Turku

☎ toimisto 921/14 405
pöytäkirja 26 482
toimitaja 26 742

TU 372 20-4
TTSp 433125-42365
STS 710118-5590
OPY 554240-431110

Euroopan parlamentin edustajien vaalitapa

(Oikeusministeriön työryhmän esityksen kommentointia pohjaksi puolueen lausunnolle)

Listavaali/henkilövaali

Työryhmä ei ole useista pyynnöistä huolimatta selvittänyt Suomeen soveltuvaa listavaalijärjestelmää. Se vain toteaa: "Pitkien listojen järjestelmän on katsottu lisäävän puoluesidonnaisuutta. Listavaalien uudelleen käyttöön ottamiselle ei kansanvaltaisuuden kannalta ole esitettävissä kestäviä perusteita."

Listavaaleja vastustavassa asenteessaan työryhmä tukeutuu vain suomalaisiin kokemuksiin ns. "suppeiden pitkien listojen" käytöstä. Työryhmä ei mitenkään arvioi esim. Alankomaissa, Luxemburgissa, Saksassa tai Tanskassa käytössä olevien listavaalijärjestelmien sopivuutta myös Suomeen. Listavaalijärjestelmää voidaan toteuttaa täydellisenä puoluevaalina, jolloin äänestäjä ei voi mitenkään vaikuttaa puolueen listan henkilöjärjestykseen. Mutta listavaali voidaan järjestää myös niin, että äänestäjällä on halutessaan varsin suuret mahdollisuudet muokata itse se lista, so. henkilöryhmä, jolle haluaa tukensa antaa. Olennaista on, että listavaalijärjestelmissä korostuu vaalien luonne monijäseninen päätöksenteon koelimen valintatapahtumana ja poliittisen toiminnan yleinen linjanveto.

Euroopan parlamentin edustajien toiminta tapahtuu suurelta osalta puolueeryhmien kautta ja niiden avustuksella, kuten myös työryhmä toteaa. Kansallisten näkökohtien tehokas edistäminen edellyttää hyviä valmiuksia vaikuttaa juuri puolueeryhmien työhön. Länsimaisessa parlamentarismissa "puoluesidonnaisuuden" hyväksyminen ja myönteinen hyväksikäyttö on olennainen osa kansanvaltaa.

Työryhmä ei mitenkään käsittele niitä haittoja, jotka erityisesti henkilövaalissa aiheutuvat ehdokkaiden taloudellisten voimavarojen erilaisuudesta ja henkilövaalien tarvitsemasta huomattavan suuresta rahoituksesta. Vaalityön taloudelliset näkökohdat ovat Euroopan parlamentin vaaleissa olennaisesti merkittävämpiä kuin kansallisissa vaaleissa, koska vaalityötä on tehtävä laajalla alueella ja kustannukset siitakin johtuen ovat suuret. Tällöin puolueiden ja muiden ehdolleasettajien vastuu vaalityön taloudesta Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa on olennaisesti suurempi kuin kansallisissa vaaleissa.

Monipuoliseen harkintaan perustuvan päätöksenteon kannalta on välttämätöntä, että valmistellaan myös listavaaliin ja äänen jakamiseen perustuvia ehdotuksia Euroopan parlamentin edustajien vaalitavaksi.

Maan jakaminen vaalialueisiin/
maan pitäminen yhtenä vaalipiirinä

Äänen jakaminen

Alueellisesti kattavan edustavuuden tavoittelu on sinänsä kannatettavaa. Työryhmän esitys maan jakamisesta neljään vaalialueeseen on kuitenkin keinotekoinen ja äänestäjän valinnan mahdollisuuksia tarpeettomasti rajoittava eikä kuitenkaan turvaa tasaista edustajien paikkojen jakautumista. Esitetty vaalialuejako ei vastaa mitään yhteisöpolitiikkaan tai kansalliseen toimintaan liittyvää alueellista jakoa. On pelättävissä, että se pikemminkin on omiaan kärjistämään alueiden välisiä suhteita, kun edustajat jo lähtökohtaisesti eivät toimi koko maan, vaan "oman" alueen valitsijakunnan hyväksi.

Vaalijärjestelmän on annettava äänestäjälle samanaikainen mahdollisuus arvioida alueellisen edustautumisen lisäksi mm. ehdokkaiden ammatin tai toimialan merkitystä, sukupuolten tasa-arvon toteutumista ja luonnollisesti myös poliittisten näkemystensä huomioon ottamista.

Työryhmän esitys ei varmista millekään vaalialueelle tiettyä määrää edustajia, vaan edustajien jakautuminen eri vaalialueille riippuu ehdolleasettajien kulloinkin valitsemasta tekniikasta (vaalialuekohtainen/valtakunnallinen) ja äänestysviikaudesta eri alueilla. Alueellisen edustautumisen tasapuolisuuden turvaamisessa tulisi luottaa ehdolleasettajien harkintaan ja äänestäjien tahtoon eikä uuteen keinotekoiseen aluejakoon.

Työryhmän esitykseen sisältyy myös aluejakoa ja suhteellisuusperiaatetta rikko-va epäjohdonmukaisuus. Sen mukaan valituksi tulee eniten ääniä saanut ehdokas siltä vaalialueelta, jossa puolue (t. vaaliliitto tai yhteislista) on saanut eniten ääniä, mikäli ehdokkaat on asetettu vaalialueittain ja ko. puolue (t. vaaliliitto tai yhteislista) on koko maassa saanut vain yhden edustajanpaikan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että koko vaalialueisiin jakamisen idea saattaa syrjäytyä kaikkien niiden puolueiden kohdalla, jotka saavat vain yhden edusta-

janpaikan. Näitä puolueita saattaa olla niin monta, että yhteensä ne voivat saada 3-5 paikkaa Suomen 16 edustajanpaikasta.

Suurimman suhteellisen kannatuksen syrjäyttäminen, suurimman absoluuttisen kannatuksen hyväksi esitetyllä tavalla hyödyttää todennäköisesti erityisesti läntistä vaalialuetta, koska siellä on n. 300.000 äänestäjää enemmän kuin äänioikeutettujen määrältään pienimmällä eli pohjoisella vaalialueella.

**Äänioikeutettujen lukumäärä (kunnallisvaalit 1992)
esitetyillä vaalialueilla**

Eteläinen vaalialue	967.573 äo.
Läntinen vaalialue	1.109.486 äo.
Itäinen vaalialue	943.057 äo.
Pohjoinen vaalialue	798.897 äo.

Äänestäjän valinnanmahdollisuuksien lisäämiseksi ja mm. alueellisten ja muiden tasapuolisuusnäkökohtien huomioonottamiseksi on selvitettävä sellaisen vaalitavan toteutusmahdollisuus, jossa maa on yhtenä vaalialueena/vaalipiirinä ja äänestäjällä on oikeus äänestää enintään neljää ehdokasta. Tällöin äänestäjä voisi halutessaan antaa äänensä yhdelle, kahdelle, kolmelle tai neljälle ehdokaalle, jotka vastaavasti saisivat 1, 1/2, 1/3 tai 1/4 ääntä. Ehdokkaita yhdelle listalle tulisi voida asettaa enintään valittavien edustajien määrä eli 16 kuten kansanedustajain vaaleissakin. Vaalin tulos määräytyisi d'Hontin järjestelmän mukaisesti.

Vaalien ajankohta

Työryhmän ehdotus järjestää vaalit 1.10.1995 on perusteltu, mikäli eduskuntavaalit toimitetaan normaaliin aikaan maaliskuussa 1995. Ehdokkaiden asettaminen ja vaalityö voidaan käynnistää vasta eduskuntavaalien jälkeen.

Ehdokkaiden asettaminen

Ehdokkaiden asettamisessa sovelletaan kansanedustajien vaaleissa noudatettavaa käytäntöä. Esitys siitä, että ehdokkaan asettamiseksi perustettuun valitsijayhdis-

tykseen tulee kuulua vähintään 500 äänioikeutettua, on perusteltu. Lisäksi tulisi valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjassa erityisesti todeta sen muodostajien kannattavan ao. ehdokkaan valintaa Euroopan parlamentin edustajaksi.

Työryhmän esitys, että puolueen piirijärjestöjen olisi sovittava asetetaanko ehdokkaat vaalialueittain vai valtakunnallisesti on kummallinen. Useissa puolueissa piirijärjestöt valitsevat edustajansa puolueen valtuustoon tai hallitukseen juuri siinä tarkoituksessa, että nuo elimet päättävät mm. niistä asioista, jotka koskevat samanaikaisesti useita piirijärjestöjä. Viimekädessä puolueen valtuusto ja hallitus vastaavat siitä, että jäsenten yhdenvertaisuus ja kansanvaltaiset vaikutusmahdollisuudet toteutuvat.

Ehdokasasettelun keskeiset linjaratkaisut on voitava tehdä puolueiden sääntöjen mukaisesti niiden ylimmissä päätöksenteo-koelmissä eikä sääntömääräiset puolue-elimet ohittavissa neuvottelutilaisuuksissa.

Vaalikelpoisuus

Työryhmä esittää, että vaalikelpoisuudesta säädettyä luetellaan ne virat, toimet ja tehtävät, joiden haltijat eivät ole vaalikelpoisia. Esitetty menettely johtaa perusteettomaan vaalikelpoisuuden ja siten erittäin olennaisen kansalaisoikeuden rajoittamiseen. Oikeutta asettua ehdolle ei pidä tarpeettomasti rajoittaa, vaan on edellytettävä, että ao. henkilö mahdollisen valintansa jälkeen ensi tilassa jättää sellaiset tehtävät, joita ei voi hoitaa Euroopan parlamentin edustajana, tai että suoraan säädetään valituksi tulemisen merkitsevän eroa ko. tehtävästä.

Vaalikelpoisuutta koskevat säädökset olisi kirjoitettava saman periaatteen mukaisesti kuin valtiopäiväjärjestyksessä kansanedustajien osalta on säädetty. Tämän mukaisesti olisi todettava ne virat, toimet ja tehtävät, joiden haltija ei voi olla Euroopan parlamentin edustajana.

Pekka Nurminen 8.8.1994

167.

SDP:n ja sos.dem. eduskuntaryhmän lausunnot EY-vaaliryhmän mietinnöstä

1. Tehdäänkö yksi vai kaksi lausuntoa?

Ehdotan, että tehdään kaksi:

Puolueen lausunnossa keskityttäisiin vaalijärjestelmään, maan jakamista vaalipiireihin, äänioikeutta ja vaalikel-
poisuutta sekä ehdokasasettelua, vaalimenettelyä ja
tuloksen laskemista koskeviin kysymyksiin.

Eduskuntaryhmän lausunnossa keskitytään kaksoismandaat-
tia, siirtymäkauden järjestelyjä, edustajien toiminta-
edellytyksiä sekä Ahvenanmaan edustusta koskeviin kysy-
myksiin.

Lausunnoissa voitaisiin viitata työnjaon mukaisesti toi-
seen lausuntoon. Molemmissa lausunnoissa otetaan kantaa
ensimmäisten suorien vaalien ajankohtaan samalla tavoin.

2. Selvät ja epäselvät asiat?

Arvoisin, että työryhmän kanssa voidaan olla yhtä mieltä
seuraavista kysymyksistä:

- äänioikeus ja vaalikelpoisuus sekä varsinaisen vaali-
toimituksen järjestäminen

- kaksoismandaattia koskevat näkemykset, edustajien
palkkiota ja toimintaedellytyksiä koskevat kysymykset,
ahvenanmaan kysymys

- varauksellisesti myös ensimmäisten vaalien
ajankohdasta

Erimielisyyttä ilmannee seuraavista asioista:

- itse vaalijärjestelmä: listavaali vai henkilövaali,
äänten määrä

- vaalialuejako ja suhteellisuuden toteuttaminen

- ensimmäisten vaalien ajankohta, jos halutaan tehdä
suojanokituksia

Kannanotot vaativat myös siirtymäkauden pituus eduskun-
tatyön kannalta ja ajatus varamiesjärjestelmästä.

3. Lausuntojen ajankohta

Puoluehallitus voisi antaa lausunnon jo 11.8 tai 18.8?
Westlund valmistelee 16.6.1994 paperin pohjalta.

Ryhmä antaa lausunnon 23.8., Nurminen valmistelee.

Ryhmän lausunnossa voidaan myös täydentää ph:n
lausuntoa, jos havaitaan, että jotain kuolematonta
unohtui.

SDP

168, VIIKKOMUISTIO

Ei julkisuuteen

PM

SDP:n puoluehallituksen kokouksesta 10.8.1994

Poliittinen tilanne

Puoluehallitus kävi keskustelun Euroopan parlamentin edustajien vaalitavasta. Keskustelun pohjalta valmisteltavan lausunnon puoluehallitus käsittelee ensi viikolla.

Poliittisessa keskustelussa paneuduttiin hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden arviointiin, osittain tähän liittyen ja laajemminkin budjettilinjaan, EU-tilanteeseen sekä valtion elinten välisiin suhteisiin. Asioihin palataan yksityiskohtaisempien kannanottojen muodossa mm. puoluehallituksen kesäkokouksessa.

Päätöksiä

SDP:n ehdokkaaksi rintamaveteraanasiaain neuvottelukunnan jäseneksi nimettiin Pertti Paakkinen ja varajäseneksi Sinikka Luja-Penttilä.

SDP:n edustajaksi Euroopan demokratia- ja solidaarisuusforumin hallitukseen nimettiin Ulf Sundqvist ja hänen varaedustajakseen Tarja Kantola.

Päätettiin Eurassa 1.-2.9.1994 järjestettävän puoluehallituksen kesäkokouksen ohjelmasta.

Todettiin Raunistulan Sos.dem.Toveriseura ry purkautuneeksi.

Tiedoksi

Seuraava puoluehallituksen kokous pidetään torstaina 18.8.1994 klo 9.00.

MJJ

(vm/1)

PM 26.7. 1994

Erkki Tuomioja

EUROOPAN PARLAMENTIN JA SOSIALISTIRYHMÄN JÄRJESTÄYTYMISKOKOUKSET
KESÄLLÄ 1994

SDPn edustajat ovat pyrkineet siihen, että samalla tavoin kuin tulevien jäsenmaiden hallitusten edustajat ja virkamiehet saivat Korfulla juhannuksena tapahtuneen liittymissopimusten allekirjoittamisen jälkeen oikeuden osallistua kaikkiin Unionin kokouksiin Eurooppa-neuvostosta alkaen, myös parlamentin ja sen ryhmien työskentelyssä hakijamaat saisivat vastaavan mahdollisuuden.

Tämänmukaisesti olin yhteydessä mm Mats Hällströmiin ja muiden ehdokasmaiden sosialidemokraatteihin, jotka yhtyivät näkemyksiimme. Asia otettiin esille PESin johtajien kokouksessa 22.6. Korfulla. Johtajien kokouksen yhteenvedossa todettiin, että parlamentin uuden sosialistiryhmän kokoontuessa hakijamaiden parlamentaarikot saisivat heti alusta alkaen mahdollisuuden osallistua kaikkiin ryhmän ja sen valmisteluelinten kokouksiin tarkkailijoina puheoikeuksin.

Europarlamentin sosialistiryhmän järjestäytyminen alkoi kansallisten delegaatioiden järjestäytymisellä ja niiden kokouksissa valittujen delegaatioiden puheenjohtajien kokouksilla. Koska näissä kokouksissa tehtiin tärkeimmät itse ryhmän järjestäytymistä koskeneet valmistelevat ratkaisut pidimme mm SAPn Hällströmin kanssa keskusteltua luonnollisena, että voisimme osallistua myös näihin kokouksiin. Senmukaisesti matkustin Brysseliin 28.6. Delegaatiojohtajien kokous päätti kuitenkin, että näihin kokouksiin ei hakijamaiden edustajia kelpuuteta ja että tarkkailijat saisivat osallistua vasta ryhmän työvaliokunnan (byroon) kokouksiin.

Ryhmän varsinaiseen järjestäytymiskokoukseen 6.7. ei kenelläkään ollut Suomesta mahdollisuus osallistua, mutta kaikissa 12.-13.7. Brysselissä ja 18.-21.7. Strasbourgissa pidettyihin ryhmän ja sen työvaliokunnan kokouksissa olin mukana. Myös Itävallalla oli näissä kokouksissa yleensä edustaja paikalla, sen sijaan norjalaisia tai ruotsalaisia ei paikalla ollut.

Uusi parlamentti ja ryhmä

Kesäkuussa 1994 valitun parlamentin voimasuhteet ovat:

Sosialistit	198
EPP (kristillisdemokraatit ja konservatiivit)	157
ELDR (lib)	43
GUE ("vasl")	28
Forza Europa (Berlusconi, skottinationalistit)	27
RDE (gaullistit, Fianna Fail)	26
vihreät	23
ARE (Tapie)	19
EN (anti-Maastricht ryhmät)	19
riippumattomat (etupäässä äärioikeisto)	27

Kesäkuun vaaleissa sosialistiryhmä kasvoi jonkin verran parlamentin jäsenmäärän laajentuessa ja se on edelleen parlamentin suurin ryhmä. Vanhassa parlamentissa oli "progressiivinen", so. vasemmiston ja vihreiden ryhmien muodostama enemmistö, joka antoi sosialistiryhmän asemalla vahvan selkänöjan siitä huolimatta että suuret linjat pyrittiin vetämään yhdessä EPPn kanssa, nyt tällaista enemmistöä ei ole joskin oikeisto on vasemmistoa huomattavasti hajanaisempi.

Sosialistiryhmässä englantilaiset ovat ylivoimaisesti merkittävin delegaatio (62/198). Englantilaisen Pauline Greenen valinta ryhmän pjksi oli tosin putkessa jo ennen vaalitulosta ja siitä sovittiin asiallisesti jo PESn kokouksessa Korfulla, samoin kuin Klaus Hänschin (SPD) asettamisesta ehdolle parlamentin puhemieheksi. Ryhmän järjestäytymiskokouksessa nämä ratkaisut tehtiin käytännöllisesti katsoen yksimielisesti. Samalla se merkitsi aikaisemman pj:n Jean-Pierre Cotin jäämistä vailla merkittävää asemaa.

Ryhmän työskentely perustuu kansallisten delegaatioiden varaan huomattavasti suuremmassa määrin kuin ulospäin näkyy. Ryhmän sääntöjen mukaan työvaliokuntaan valitaan pj:n lisäksi yksi varapj kustakin kansallisesta delegaatiosta ja yksi muu jäsen jokaisesta vähintään 11-jäsenisestä kansallisesta delegaatiosta sekä erikseen valittava rahastonhoitaja. Säännöissä on myös määräys nais- (ei sukupuoli-) kiintiöstä jonka mukaan työvaliokuntaan on valittava vähintään 40 % naisia. (Aiemmin vähintään suhteellista osuutta koko ryhmässä vastaava määrä. Naisia on uudessa 20-jäsenisessä työvaliokunnassa 11 (28 % koko ryhmästä)).

Myös valiokuntapaikat ja valiokuntien puheenjohtajuudet jaetaan kansallisten delegaatioiden kesken varsin pitkälle tiukasta suhteellisuudesta kiinnipitäen. Kaikki valinnat sekä ryhmässä että parlamentissa tehdään 2,5 vuodeksi. Viimeisten valiokuntapjksien suhteen näytti siltä että delegaatiot olivat tehneet keskenään sopimuksia niiden vuorottelemisesta 1. ja 2. kauden osalta. Kun tvk:ssa puutui siihen että sopimukset jälkimmäisen kauden osalta loukkaavat tammikuussa mukaantulevien uusien delegaatioiden oikeuksia todettiin ettei päätöksiä tietenkään voida tehdä muusta kuin nyt tehtävistä valinnoista.

Tosiasia on, että tammikuussa mukaantulevien uusien edustajien osana on jäädä alussa aika lailla jännöspaikoille. Mitään varauksia heidän huomioonottamiseen ei ryhmässä eikä parlamentissa ole tehty. Toisaalta parlamentin periaatteisiin kuuluu, että valiokuntapaikkoja on tasan yhtä monta kuin parlamentissa on edustajia, joten jokainen uusistakin jäsenistä sijoitetaan heti johonkin valiokuntaan.

Delegaatiotyöskentelystä seuraa, että delegaatioiden puheenjohtajien kokouksen - jota ryhmän säännöt eivät lainkaan tunne - on henkilökysymysten ja paikkajakojen valmistelussa paljon tvk:aa merkittävämpi, ainakin parlamentin järjestäytymisvaiheessa. Delegaatiotyöskentelystä seuraa myös, ettei delegaatioiden kiintiöittensä puitteissa esittämiin ehdokkaisiin ryhmässä yleensä puututa ryhmässä. Tällä kertaa ryhmä oli tosin lähellä (vain kymmenen ääntä puuttui) hylätä englantilaisten ehdokkaan Richard Balfen parlamentin yhdeksi

kvestoriksi (jotka muodostavat eräänlaisen kansliatoimikunnan jossa käsitellään edustajien matka- ym. etuisuuksia). Balfe oli pyrkinyt varmistamaan ehdokkuutensa Englannin delegaatiossa lähettämällä sen kaikille jäsenille vaalikirjeen, jossa esitti kaikenlaisten etuisuuksien lisäämistä, mm edustajien puolisoiden valiokuntamatkojen maksamista yms. Tämä vuosi lehtiin ja asiasta nousi ryhmässä syyistäkin iso haloo.

Hänsch puhemieheksi

Puhemiehen paikasta sovittiin suurten ryhmien kesken siten, että sosialistien ehdokas (Hänsch) valitaan ensimmäiseksi kaudeksi ja EPPn ehdokas toiseksi. Liberaaliryhmä esitti kuitenkin oman vastaehdokkaansa Hänschille.

Sosialistiryhmä hyväksyi puhemiessopimuksen sillä edellytyksellä, että EPPn tuleva ehdokas on "valittu parlamenttiin EPPn ohjelman pohjalta", ts. ei ole brittikonservatiivi eikä berlusconilainen, jos jälkimmäiset vielä liittyisivät EPPhen (Helmut Kohlin väitetään pyrkineen vetämään heidät EPPhen, toistaiseksi tuloksetta). Tämä ehdon EPP hyväksyi ja Hänsch valittiin ylivoimaisella enemmistöllä.

Berlusconilaisista on tulossa sosialistiryhmälle pieni ongelma. Italian uusfasistien suhteen ryhmällä on selkeä päätös, ettei heitä tueta eikä heidän kanssa olla tekemisissä missään olosuhteissa. Iso osa ryhmästä haluaisi menetellä samoin myös Forza Italian suhteen ilman että asiasta on mitään periaatepäätöstä. Parlamentin 14 varapuhemiestä valitaan sääntöjen mukaan enemmistövaalilla, mutta ryhmät olivat perinteiseen tapaan nytkin sopineet niiden jakamisesta tiukan suhteellisuuden mukaisesti, joka antoi Felle viimeisen paikan. Vaalissa melkein kaikki sosialistit kuitenkin äänestivät vihreiden Carlos Ripa de Meanaa, joka kuitenkin hävisi parlamentin enemmistön tukemalle berlusconilaiselle. Ryhmän johto ei antanut asiassa minkäänlaista suositusta ryhmälle, vaikka oli ollut muiden kanssa sopimassa omien varapuhemiestensä valinnan varmistamisesta suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Rohkenin tvkssa kummeksua menettelyä, jonka ongelmallisuudesta ainakin Green itse tuntui olevan tietoinen ja kiusaantunut.

Valintansa jälkeen Hänsch piti vahvan ja kaikilla tahoilla myönteisesti vastaanotetun puheen. Sen ohella että hän tietenkin vaati parlamentille lisää valtaa hän rohkeni myös varsin suorasanaisesti arvostella parlamentin omia menettelytapoja.

Komission puheenjohtajaehdokkaan hyväksyminen

Maastrichtin sopimuksen mukaan komission puheenjohtajan nimeäminen tapahtuu edelleen neuvoston toimesta mutta parlamentin konsultoinnin jälkeen. Nyt tämä tulkittiin siten, että ehdokas alistettiin parlamentin hyväksymisäänestykseen sen jälkeen kun hallitusten päämiehet olivat ehdokkaasta ensin päässeet yksimielisyyteen. Näin Luxemburgin pääministerin Jacques Santerin nimitys tuli heti uuden parlamentin vahvistettavaksi ja tiedossa oli, ettei se tulisi olemaan mikään läpihuutojuttu.

Jo ilman Belgian Jean-Luc Dehaenen ehdokkuuteen kohdistunutta

Englannin konservatiivihallituksen vetoa parlamentissa olisi arvosteltu sitä, ettei parlamenttia millään tavoin konsultoitu ennen kuin huippukokous asetti ehdokkaan. Nyt arvostelijoihin liittyivät myös kaikki ne jotka eivät Englannin vetoa hyväksyneet ja joiden mielestä ehdokkaan asettamisen tulisi tapahtua enemmistöpäätöksellä.

PES ja sosialistiryhmä eivät asettaneet kyseenalaiseksi sitä periaatepäätöstä, että Jacques Delorsin seuraaja olisi entinen tai nykyinen pääministeri kristillisdemokraattien leiristä. Siksi Santerin ehdokkuuteen kohdistuneella kritiikillä oli vähän jos lainkaan tekemistä ehdokkaan henkilön tai poliittisen asennoitumisen kanssa. Ennen äänestystä Santer kävi esittäytymässä ja vastaamassa kysymyksiin EPPn ja sosialistien ryhmissä. Jälkimmäisessä hänen mm sosiaalista ulottuvuutta ja Unionin dynaamista kehittämistä sekä täydellistä samanmielisyyttä Dehaenen kanssa painottaneet vastauksensa olivat ryhmän enemmistön kannalta "politically correct" ja hänen vastauksiaan jälkikäteen arvostelleiden muutamien sosialistien perusteet tuntuivat siten keinotekoisilta. Asiallisempaa perusteena viitattiin siihen, että Santerin komissio jäisi paljon heikommaksi instituutioksi kuin eroava komissio.

Kysymys ryhmän enemmistön asettuessa Santerin hylkäämisen kannalle oli ennen muuta EUn instituutioiden välisestä avoimesta valtataistelusta ja halusta "näyttää" neuvostolle kaapin paikka. Erityisen avoimesti tämä näkyi voimakkaimmin hylkäämistä ajaneiden labour-edustajien puheenvuoroista, joissa keskeinen motiivi oli John Majorin ja brittikonservatiivien kurittaminen. Santerin hyväksymistä vastustivat voimakkaasti omassa maassaan samoin oppositiossa olevien SPDn ja Ranskan sosialistien edustajat, kun taas hallitustensa kautta jo Santerin ehdokkuuteen sitoutuneet espanjalaiset, kreikkalaiset, irlantilaiset, luxemburgilaiset ja tanskalaiset - sekä portugalilaiset - olivat sen hyväksymisen puolesta. Ryhmässä äänet jakautuivat äänestyspäivää edeltäneenä iltana 104 - 38 (4 pidättäytyi) hylkäämisen puolesta, sen jälkeen kun esitys koko parlamenttiäänestyksen lykkäämisestä syksyyn oli ensin selvällä enemmistöllä hylätty.

Ryhmän pj Green oli muista brittiedustajista poiketen selvästi hylkäämisesitystä vastaan, vaikka esiintyi ulospäin tietenkin ryhmän kantaa puolustaen. Green ja vähemmistöön jääneet korostivat mm sitä, että hylkäämisesityksen takana ei ollut edes sosialistien osalta (koko parlamentista puhumattakaan) minkäänlaista strategiaa sen suhteen mitä hylkäämisen jälkeen tapahtuisi ja keneen sen jälkeen päädyttäisiin. Parlamentin ulkopuolella useimmilla ihmisillä olisi ollut vaikeata ymmärtää tällä tavoin itsetarkoituksellisesti synnytettyä uutta kriisiä. Sillä olisi myös voinut olla varsin kielteinen vaikutus pohjoismaiden kansanäänestyksiin, kuten tv:ssä käyttämässäni puheenvuorossani huomautin (myös ruotsalaisten sihteeristöedustaja Ragnveig Jacobsson oli ryhmän kannasta hyvin huolissaan).

Ennen äänestystä näytti siltä että Santer ei saisi enemmistöä sillä sosialistien lisäksi ryhmistä myös liberaalit, GUE, vihreät ja ARE olivat häntä vastaan. Myös EPP:ssä arveltiin olevan Santerin vastustajia ja eräät labour-edustajat esittävätkin ryhmälle, että äänestys (parlamentin sääntöjen

vastaisesti ja avoimuuspuheensa unohtaen) toimeenpantaisiin suljettuna, jolloin EPPn federalistisimmat dissidentit olisivat voineet äänestää vastaan.

Äänestystulos parlamentissa oli kuitenkin 260 jaa- ja 238 ei-ääntä, tyhjiä 23. Liberaaleista kolmannes ja sosialisteista noin neljännes äänesti Santerin puolesta. Useimmat Santeria kannattaneet sosialistiryhmän delegaatiot olivat myös etukäteen ryhmän omatuntopykälään viitaten ilmoittaneet menettelystään.

Parlamentilla oli myös yksi asiakysymys ratkaistavanaan, kannanotto viime keväänä pöydälle jääneeseen telemarkkinoiden osittaista vapauttamista edellyttäneeseen direktiiviluonnokseen. Sen parlamentti ehkä vähän yllättäen hylkäsi, minkä jotkut lehdet tulkitsivat johtuvan vähintään yhtä paljon parlamentin halusta käyttää valtaansa kuin itse direktiiviehdotuksen sisältöön kohdistuneista epäilyistä. Ainakaan uudet parlamenttijäsenet eivät sitä paitsi ylipäättänsä voineet olla kovin hyvin perillä esityksen substanssista.

Joan Cornet ryhmän sihteeriksi

Englantilaisen Greenen valinnasta ryhmän pjksi seurasi, ettei Julian Priestley enää voinut jatkaa ryhmän pääsihteerinä. Uudeksi pääsihteeriksi valitiin yksimielisesti Espanjan Joan Cornet Priestleyn siirtyessä puhemies Hänschin kabinettipääliköksi. Priestley on edelleen vahva ehdokas parlamentin pääsihteeriksi kun paikka ensi vuonna vapautuu.

Jukka Oas on sopinut jo noin kahdentoista sosialistiryhmän jäsenen tulosta Suomeen elo-syys-lokakuun aikana kansanäänestyskampanjaan liittyviin tilaisuuksiin. Heidän ohjelmansa ja ennakkoinformoimisensa on syytä valmistella huolellisesti. Oas siirtyy nyt toistaiseksi Suomeen hoitamaan tähän liittyviä asioita.

Yhteyksiä parlamenttiin tiivistettävä

Europarlamentissa on ollut esillä ajatus, että parlamentti syysistuntokauden alusta alkaen tulisi kutsumaan ehdokasmaista niiden tulevien eurokansanedustajien määrää vastaavat tarkkailijavaltuuskunnat osallistumaan EPn kustannuksella parlamentin työhön. Vaikka Suomessa ei voitane eikä pidäkään tehdä tulevista eurokansanedustajista ratkaisuja ennen kansanäänestystä tulisi ainakin SDPn eduskuntaryhmän huolehtia siitä, että se käyttää täysimääräisesti hyväksi tätä mahdollisuutta seurata europarlamentin ja sosialistiryhmän työskentelyä.

Raportti

RUOTSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN, SAP:n

Göteborgissa syksyllä 1993 pidetyn 32. puoluekokouksen

jatkokokouksesta 18.-19.6.1994 Tukholmassa/Paula Parmanne

Teema: "Eurooppakongressi"

Kokousedustajat ja -työskentely

Göteborgin puoluekokous päätti syksyllä 1993 keskeyttää kokouksen äänin 300 - 25 ja jatkaa kokousta sen jälkeen kun Euroopan Unionia koskevat Ruotsin jäsenyysneuvottelut on saatu päätökseen. Äänestyksen hävinnyt pieni vähemmistö olisi halunnut kutsua koolle ylimääräisen puoluekokouksen. Samalla päätettiin, että jatkokokous antaa puolueen kannattajille äänestys-suosituksen kansanäänestykseen.

Göteborgiin valitut 350 puoluekokousedustajaa oli kutsuttu uudelleen koolle 18.-19.6.-1994. Puoluehallitus oli samalla viikolla ottanut yksimielisen (33 - 0) myönteisen kannan EU-jäsenyyteen. Samalla se kehotti puolueväkeä keskittymään 18.9.1994 pidettävien parlamenttivaalien voitolliseen vaalitaisteluun. Ensimmäisen puoluekokouspäivän 18.6. aamuna julkaistussa puolueiden kannatusmittauksessa SAP sai yli 50 prosentin kannatuslukemat.

SAP:n perustamat Kyllä- (sosialidemokraatit Euroopan puolesta) ja Ei- (sosialidemokraatit Eurooppaa vastaan) Eurooppa-komiteat olivat kokousten välillä valmistaneet kumpikin omat mietintönsä. Molemmissa komiteoissa oli mukana tunnettuja sosialidemokraatteja.

Komiteoiden edustajat esittelivät lyhyesti mietintönsä, arvannon mukaisesti ensin kyllä-komiteasta Inez Uusman ja Ei-komiteasta professori Sten Johansson. Sen jälkeen komiteoiden välille oli järjestetty paneelikeskustelu, jossa kummastakin komiteasta oli kolme edustajaa ja puheenjohtaja-tenttaajana puolueen ulkopuolinen tunnettu kommentaattori. Vasta tämän jälkeen puheenjohtaja Ingvar Carlsson piti linjapuheensa ja alkoi puolisen-sataa puheenvuoroa ja kommenttia käsittänyt keskustelu.

Puhujia oli pyydetty ilmaisemaan selkeästi kyllä- tai ei- kantansa jo puheenvuoropyynnön esittäessään, jotta eri näkökulmia saataisiin esiin tasapuolisesti ja vuorotellen. Sosialidemokraattisista järjestöistä olivat ennen kokousta ottaneet kantaa Euroopan puolesta sosialidemokraattinen opiskelijajärjestö ja jotkin ammattiliitot ja Eurooppaa vastaan sosialidemokraattinen nuorisojärjestö. Kannanotoista olivat pidättäytyneet mm. sosialidemokraattinen naisjärjestö ja palkansaajien keskusjärjestö LO. Silti järjestöjen jäsenet ottivat kantaa kukin vakaumuksensa mukaisesti.

Keskustelun päätteeksi äänestettiin ensin kokoukselle tehdystä ehdotuksesta olla ottamatta mitään kantaa. Puoluekokous päätti selvästi huutoäänestyksessä pitää voimassa Göteborgissa tehty päätös antaa äänestäjille suositus. Sen jälkeen äänestettiin kyllä- ja ei suosituksista. Äänestykseen osallistui 337 kokousedustajaa. Kyllä-Euroopalle-suositus sai 232 ääntä, Ei-Euroopalle sai 103 ääntä ja 2 edustajaa pidättäytyi äänestämästä. Kyllä-kanta sai 69 prosenttia äänistä. Lähes tämän tuloksen ennakoi raportin kirjoittajalle vieressä istunut kokousedustaja jo kokouksen alkaessa.

Puheenvuorot ja käydyn keskustelun arviointia

Ingvar Carlsson otti puheessaan voimakkaasti kantaa Ruotsin Euroopan Unionin jäsenyyden puolesta. Hän totesi, ettei jäsenyys ole lopullinen tavoite vaan alku työlle, jossa Sosialidemokraatit pyrkivät vahvistamaan Euroopan vasemmistoa, nopeuttamaan Euroopan yhdentymiskehitystä, vahvistamaan yhteisiä ponnisteluja työttömyyttä vastaan ja hyvinvoinnin, sukupuolten välisen tasa-arvon, ympäristön ja kulttuurin puolesta ja käyttämällä hyödyksi jokaista mahdollisuutta aikaansaada rauhaa ja kansainvälisen oikeuden toteutuminen. Keskustelussa Carlsson toivoi puolin ja toisin kunnioitettavan erilaisiin johtopäätöksiin päätyneiden näkemyksiä. Puoluesihteeri Mona Salm totesi puolestaan puheenvuorossaan, että syyskuun eduskuntavaalivoiton jälkeen muodostettu sosialidemokraattinen hallitus kunnioittaa myös 20.11.1994 pidettävän kansanäänestyksen tulosta.

Keskustelu oli ajoittain kiihkeätä, mutta se ei silti mennyt henkilökohtaisuuksiin. Myönteistä kantaa perusteltiin pääosin Carlssonin esille nostamin perusteluin. Kielteisen kannan edustajat viittasivat mm. toisena kokouspäivänä julkaistuihin mielipidetiedusteluun, jonka mukaan 51 prosenttia sosialidemokraattien kannattajista vastustaa ja vain 23 prosenttia kannattaa jäsenyyttä. He katsoivat, ettei Ruotsilla ole mahdollisuutta säilyttää jäsenenä puolueettomuutta, pitivät järjestön elinten toimintaa epädemokraattisena, pelkäsivät ruotsalaisen hyvinvointipolitiikan; julkisen sektorin, aluepolitiikan ja verotuksen romuttumista sekä taka-askelia erityisesti jo kertaalleen kuntoon saatetussa maatalouden tukipolitiikassa. Lisäksi arveltiin, etteivät syksyn eduskuntavaalien jälkeen Ruotsia johtavat sosialidemokraatit pärjää työllisyys- ym. teemoihin EU:n konservatiivien johtamalle Euroopan "supervaltiolla" ja jättäytymällä ulkopuolelle Ruotsi voisi paremmin edistää koko maailmanlaajuisia hyvinvointia. Eräissä puheenvuoroista vaistosi oppimestarimaista otetta: avokätisen kehitysavun antajan sananvalta on maailmalla suurempi kuin tultaessa jäseneksi jo toimintansa vakiinnuttaneeseen organisaatioon.

Euroopan Sosialidemokraattisen puolueen parlamenttiryhmän puheenjohtajan Jean-Pierre Cotin puheenvuoro päätti asian käsittelyn puoluekokouksessa. Hän totesi mm, ettei kukaan halua eurooppalaista supervaltiota - myytin siitä ovat luoneet eräät konservatiiviset vastustajat; Euroopassa jokainen kuuluu vähemmistöön: yksittäinen maa, kieli, uskonto; rintamalinjat eivät kulje valtioiden vaan poliittisten filosofioiden välillä: pitää ryhtyä taistelemaan konservatismia vastaan. Hän oli tyytyväinen kokouksen selvään äänestystulokseen ja toivotti ruotsalaiset tervetulleiksi Unionin jäseniksi toivoen menestystä syksyn kansanäänestykseen.

SAP oli ottanut mallia Norjasta organisoidessaan puolueen sisällä kyllä- ja ei-komiteoiden toiminnat. Tällaisen järjestelyn heikkous on, että kumpikin osapuoli keskittyy etsimään perusteluja vain oman näkökulmansa puolesta. Vaarana on aidon vaihtoehtojen punninnan sijasta yhä tiiviimpi sitoutuminen ja ajautuminen osapuoliin. SAP:n puoluejohto hyvitteli äänestyksessä vähemmistöön jääneiden tuntoja aidon ruotsalaisen keskusteluperinteen mukaisesti. Näytti siltä, että vain asiat riitelivät.

Vaalikampanjan käynnistys

Puoluekokouksen toinen teema oli eduskuntavaalikampanja. Göteborgissa tehdyn päätöksen mukaan (listavaalin) vaalilistoilla on puolet naisia (käytännössä joka toinen). Vaalikampanjan ajaksi Eurooppa-keskustelu siirrettiin taka-alalle. Kokous päättyi mahtavaan tunnelmaan ja uskoon vyöryn kaltaisesta vaalivoitosta hyvien mielipidemittauksien toimesta siivittäjänä.

Saatavissa olevaa materiaalia:

EU:sta Tuula Lampiselta, puh. 77511

- Ingvar Carlssonin ja Jean-Pierre Cotin puheet
- Tiivistelmä Ei-komitean Sten Anderssonin esittelypuheenvuorosta ja joistakin keskustelupuheenvuoroista (englanniksi)
- Ja- och Nej-kommittéernas dokument
- Löntagare för Europa, Erland Olauson, Utbildningsförlaget Brevskolan, Stockholm 1994
- Agendan ruotsalainen numero
- Kultur och media i ett Europaperspektiv
- Socialidemokrater för EG/EU:n esite ja materiaalia
- Socialdemokrater mot EU:n esite ja materiaalia
- Fackliga EU kritikerin esite ja materiaalia

Vaaliaineistoa Sirpa Paltamolta, puh. 77511

- Sverige kan bättre! Vad Bildt lovade och hur det blev, Juni 1994, Socialdemokraterna
- Visst kan Sverige byta färdriktning, i mars 1994
- Siffrorna talar sitt tydliga språk, Socialdemokratiska år och borgerliga
- Inte mer än hundra dagar; ska någon under 25 behöva gå arbetslös
- 173 000 kronor för varje arbetslös som får ett jobb
- Vårt Alternativ nr 1: Framtid för Sverige (Talouspolitiikka); Painos loppu
- Vårt Alternativ nr 2: Rättvisa, omsorg och omtanke (Hyvinvointipolitiikka)
- Vårt Alternativ nr 3: Socialdemokraterna och skatterna (Veropolitiikka)
- Vårt Alternativ nr 4: Kvinnor kan - och vill! (Tasa-arvopolitiikka)
- Vårt Alternativ nr 5: Näringspolitik för tillväxt (Elinkeinopolitiikka)
- Vårt Alternativ nr 6: Socialdemokraterna och miljön (Ympäristöpolitiikka)

Valtioneuvoston viikko (vkot 22-30)

Tiedotteesta saksittua

TIEDOKSI

LUOVUTETUT MIETINNÖT

UURAS-toimikunta luovutti 30.5.1994 mietintönsä Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (HYKS) sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirien välisestä työnjaosta sosiaali- ja terveysministeriölle. Toimikunnan tehtävänä oli selvittää HYKS:n toimintojen liittäminen osaksi Helsingin kaupungin organisaatiota. Toimikunta ehdottaa, että hallinnollisista uudistuksista luovutaan tässä vaiheessa. HYKS:ä ei liitetä Helsingin sairaanhoitopiiriin. Toimikunta piti kuitenkin välttämättömänä Uudenmaan alueen erikoissairaanhoidon päällekkäisten toimintojen ja siten tarpeettomien kustannusten karsimista. UURAS-toimikunta ehdottaakin, että sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa Helsingin sairaanhoitopiiriin, Uudenmaan sairaanhoitopiiriin, HYKS:in ja Helsingin yliopiston yhteisen HYKS-neuvottelukunnan tekemään toimintasuunnitelman 31.8.1994 mennessä. Sen tulisi perustua seuraaviin työjakoja ja palvelurakennetta koskeviin linjauksiin: HYKS hoitaa valtakunnalliset ja erikoissairaanhoidon erityistason palvelut Uudellamaalla sekä muuta erikoissairaanhoidtoa Helsingin ja Uudenmaan alueella edellyttäessään. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirit luopuvat tuottamasta niistä palveluista, joita HYKS tuottaa. HYKS sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirit luopuvat lisä- ja uudisrakentamisesta. Lisätietoja antaa toimikunnan varapuheenjohtaja Arja Alho (90) 694 5250.

Sosiaaliturva Suomessa 1992 julkaistiin 31.5.1994 sosiaali- ja terveysministeriössä.

Työttömyys kasvatti sosiaalimenoja lähes 10 miljardia markkaa vuonna 1992. Samanaikaisesti nousivat toimeentulotuet 250 miljoonalla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen menot puolestaan laskivat samana vuonna. Sosiaalimenojen kokonaissummaksi muodotui 175,2 miljardia markkaa. Se tekee lähes 34 700 markkaa asukasta kohden, mikä on reaalisesti 2200 markkaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Palvelujen osuus sosiaalimenosta supistui 36 prosenttiin, kun se on 1980-luvulta lähtien pysytellyt noin 38-39 prosentissa. Sosiaalimenojen pääluokista vanhuksien ja vammaisten saivat suurimman osan eli 44 prosenttia, mistä valtaosa on eläkemenoja. Toiseksi suurin ryhmä oli sairaus ja terveys 25 prosentilla. Sosiaalimenojen rahoitus muuttui vuonna

1992. Vakuutettujen osuus rahoituksesta nousi 11 prosenttiin. Valtion, kuntien ja käyttäjien osuudet pysyivät ennallaan. Markkissa muutos tarkoittaa vakuutettujen maksujen nousemista vuodessa lähes 6,6 miljardilla ja käyttäjämaksujen lähes 650 miljoonalla. Yhteensä kotitalouksien maksut nousivat 7,25 miljardia. Valtion menot kasvoivat 3,8 miljardia ja kuntien vajaat 500 miljoonaa markkaa. Lisätietoja antavat apulaisosastopäällikkö Karl Välimäki (90) 160 3831 ja vastaava tutkija Tiina Heino (90) 160 3835.

Gateway-työryhmä luovutti toimintaohjelmansa 2.6.1994 kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Gateway-työryhmä analysoi mietinnössään Suomen mahdollisuuksia tarjota palveluja ulkomaisille yrityksille, jotka pyrkivät Suomen kautta kolmansille markkinoille, ja Suomen edullista asemaa kansainvälisten kuljetusreittien solmukohdassa. Toimintaohjelmassa esitetään toimenpidesuosituksia, joilla Suomen gateway-asemaa voidaan vahvistaa. Ministeri Salolainen asetti gateway-työryhmän 4.8.1993. Suomen gateway-asema kiteytyy kolmeen ulottuvuuteen: Suomi on liikennekeskus jakelussa Venäjälle ja Baltian maihin ja globaaleissa kaukokuljetuksissa. Suomi toimii liiketoimintakeskuksena, on länsieurooppalaisten yritysten sillanpäädä Venäjälle ja muihin IVY- ja Baltian maihin sekä itäyrityksille ETA/EU-alueelle ja länteen. Suomi on myös ulkoeurooppalaisten yritysten toimintapisteenä Länsi-Eurooppaan ja Venäjän sekä Baltian alueelle. Suomi toimii lisäksi arktisena keskuksena toiminnalle Venäjän luoteisosien alueille ja aktiivisena yhteistyökumppanina kansainvälisissä projekteissa. Suomen sisäisiä edellytyksiä ovat keskeinen sijainti uudella Pohjois-Euroopan markkina-alueella ja kehittynyt infrastruktuuri, teknologinen osaaminen sekä toimivat suhteet niin Venäjälle ja Baltian maihin kuin länsimaihin. Ulkoiset edellytykset ovat Suomen EU-jäsenyys ja Venäjän tilanteen suotuisa kehitys. Gateway-toimintaohjelmassa esitetään perustettavaksi gateway-yhteistyöryhmä, joka aloittaisi markkinoinnin ja tiedottamisen kiireellisesti. Työryhmän puheenjohtajana oli valtiosihteeri Timo Relander (90) 160 2006 valtioneuvoston kansliasta. Lisätietoja antavat lähetysneuvos Pekka Orpana (90) 1341 5547 ja Leena Itkonen (90) 1341 5552.

Kulttuurisidonnaisen palauttamistyöryhmä luovutti muistionsa 3.6.1994 opetusministeriölle.

Kulttuurisidonnaisen palauttamistyöryhmä ehdottaa säädettäväksi lakia Euroopan talousalueen (ETA) valtion alueelta laittomasti vietyjen kulttuurisidonnaisen palauttamisesta alkuperävaltioon. Lailla saatetaan Suomessa voimaan jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuurisidonnaisen palauttamisesta annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi, jolla luodaan ETA-valtioiden välinen järjestelmä laittomasti vietyjen kulttuurisidonnaisen palauttamisesta Euroopan sisämarkkina-alueella. Direktiivi sisältyy parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä olevaan ETA-säädösten lisäpakettiin. Laissa säädettään lisäksi vilpittömällä mielellä toimineen henkilön oikeudesta korvaukseen, palauttamiskustannusten jakautumisesta sekä palauttamisen jälkeen sovellettavasta laista. Laki on tarkoitettu voimaan vuoden 1995 alusta. Sitä sovelletaan kulttuurisidonnaisiin, jotka on viety laittomasti lain voimaantulon jälkeen. Lain toimeenpanosta vastaa oikeusministeriö yhteistyössä muiden Suomessa toimivaltuutettujen viranomaisien, kuten museoviraston kanssa. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja kulttuurisidonnaisen neuvoston Risto Kiveli (90) 13417 478 opetusministeriöstä. Sihteereinä toimivat lausunkäsitteilyneuvos Arto Sulonen (90) 13417 229 ja suunnittelija Tiina Berikäinen (90) 13417 483 opetusministeriöstä.

Kielioppityöryhmä luovutti mietintönsä Kieli ja sen kielioppi -opetuksen suuntaviivoja 6.6.1994 opetusministeriölle.

Kielioppityöryhmä esittää äidinkielen opetuksen monipuolista ja väljää pedagogista kielioppia. Uusi kielioppi tarjoaa ajattelun välineitä, joiden tarkoituksena on kehittää oppilaan tietoista ja kriittistä suhtautumista kielen ilmiöihin. Siihen kuuluu perinteisten kielioppikäsitteiden lisäksi semantiikan ja pragmatiikan käsitteitä. Työryhmän mielestä kieliopin opetuksessa olisi tuotava tietoiselle tasolle eri kielimuotojen rakenne-erot. Sen tulisi ulottua lauseen laajempaan yksiköön, tekstiin, alueelle. Kielen vertailun pitäisi olla aiempaa enemmän mukana opetuksessa. Työryhmä ehdottaa, että kielen rakenteiden käsittelyssä lähdetään liikkeelle lauseen perusrakenteesta ja vasta sen jälkeen esitetään sanaluokat ja sanamuodot. Latinalaisperäiset kielioppitermit tulisi opettaa

vasta yläasteella. Ala-asteella tulisi suosia semanttisia käsitteitä, esim. tekijä, kohde, tulos, paikka, aika jne. Työryhmän mielestä kirjakielen opettamisen yhteydessä tulisi selvittää myös normien luonne: niiden historiallinen tausta, nykyiset perusteet sekä muutuminen. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja professori Auli Hakulinen (90) 191 2370 Helsingin yliopistosta ja työryhmän sihteeri tutkija Irja Alho (973) 126 472.

Vähimmäisturvatyöryhmä luovutti väliluistonsa 3.6.1994 sosiaali- ja terveysministeriölle.

Työryhmä esittää vähittäistoimeentulon takaamista hitaasti ja osittaisin uudistuksin valtion heikon taloudellisen tilanteen vuoksi. Vuoden 1995 osalta työryhmä ehdottaa asumistuen maksamisen muuttamista siten, että tukea korotettaisiin säännöllisten kuukausitulojen alennettua ja vastaavasti alennettaisiin tulojen noustessa. Lisäksi työryhmä ehdottaa kansaneläkkeen maksamista koskevia parannuksia, joilla vähennettäisiin tarvetta hakea toimeentulotukea eläkettä odotettaessa. Lisäksi työryhmä on tarkastellut vaihtoehtoja vähimmäisturvan toimivuuden parantamiseksi. Tässä yhteydessä työryhmä kehittää tulotakuun malleja. Se suosittelee, ettei tulotakuuta alettaisi vielä 1995 maksaa muille kuin Kelasta työttömyysturvaa saaville. Tulotakuulla työryhmä tarkoittaa perheille maksettavaa turvaharkintaista, nykyistä toimeentulotukea muistuttava etuutta, jota kunnan toimeentulotuki täydentäisi tarvittaessa. Työryhmä jatkaa vähimmäistoi-
meentuloturvan mallien selvittämistä loppuraporttiansa varten. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja vt. kansliapäällikkö Markku Lehto (90) 160 3763 sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sihteeri ylitarkastaja Pekka Viljanen (90) 160 5737 sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Muutokset eräissä ehkäisevän sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnoissa julkaistiin 9.6.1994 sosiaali- ja terveysministeriössä. Tutkimuksessa on selvitetty, minkälaisia muutoksia eräissä sosiaali- ja terveydenhuollon ennaltachkääseissä toiminnoissa on tapahtunut. Läänin-
hallinnon asiantuntijat haastattelivat 102 kunnan ja 142 kuntayhtymän johtavia viranhaltijoita. Terveiden huollossa haastateltiin johtavia ylihoitajia ja sosiaali- ja terveysasiantuntijoita ja -johtajia. Tutkimuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö muiden hallintokuntien kanssa on selvästi lisääntynyt. Tosin yhteistyö asuntotoimen ja rakennus- ja kaavoitustoimen kanssa ei ole lisääntynyt siinä määrin kuin oli tavoitteena. Tätä yhteistyön muotoa tarvittaisiin kunnissa meneillään olevan palvelurakenteen muutoksen takia. Siinä laitoshoi-

toa pyritään korvaamaan avohoidolla. Korjausrakentamisen avulla voitaisiin edistää vammaisten ja vanhusten kotihoitoa. Kunnat eivät ole olleet niin lyhytnäköisiä kuin on pelätty. Ennal-
tachkääseviä töitä ei ole laajasti supistettu, vaan erit. muodot ovat jopa vilkastuneet. Eri kunnissa kehitys on kuitenkin erisuuntaista. Lisätietoja antavat erikoistutkija Pirjo Marjamäki (90) 160 5391 sekä osastopäällikkö Jarkko Eskola (90) 160 3859 sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Suomen EU-parlamenttiedustajien vaalien lainsäädäntöä valmistellut työryhmä luovutti 9.6.1994 mietintönsä oikeusministeriölle.

Työryhmä ehdottaa, että ensimmäiset suorat EU-parlamenttiedustajien vaalit toimitetaan muista vaaleista erillisenä 1. lokakuuta 1995. Siihen asti edustajina Euroopan parlamentissa toimisivat eduskunnan keskuudestaan valitsemat 16 kansanedustajaa. Lokakuussa 1995 valitut parlamenttiedustajat olisivat tehtävissään seuraaviin yhtäaikaisesti kaikissa EU:n jäsenvaltioissa järjestettäviin vaaleihin eli kesäkuuhun 1999 asti. Suomessa Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaalit tulnaneen toimittamaan pääosin samaan tapaan kuin muutkin yleiset valtiolliset vaalit. Äänioikeutettuja ja vaalikelpoisia olisivat 18 vuotta täyttäneiden Suomen kansalaisten lisäksi Suomessa asuvat Euroopan unionin kansalaiset. Eduskuntavaaleista poiketen valtioneuvoston jäsenet eivät olisi vaalikelpoisia. Ehdotetut lait tulisi työryhmän mielestä saattaa voimaan ennen EU-jäsenyyden voimaantumista, jotta EU-parlamenttiedustajat voitaisiin asettaa tehtäviinsä heti, kun Suomesta on tullut Euroopan unionin jäsen. Lisätietoja antaa työryhmän puheenjohtaja hallintoneuvos Lauri Tarasti (90) 185 31 korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Kasvatustieteellisen alan tutkintojen arviointi- ja kehittämisprojekti luovutti 9.6.1994 loppuraporttinsa opetusministeriölle.

Kasvatustieteelliseksi tutkinnoiksi esitetään kasvatustieteen kandidaatin (120 ov), kasvatustieteen maisterin (160 ov) ja kasvatustieteen tohtorin tutkintoa. Uuden asetushuokituksen mukaan voisi myös suorittaa ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon. Perustutkintojen koulutusohjelmista luovuttaisiin; niiden tilalle tulisi tieteenalaohjelmia, joissa opiskelija valitsee pääaineen tiedekunnan tarjonasta. Ryhmän mielestä ai-
neenopettajankoulutus on yksi tärkeimmistä kehittämisalueista. Edelleen projektiryhmä haluaa suunnata tulevaisuudessa alan koulutusta erityisesti aikuiskoulutukseen ja asiantuntijoiden koulutukseen. Työryhmän puheenjohtajana oli apulaisprofessori Hannele Niemi Tampereen yliopistosta ja sihteerinä KM Johanna Vähäsäari (90) 13417 203.

Viljan markkinatyöryhmä luovutti 9.6.1994 mietintönsä maa- ja metsätalousministeriölle.

Viljan markkinatyöryhmä on selvittänyt viljavarastojen kaupallisten ja viranomaistehtävien erottamista ottaen huomioon samalla EU-jäsenyyden vaikutukset viljamarkkinoihin. EU-jäsenyydessä vienti- ja tuontimonopolleista on luovuttava. Viranomaisten ja kaupallisten tehtävien erottaminen toisistaan on tarkoituksenmukaista riippumatta EU-ratkaisusta. Valtion viljavaraston hoitamien viranomais-
tehtävien osalta työryhmä esittää EU-maalouspolitiikkaan kuuluvien viljan interventioitehtävien siirtämistä maa- ja metsätalousministeriöön perustettavaan interventioyksikköön. Kaupallisten tehtävien järjestämiseksi työryhmä ehdottaa Valtion viljavarastosta muodostettavaksi konsernin, jonka emoyhtiönä olisi valtion täysin omistama kevyt holding-yhtiö. Työryhmän mielestä konsernimallin etuja ovat synergiaedut viljakauden ja varastopalvelujen välillä sekä uskottavuuden ja riskinotto-
kyvyn lisääntyminen kansainvälisillä markkinoilla. Lisätietoja antaa ylijohdaja Ilkka Ruskka (90) 160 3311 maa- ja metsätalousministeriöstä.

Suosikkisenaattorit – Venäjän keisarin suosio suomalaisten senaattoreiden menestyksen perustana 1809 – 1892 julkaistiin 14.6.1994 valtioneuvoston kanslian hallinto-
historiakomiteassa.

Tutkimuksen tekijä Raimo Savolainen on tarkastellut senaattoreita ja heidän rooliaan osana Venäjän itsevaltaista hallitsemistapaa vuosina 1809-1892. Senaatin jähmeä rakenne ei tuonut senaattoreille vaikutusvaltaa, vaan hallitsijan jakamat suosiosuhteet ja muutamien senaattorien asema hallitsijaa ympäröivässä suosikkiverkostossa. Senaattorin roolia määrittää Pietarin impulsien säilyttäminen seurapiirielämä sekä ruotsalainen virkamiestradiitto, jonka hidas kolleginen asiankäsittely sitoi senaattorit rutiniasioitien käsittelijöiksi. Lisätietoja antaa tutkija Raimo Savolainen (90) 160 2091 hallintohistoriakomiteasta.

Tekijänoikeustoimikunta luovutti 14.6.1994 mietintönsä opetusministeriölle.

Toimikunta ehdottaa tekijänoikeuslainsäädännön uudistamista ja nykyisen valokuvain kumoamista. Toimikunta haluaa selvittää ja yksinkertaistaa tekijänoikeuden rajoituksia. Se haluaa mm. tehdä radio- ja tv-lähetyksen nauhoittamisen tilapäiseen käyttöön luvalliseksi sairaaloissa, vanhainkodeissa, vankiloissa ja muissa laitoksissa. Myös viranomaisen, elinkeinonharjoittajan tai muu yhteisö saisi ehdotuksen mukaan nauhoittaa ajankoh-
tais- ja uutisohjelmia sisäistä tiedotuskäyttöä varten. Museoille toimikunta esittää oikeutta valmistaa teosten kap-

paleita mm. valokopioimalla. Kirjallista teoksista ja sävellysteoksista saisi valmistaa kappaleita näkövammaisille kaikilla valmistustekniikoilla. Toimikunta parantaisi lisäksi kuvataiteilijoiden taloudellista asemaa siten, että teosten ammattimaisesta ja julkisesta jälleenmyynnistä maksettaisiin tekijöille viisi prosenttia. Valokuvan suojan toimikunta haluaisi siirtää tekijänoikeuslakiin. Valokuvateokset saivat saman suojan kuin muut kuvataiteen teokset. Tekijänoikeuslakiin lisättäisiin nykyisen valokuvain säännös, jonka mukaan oikeus tilauksesta valmistettuun valokuvaan siirtyy tilaajalle, jolle toisin ole sovittu. Lait tekijänoikeuslain muuttamisesta ja oikeudesta valokuvaan annetun lain kumoamisesta tulisivat voimaan 1.1.1995.

Lisätietoja antaa neuvotteleva virkamies Jukka Liedes (90) 13417 481 ja hallitussihteeri Hannu Wager (90) 13417 294 opetusministeriöstä.

Työvuorottelutyöryhmä luovutti 16.6.1994 väliraporttinsa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Työryhmä esittää työttömyyskausien katkaisemista uusilla työvuorottelujärjestelyillä. Työryhmän tarkoitamassa mallissa työsuhteesta määräajaksi ulkopuolelle siirtyvälle maksetaan toimeentuloturvaksi vuorottelukorvausta. Sen suuruus tulisi olla "asiallisesti suhteutettu työttömyysturvan tasoon". Vuorottelu merkitsee samalla uusien työtilaisuuksien avau-

tumista. Myös työtön voisi osallistua koulutukseen tai kuntoutukseen ja saada vähintään päivärahan suuruista toimeentuloturvaa. Työvuorottelu perustuisi työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen ja työvoimaviranomaisen hyväksymiseen. Oikeutta vuorotteluvapaaseen tarkasteltiin nykyisen opintovapaain pohjalta. Työryhmän oli määrä ottaa huomioon nykyiset tukijärjestelmät. Toimet eivät saa lisätä sosiaalimenoja vaan niitä tulisi kohdentaa uudelleen aktiivisuutta palkitsevasti. Tilastokeskuksen haastattelututkimuksen mukaan vuorotteluvapaalle osallistuvien määrä riippuu olennaisesti sen ehdoista ja korvauksen suuruudesta. Noin neljännes haastatelluista käyttäisi vapaan koulutukseen ja kuntoutukseen. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja apulaisosastopäällikkö Matti Toivainen (90) 160 5427 sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sihteeri ylitarkastaja Niilo Sääski (90) 1856 232 työministeriöstä.

Eurobarometri julkistettiin 16.6.1994 ulkoasianministeriössä.

Suomalaisten EU-asenteita mittaavan Eurobarometrin mukaan suomalaiset uskovat EU:n hyötyihin. Lähes puolet eli 47 prosenttia suomalaisista kannattaa uusimman tutkimuksen mukaan Suomen EU-jäsenyyttä. Vastustajia on vajaa kolmannes, 32 prosenttia. Nykyisten EU-jäsenmaiden mielestä eniten jäsenyydestä ovat hyötynneet pienten maiden asukkaat. Myönteisistä kannastaan huolimatta suomalaisista useimmat asiat olisi tulevaisuudessaakin paras hoitaa kansallisella tasolla. Suomalaiset seuraavat Euroopan yhteisöön liittyviä asioita keskimääräistä paremmin verrattuna muiden EU-maiden kansalaisiin. Valtaosa suomalaisista uskoo jäsenyyteen vuoteen 2000 mennessä. Sen sijaan enää kolmannes heistä uskoo, että vuosituhannen vaihteeseen mennessä on siirrytty yhteiseen valuuttaan. Yhteinen valuutta ecu tunnettiin varsin hyvin. EU:n yhteisiin asevoimiin uskoo harva suomalainen. Vertailuryhmänä olleista norjalaisista liki puolet piti sitä mahdollisena. Nuoret, hyvin koulutetut ja vielä opiskelevat naiset arvioivat eniten voivansa hyötyä EU-jäsenyydestä omassa elämässään. Tutkimus liittyy EU-komission toimeksiannosta kahdesti vuodessa kaikissa unionin jäsenmaissa tehtävään tutkimukseen. Tutkimuksen Suomen osuudesta vastaa professori Sten Berglund (961) 3247 467 Åbo Akademiä. Lisätietoja antavat tutkimusjohtaja Juhani Pehkonen (90) 69 601 Suomen Gallupista ja kaupallinen neuvos Reijo Kemppinen (90) 1341 5079 ulkoasiainministeriöstä.

Ympäristöhallinnon uudistamisprojekti luovutti 16.6.1994 loppuraporttinsa ympäristöministeriölle.

Ympäristöasioiden aluehallinto ehdotetaan keskitettäväksi uusille alueellisille ympäristökeskuksille. Vesi- ja ympäristöhallituksesta on tarkoitus kehittää ympäristöalan tutkimus- ja kehittämisskeskus. Sen nimeksi tulisi Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristökeskukset perustettaisiin ympäristöministeriön alaisuuteen yhdistämällä nykyiset vesi- ja ympäristöpiirit sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköt. Keskuksia olisi 13 ja niiden aluejako vastaisi pääosin maakuntajakoa. Ympäristöhallinnon uudistuksen keskeisenä tavoitteena on yksiköiden välisen työnjaon selkiyttäminen. Ympäristöministeriö keskittyisi jatkossa koko hallinnonalan strategisten tehtävien hoitamiseen. Suomen ympäristökeskus tuottaisi asiantuntijapalveluja. Alueelliset ympäristökeskukset vastaisivat pääosasta hallinnollisesta päätöksenteosta, ohjauksesta, neuvonnasta, ympäristön tilan seurannasta, ympäristökasvatuksesta sekä vesivarojen hoitoon ja käyttöön liittyvistä tehtävistä. Vesi- ja ympäristöhallinnon rakentamisorganisaatiosta luovuttaisiin. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaisi-

vat alueellisia ympäristökeskuksia omaan toimialaansa kuuluvien tehtävien osalta. Uudet ympäristöhallinnon yksiköt aloittaisivat toimintansa 1. maaliskuuta 1995. Uudistamisprojektiin työtä ohjanneen johtoryhmän puheenjohtajana oli hallintoneuvos Lauri Tarasti. Lisätietoja antavat hallintoneuvos Riitta Rainio (90) 1991 420, ylitarkastaja Juha Vuorimies (90) 1991 353 ja hallintoneuvos Taru Hellberg (90) 1991 425 ympäristöministeriöstä.

"Koulutusseteli korkeakouluissa. Opiskelijan asema korkeakoulujen rahoituksessa" -selvitys luovutettiin 17.6.1994 opetusministeriölle.

Selvitysmies Esa Ahonen esittää koulutusseteleitä korkeakouluopintojen rahoitukseen. Jokainen suomalainen saisi koulutusseteleitä, joilla voisi opiskella järjestelmään kuuluvassa oppilaitoksessa. Opiskelijalle avattaisiin "opiskelutili", mille talletettaisiin koulutusseteleitä. Mittayksikkönä käytettäisiin markkojen sijasta opiskelulukuukautta tai opintoviikkoa. Korkeakoulu veloittaisi tiliä käytetyllä opiskeluajalla ja saisi koulutusseteleistä opetusministeriöltä korvauksen. Koulutussetelin perusajatus on kanavoida yhteiskunnan tuki korkeakouluille opiskelijoiden kautta. Selvityksessä ehdotetaan valtion kokonaan rahoittaman koulutusajan rajaamista seitsemään opiskeluvuoteen lukion tai vastaavan toisen asteen koulutuksen jälkeen. Jatko-opiskelijalle myönnettäisiin valtion rahoittamaa lisäopiskeluaikaa opiskelumenestyksen perusteella. Korkeakoulujen ja opetusministeriön välisissä tulosneuvotteluissa sovitaisiin edelleen valtakunnallisen koulutuspolitiikan yleiset tavoitteet. Ahonen ehdottaa, että koulutusseteli otettaisiin käyttöön asteittain alkaen syksyllä 1996 aloittavista korkeasteen opiskelijoista. Lisätietoja antaa selvitysmies toimistopäällikkö Esa Ahonen (90) 4313 211 Helsingin kauppar korkeakoulusta.

Svenska handelshögskolanin ja Åbo Akademin yhdistämistä pohtinut työryhmä luovutti 17.6.1994 raporttinsa opetusministeriölle. Työryhmä ehdottaa, että Svenska handelshögskolan ja Åbo Akademi sekä siihen kuuluva Österbottens högskola yhdistetään yhdeksi ruotsinkieliseksi yliopistoksi, joka toimisi Helsingissä, Turussa ja Vaasassa. Yliopistokonaisuuden nimeksi tulisi Åbo Akademi. Raportissa työryhmä esittää, että yliopiston hallinto sijoitettaisiin Turkuun. Yliopiston yleistä hallintoa hoitaisivat hallitus ja rehtori. Lisäksi valittaisiin kolme vararehtoria, joista yksi olisi Svenska handelshögskolanin ja yksi Österbottens högskolan rehtori. Rehtorien ohella paikallista toimintaa johtaisivat monijäseniset hallintoelimet. Samalla kumottaisiin lait Åbo Akademi-nimisestä yliopistosta ja Svenska handelshögskolan-nimisestä korkeakoulusta. Ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen yhteensovittamisesta annettuun lakiin

ehdotetaan myös muutoksia. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja hallintojohtaja Håkan Mattlin (90) 13417 430 ja hallitusneuvos Ulla Lång (90) 13417 215 opetusministeriöstä.

Peruskuivatukseen ja tulvasuojelun säädytyöryhmä luovutti 20.6.1994 mietintönsä maa- ja metsätalousministeriölle. Työryhmä esittää uutta lakia peruskuivatustoiminnan tukemisesta. Sen mielestä ympäristön hoito ja suojelu olisi otettava entistä paremmin huomioon peruskuivatuksessa. Maatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi ja tuotantokustannusten alentamiseksi valtio voisi myöntää tukea peruskuivatushanketta varten joko vesilaisa tarkoitettulle ojitusyhtiölle tai kahdelle tai useammalle kiinteistönomistajille. Peruskuivatushankkeen tuki myönnettäisiin pääsääntöisesti avustuksena. Jos hanke toteutetaan kokonaan tai osittain valtion toimesta, voitaisiin siihen myöntää lisäksi valtionlainaa tai avustaa hanketta pelkistään valtionlainalla. Työryhmä ehdottaa, että peruskuivatushankkeissa suunnittelun ja rakentamisen vastuuta ja työpanosta siirretään aiempaa enemmän valtiolta hyödynsaajalle. Hankkeiden ollessa erittäin laajoja tulisi valtion osallistua suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että avustusten osuus hyväksyttävästä kustannusarviosta olisi alueesta riippuen 30-60 prosenttia. Avustusten ja valtion osuus saisi kuitenkin olla enintään 90 prosenttia. Valtionlainan koroksi työryhmä esittää viittä prosenttia ja lainan takaisinmaksuajaksi enintään 15 vuotta. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja hallintoneuvos Timo Tolvi (90) 160 2445 ja vesihallintoneuvos Aaro Haverinen (90) 160 3355 maa- ja metsätalousministeriöstä sekä toimistopäällikkö Ilkka Manni (90) 695 1345 vesi- ja ympäristöhallituksesta.

OECD:n kansainvälisen tulevaisuusohjelman raportti Finland: The Challenges Ahead julkistettiin 22.6.1994 Pariisissa. OECD:n kansainvälinen tulevaisuusohjelma (OECD International Futures Programme) on laatinut Suomen talouden ja politiikan keskeisiä haasteita koskevan julkaisun. Raportti perustuu Suomessa julkaistuihin kehitysarvioihin. Raportin mukaan pitkäaikaistyöttömyys ja väestön ikääntyminen ovat OECD:n mukaan Suomen talouden suurimpia haasteita lähivuosina. Sen mukaan tyomarkkinoiden pelisääntö ja olisi uudistettava, jotta päästään kestävän kasvun uralle, mikä auttaisi työttömyyden hoitoa. Suomen talouden tulevaisuus on yhteydessä vientiteollisuuden kykyyn hankkia ulkomaiseen velaan hoitoon tarvittavat tulot. Raportin mukaan Suomen pitää voimakkaasti kehittää uusia tietointensivisiä tuotannonaloja. Raportissa ennustetaan, että jatkuva aikuiskoulutus korostuu nopeasti työelämässä.

Suomen kyky vastata haasteisiin paranee, kun Suomen EU-jäsenyys toteutuu. Talouden uskottavuuden kohentamiseksi Suomi joutuu korjaamaan julkisen talouden vajeen. Siinä voidaan onnistua, mikäli kasvu on tarpeeksi voimakasta, jolloin työttömyys ja pankkituki vähenevät. Korkojen lasku ja elinkeinotukien karsinta supistavat myös velkaantumista. Kaiken kaikkiaan Suomen tulevaisuutta luonnehditaan raportissa "äärimmäisen vaikeaksi". Suomalta edellytetään kurinalaista politiikkaa ja pitkän aikavälin linjauksia. Lisätietoja antavat projektipäällikkö Paavo Löppönen (90) 160 2145 valtioneuvoston kansliasta ja tutkimusjohtaja Seppo Leppänen (90) 703 2901 Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta.

Rikoslakiprojektin kotirauhan rikkomista, salakuuntelua ja -katselua sekä kunnian ja yksityiselämän loukkaamista koskevia, rikoslain säännöksiä valmistelleen työryhmän johtoryhmä luovutti 22.6.1994 ehdotuksensa oikeusministeriölle. Rikoslakiprojekti ehdottaa uusia säännöksiä rauhan, yksityisyyden ja kunnian loukkaamisesta. Salakuuntelua ja -katselua koskevan säännösten perusrakenne säilyisi nykyisellään. Ehdotukseen sisältyvä kotirauhan rikkomisen suojaksi kotirauhaa sisäin tunkeutumiselta, kuten myös kotirauhan rikkomisesta rakennuksen ulkopuolelta. Rangaistus olisi sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Törkeän kotirauhan rikkomisen rangaistus olisi enintään kaksi vuotta vankeutta. Luovattomalla tunkeutumisesta koskevalle uudella säännöksellä suojattaisiin kotirauhan ulkopuolelle jääviä paikkoja. Törkeimmät puuttumiset tasavallan presidentin, eduskunnan ja valtioneuvoston toimintaan rangaistaisiin valtiopetoksena. Ehdotuksen mukaan salakuuntelu olisi rangaistavaa, kun se koskee kotirauhan suojaamassa paikassa käytävää keskustelua tai muuta siellä tapahtuvaa niin, että se loukkaa toisen yksityisyyttä. Ehdotuksen mukaan kunnianloukkauksesta olisi yksi perusmuoto. Siitä rangaistaisiin ankarammin, jos se on saatettu lukuisten ihmisten tietoon esim. joukkotiedotusvälineitä käyttäen. Rikoslakiprojektia johtaa professori Pekka Koskinen. Työryhmän puheenjohtajana toimi Eero Backman. Lisätietoja antavat lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist (90) 182 5400 ja lainsäädäntöneuvos Jarmo Lintunen (90) 182 5423 oikeusministeriöstä.

Rikoslakiprojektin liikennemuotoja koskevia rangaistuslainsäädäntöä valmistelleen työryhmän johtoryhmä luovutti 22.6.1994 ehdotuksensa oikeusministeriölle. Rikoslakiprojekti ehdottaa kaikkia liikennemuotoja koskevien rangaistuslainsäädäntöjen kokoaista rikoslakiin. Rikoslakiin tulisi oma luku kaikista liikenneturvallisista, joista voi seurata vankeutta. Luvun perusrikos olisi nimeltään liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Se koskisi kaikkia liiken-

nemuotoja. Siihen syyllistymisestä tuomittaisiin sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Samalla tavalla kaikkia liikennemuotoja koskeva rikos olisi törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Tällöin teko on aiheuttanut vaaraa toisen hengelle tai terveydelle. Rangaistus olisi vähintään 30 päiväsakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Liikenneturvallisuu-kuun tulisi myös nykyisiä liikenneturvallisuuksia vastaavat säännökset. Vesiliikenneturvallisuuden rajaksi ehdotetaan yhtä promillea ja törkeä rattijuopumusraja säilytettäväksi 1,5 promilleessa. Lukuun tulisi kaikkia liikennemuotoja koskeva säännös kuluneuvon kuljettamisesta oikeudetta. Työryhmä laati lisäksi ehdotuksen liikenneturvallisuuksien seuraamusten, erityisesti sakkorajojen kehittämiseksi. Nämä otetaan huomioon rikoslakiprojektin sakkotyöryhmässä tapahtavassa seuraamusjärjestelmän valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtaja on professori Pekka Koskinen. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja pääsihteeri Hannu Takala (90) 7590 8261 sekä lainsäädäntöneuvos Mikko Puumalainen (90) 182 5405 oikeusministeriöstä.

Maaseudun ympäristöohjelman toimeenpanoa seurannut työryhmä luovutti 23.6.1994 raporttinsa ympäristöministeriölle. Työryhmän mukaan maaseudun ympäristöohjelma on hyvässä vauhdissa. Maatilojen ympäristöhoitosuunnitelmia on tehty noin 25 000 tilalle. Nämä muodostavat noin yhden kolmasosan aktiivituloista. Enemmistö niistä on karjatilajoja. Ympäristöhoitosuunnitelman omaavilla tiloilla on toteutettu enemmän ympäristösuojelutoimia kuin tiloilla, joilta suunnitelma puuttuu. Siksi työryhmästä on tärkeää, että ympäristöhoitosuunnitelmat tehdään kaikilla tiloilla ja että ne kytketään valmisteilla olevaan maatalouden tukijärjestelmään sekä vastaaviin alueellisiin ohjelmiin. Peltolannoitteiden käyttö on vähentynyt viime vuosina. Torjunta-aineiden käyttö ja samalla niistä aiheutuva ympäristökuormitus on työryhmän mukaan vähentynyt noin 40 prosenttia. Viljelytekniikan muutoksilla saadaan hyviä tuloksia ympäristökuormituksen vähentämisessä. Maaseudun ympäristöohjelmassa asetettu tavoite lopettaa kotieläinten lannan, virtsan ja puristesteiden suorat päästöt ympäristöön ei ole riittävästi toteutunut. Työryhmän mukaan ympäristönsuojeluvuoksia tulisi edelleen myöntää lantaloiden korjaamiseen. Lisätietoja antavat ylitarkastaja Into Kekkonen (90) 160 5935 ympäristöministeriöstä ja agronomi Sini Wallenius (90) 160 4234 maa- ja metsätalousministeriöstä.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja STAKESin yhteinen nälkäraportti julkistettiin 27.6.1994 Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKESissa.

Tutkijoiden mukaan nälkä Suomessa tarkoittaa tilannetta, missä jääkaappi on tyhjä, eikä ihmisellä ole rahaa ostaa ruokaa. Kyselyyn vastanneista heikosti ravitsevaan ja yksitoikkoiseen ruokaan oli joutunut tyytymään 38 prosenttia nälkää nähneistä. Yli puolet heistä kertoi, että ruoka oli loppunut kokonaan tai ei ollut rahaa ostaa ruokaa. Nälkä paikallistuu kahteen väestöryhmään: perinteisiin huono-osaisiin ja keski- ja työväenluokan "uusköyhiin". Perinteisesti vaikeassa sosiaalisessa asemassa olleista erityisesti sekä mielenterveysongelmaisten että päihdeongelmaisten kohtalo nousee esille. Laitoshoidon purkaminen ja kehittyvät avohoito voivat johtaa heitteille. Avustajajärjestelmien panos nälkätorjunnassa on osoittautunut merkittäväksi. Samoin epävirallisten verkostojen merkitys keskiluokkaiselle ahdinkoon joutuneelle on suuri. Perinteisille huono-osaisille julkinen sosiaalitoimi on kuitenkin raportin mukaan keskeisin avun lähde. Lisätietoja antavat Matti Heikkilä (90) 3967 2211 STAKESista, Osmo Kontula (90) 4346 347 Helsingin yliopistosta ja Kaj Koskela (90) 160 3391 sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Paula Revon tutkimus Henkilöstörahasot Suomessa julkistettiin 27.6.1994 työministeriössä. Tutkimuksessa todetaan, että henkilöstörahasotia on perustettu kaikkiaan 44 ja niistä suurin osa teollisuuden suuryrityksiin. Voittopalkkioiden suuruudet ovat vaihdelleet 36 - 10 000 markan välillä vuodessa jäsentä kohden. Tutkimuksessa tuli esiin kaksi toisistaan poikkeavaa näkemystä siitä, kuinka rahastoja sovelletaan kilpailukykyyn parantamiseksi. Joissakin yrityksissä ratkaisut kytkettiin suoravaiheisesti tuottavuuteen ja toisissa pyrittiin ensisijaisesti tasa-arvoisuuteen, jonka arvioitiin yhteishengen parantamisen kautta lisäävän kilpailukykyä. Näkemykset törmäsivät toisiinsa päätettäessä maksetaanko voittopalkkiota kaikille rahaston jäsenille koko yrityksen tuloksesta vai kuhunkin yksiköön sen oman tuloksen perusteella, ja saavatko määrälliset työntekijät kuulua rahastoon. Suurin osa rahastoista päätyi jakamaan voittopalkkioiden henkilökohtaisiksi rahasto-osuuksiksi tuhteissa jäsenten työaikaan, työssäolokaan tai tilikaudelta kertyneisiin lomamääräytymiskauksiin. Yleisellä oli myös osuuden suhteuttaminen voittajien jäsenten palkkaan. Kaikissa rahastoissa tavoitteeksi asetettiin päästökseenkokoon osallistumisen ulottaminen työn tasolta pääoman tasolle. Lisätietoja antaa tutkija Paula Repo (90) 362 6678.

Kansainvälisen verotuksen uudistamistyöryhmän väliraportti luovutettiin 30.6.1994 valtiovarainministeriölle. Työryhmä ehdottaa, että ulkomailta Suomeen ja edelleen ulkomaille maksettavien osinkojen verotusta lievennetään. Tarkoituksena on poistaa verotuksen haittoja, jotka nykyään heikentävät Suomen kilpailukykyä kansainvälisten yksikköjen sijoitusmaana. Työryhmä esittää, että yhtiöveron hyvitysjärjestelmän mukaista täydennysveroa ei määritettäisi sellaisesta suomalaisen yhtiön ulkomaiselle osakkaalle jakamasta osingosta, joka koostuu verovuonna ulkomailta Suomeen maksetuista verovapaista osingoista. Täydennysverottomuus edellyttäisi, että ulkomainen osingonsaaja omistaa vähintään 25 prosenttia suomalaisyhtiön pääomasta. Väliraportissa ehdotetaan myös säännöksiä, joiden tarkoituksena on ehkäistä matalan verotuksen valtioihin perustettavien välilyhteisöjen käyttämistä Suomen verojen välttämiseen. Ehdotuksen mukaan tällaisen ulkomaisen välilyhteisön tulosta verotettaisiin määrätyn edellytyksin yhteisön suomalaista omistajaa tai edunsaajaa siinäkin tapauksessa, että yhteisö ei jakanut voittoa. Ulkomaisen yhteisön on oltava suomalaisessa määräysvallassa ja sen verotuksen tason alle 3/5 Suomen tasosta. Säännöksiä ei sovellettaisi pääasiassa tuotannon toimintaa harjoittaviin ulkomalaisiin yrityksiin. Lisätietoja antaa finanssineuvos Timo Viherkenttä (90) 160 3154 valtiovarainministeriöstä.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevia päätöksiä käsitellyt työryhmä luovutti 30.6.1994 ehdotuksensa oikeusministeriölle. Oikeusministeriössä valmistuneessa ehdotuksessa lapsen huollosta ja tapaamisoikeutta koskevien päätösten täytäntöönpanosta päättäisi kärjäoikeus. Uudistus korostaisi lapsen ja muiden asianosaisten oikeusturvaa. Tuomioistuin voisi lääninhallitusta joustavammin esim. kuulla todistajia lapsen edun selvittämiseksi. Ehdotus liittyy parhaillaan eduskunnassa olevaan esitykseen, jonka mukaan lääninhallitukset eivät enää toimisi ulosotonhaltijoina. Ehdotus on lähössä lausuntokierrokselle, minkä jälkeen valmistellaan hallituksen esitys. Nykyisin täytäntöönpano on erillään lapsen huoltoa ja tappamisoikeutta koskevasta oikeudenkäynnistä. Ulosotonhaltija voi ainoastaan hyväksyä tai hylätä sen. Sen sijaan kärjäoikeus saisi täytäntöönpanosta päättäessään vähän tämentää tai muuttaa tapaamisoikeuden ehtoja. Pääsääntöisesti täytäntöönpanon yhteydessä ei käsiteltäisi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevaa asiaa. Päätöksen panisi täytäntöön edelleen ulosottomies yhdessä sosiaaliviranomaisen kanssa. Pakkoineina säilyvät uhkasakko ja nou-to. Maksettavaksi tuomittuja uhkasakkoja ei kuitenkaan enää yleensä muunnettaisi vankeudeksi. Sovittelumenet-

tely säilytettäisiin pääosin ennallaan. Sillä pyritään siihen, että päätöstä noudatettaisiin vapaaehtoisesti. Lisätietoja antaa erityisasiantuntija Matti Rintala (90) 182 5404 oikeusministeriöstä.

Vahingoittuneiden harvinaisten luonnonvaraisten eläinten hoitojärjestelmää ja sen kehittämistarpeita selvittänyt työryhmä luovutti 5.7.1994 mietintönsä ympäristöministeriölle. Mietinnössä todetaan, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa voidaan tehostaa laajentamalla ja kunnostamalla tiloja eläintarhoissa ja paikallisissa hoitopaikoissa. Työryhmän mielestä hoitojärjestelmään tulisi kuitenkin kuulua kaikki lajit riippumatta siitä, ovatko ne harvinaisia vai eivät. Se esittää, että hoitojärjestelmän rahoituksen järjestämiseksi toimintaan tarvittaisiin ensimmäisenä vuonna 1,75 miljoonaa markkaa. Seuraavina vuosina toimintaan tarvittaisiin vuosittain rahaa noin miljoona markkaa. Huomattavin kustannuserä ovat kuljetukset. Työryhmän mukaan niitä olisi helpotettava ja hinnoittelua selvitettävä. Työryhmä toteaa, että vahingoittuneet eläimet saavat hyvää ja pätevää hoitoa. Hyvän hoidon jatkuvuuden takaamiseksi työryhmä näkee tarpeellisuutta säilyttää nykyinen kunnaneläinlääkärijärjestelmä. Suurin osa eläimistä kohtavista onnettomuuksista johtuu välittömästi tai välillisesti ihmisen toiminnasta. Onnettomuuksien välttämiseksi tarvittavat keinot olisi selvitettävä ja otettava käyttöön. Esimerkiksi eläinten vahingoittumisia liikenteessä on voitu vähentää rakentamalla eläimille alikulkutunneliteiden teiden alle. Eläinten oikean kohtelun on alettava jo löytötilanteessa. Siksi yleisön valistamista ja opastamista tarvitaan. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Matti Osara (90) 160 5968 ympäristöministeriöstä.

Ympäristöjohtamista selvittänyt työryhmä luovutti 11.7.1994 mietintönsä ympäristöministeriölle. Työryhmä ehdottaa laadittavaksi lakia, jolla vauhditettaisiin EU:n vapaaehtoisen ympäristöjohtamisjärjestelmän käyttöönottoa Suomessa. EY on antanut asiasta asetuksen, joka ETA-sopimuksen mukaisesti on pantava toimeen myös Suomessa. Ympäristöjohtamisella tarkoitetaan ympäristöasioiden hoidon järjestelmällistä ylläpitämistä osaksi yrityksen muuta johtamista. EU:n ympäristöasioiden tarkistusjärjestelmä (EMAS) koskee ensi vaiheessa teollisuusyrityksiä, mutta myöhemmin se on tarkoitus laajentaa koskemaan myös palveluja ja julkishallintoa. Ympäristöjohtamisella pyritään vaikuttamaan järjestelmällisesti toimipaikan tuotantoprosessien ja sen toimintaan. Näin voidaan tehostaa muun muassa energia- ja jäteasioiden hoitoa, raaka-ainehuoltoa ja veden käyttöä. Järjestelmän käyttöönotto vähentää jatkuvien päästöjen ohella satunaispäästöjä. Työryhmän puheenjohtajana oli ylitarkastaja Antero Honkasalo (90) 160 5907 ympäristöministeriöstä.

Maatalouden ympäristötukityöryhmä julkisti 13.7.1994 ohjelmaluonnoksensa maa- ja metsätalousministeriössä.

Mahdollista EU-jäsenyyttä varten valmistellaan maatalouden ympäristötukiohjelmia, jonka mukaan tietyt ympäristökriteerit täyttävillä tiloilla maksetaan koko maassa hehtaariperusteista tukea. Lisäksi ohjelmaan kuuluu useita erityistoimenpiteitä, jotka kohdistuisivat osaan maatiloja. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteinen työryhmä on neuvotellut ensimmäisestä luonnoksestaan alustavasti EU:n komission kanssa. Tuen yhteismääräksi arvioidaan 1700 Mmk, josta EU:n rahoitusosuus olisi liittymissopimuksen mukaan puolet. Luonnoksen mukaan hehtaariperusteista ns. perustukea maksettaisiin korkeimpana Etelä-Suomessa alueella, jolla muut EU-tuet ovat pienimmät. Tuen painottaminen tälle alueelle on todettu sekä ympäristö- että talousyistä perustelluksi. Luonnoksessa on hahmoteltu ehdot viiljelylle perustuen saamisiksi. Ohjelma on tarkoitettu valmistella siten, että se voidaan jättää EU:n komissiolle syyskuussa. Lisätietoja antaa maatalousneuvos Heimo Hanhilahti (90) 160 5073 maa- ja metsätalousministeriöstä ja ylitarkastaja Terttu Melvasalo (90) 160 5956 ympäristöministeriöstä.

Säästökassatyöryhmä luovutti 14.7.1994 muistionsa valtiovarainministeriölle.

Työryhmä ehdottaa osuuskuntien säästökassatoimintaa koskevien säännösten uudistamista. Työryhmä esittää mm. alalletulovaatimuksia kiristettäväksi. Osuuskuntalakiin sisällytetään myös rahanpesua ja säästökassatoiminnan markkinointia koskevat säännökset. Käyttöön otettaisiin ilmaiset jäsentalletus ja jäsentallettaja sen korostamiseksi, että kyse on osuuskuntien jäsenten omistajarahoituksesta. Työryhmä ehdottaa säästökassatoimintaa harjoittavan osuuskunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi niiden kassavarantovelvoitetta kiristettäväksi. Säästökassatoimintaa harjoittavalle osuuskunnalle asetetaan velvollisuus antaa jäsentallettajille vähintään kaksi kertaa vuodessa tietoja taloudellista tilaansa koskevista seikoista. Taloudellista tilaa koskeva tiedonantovelvollisuus korvaa myös viranomaisien suorittaman vakuuksien hyväksynnän. Työryhmä arvioi, että vakuusjärjestelyiden julkistamisvelvollisuus johtaa vakuuksien turvaavuuden parantumiseen. Lisätietoja antavat ylitarkastaja Kari Iho (90) 160 3083 ja ylitarkastaja Seppo Tanninen (90) 160 3096 valtiovarainministeriöstä.

Eläkesäästötoimikunta luovutti 14.7.1994 mietintönsä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Toimikunta haluaa eläkesäästöitä nykyistä tarkemmin säännellyiksi. Eläkesäästöiden hoitamasta lisäeläketurvasta aiheutuva eläkevastuu tulisi kattaa täyteen määrään asti tietyn siirtymäajan kuluessa. Kattamisvaatimus koskisi sekä jo alkaneita että tulevia eläkkeitä. Tältä osin toimikunta ei ollut yksimielinen. Sen eläkesäästöitä ja työnantajajärjestöjä edustavat jäsenet katsoivat, että eläkevastuun kattaminen työsuhteessa olevien henkilöiden osalta olisi 75 prosenttia. Eläkevastuuta koskevat määräykset kattoeksi kelpaavasta omaisuudesta on jätetty selvitettäväksi eri työryhmissä. Toimikunta ehdottaa säädettäväksi lain, joka korvaisi vuodelta 1955 olevan eläkesäästölain. Toimikunnan puheenjohtaja oli hallitusneuvos Jorma Heikkilä (90) 160 3878 sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Astmatyöryhmä jätti 26.7.1994 muistionsa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Astmatyöryhmä ennakoii, että astmaa sairastavien määrä voi vuoteen 2000 mennessä nousta jopa 60 prosenttia. Jos alkava astma havaitaan ajoissa, siitä voi tervetäytyä tai sairautta voidaan lievittää. Työryhmän mukaan nimenomaan taudin alkuvaiheen hoitoon kannattaisi panostaa. Se on tehnyt laajan kokonaisohjelman astman ehkäisystä ja hoidosta vuosille 1994 - 2000. Astmaohjelmaan liittyy sairauden hoitaminen alusta pitäen aktiivisesti keuhkoputkien limakalvon tulehduksesta hoitavilla lääkkeillä. Ohjelmassa asetetaan tavoitteiksi mahdollisimman monen alkavaa astmaa sairastavan tervehtyminen, työ- ja toimintakyvyn säilyminen ikää vastaavana, väkää tautia sairastavien osuuden väheneminen 40 prosentista 20 prosenttiin, sairaalapäivien vuosittainen puolittuminen sekä vuosittaisten kustannusten puolittuminen astmaa sairastavaa kohti laskettuna. Ohjattu omahoito on ohjelman mukaan aikuispotilaiden pääasiallinen hoitomuoto: vastuu on potilailla itsellään ja perusterveyden hoidolla, jota erikoissairaanhoidon joustavasti tukee. Ohjelman toteuttaminen edellyttää tiedotuksen, koulutuksen ja tutkimuksen tehostamista. Lisäksi ohjelmassa varoitetaan lyhytnäköisistä säästöistä lääkekorvausten perusteita ja sosiaaliturvan muutoksia kaavailtaessa. Lisätietoja antavat työryhmän puheenjohtaja neuvotteleva virkamies Kaj Koskela (90) 160 5328 sosiaali- ja terveysministeriöstä ja varapuheenjohtaja osastoylilääkäri Tari Haahela (90) 4711 HYKSistä.

Liite
VALTIONEUVOSTON MÄÄRÄYKSET 9.6.1994 MAHDOLLISEN EU:N JÄSENYYDEN HUOMIOON OTTAMISESTA VUODEN 1995 TALOUSARVIOEHDOTUSTEN LAADINNASSA

Valtioneuvosto on tänään, asian oltua valmistavasti valtioneuvoston rahasiainvaliokunnan käsiteltävänä, valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/92) 1 §:n nojalla antanut ministeriöille mahdollisen EU:n jäsenyyden huomioon ottamisesta vuoden 1995 talousarvioehdotusten laadinnassa seuraavat määräykset. Mikäli EU-rahoitusta sekä sen ja kansallisen rahoituksen koordinoitua koskevien menettelyprosessien osalta päädytään muunlaista budjetointia edellyttäviin ratkaisuihin, niiden edellyttämät muutokset otetaan huomioon budjettiesityksestä päätettäessä.

1. Johdanto

Euroopan parlamentti on 4.5.1994 hyväksynyt Suomen, Itävallan, Norjan ja Ruotsin liittymissopimuksen. EU:n neuvosto hyväksyi sen 16.5.1994. EU-valtioiden ja hakijavaltioiden edustajat allekirjoittavat liittymissopimuksen 24.6.1994 Korfulla.

Suomen hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnan käsiteltäväksi esitys EU:n liittymissopimuksen hyväksymisestä mahdollisimman nopeasti sopimuksen allekirjoituksen jälkeen, todennäköisesti heinä-elokuun vaihteessa. Ennen kuin eduskunta päättää kyseisen liittymissopimuksen hyväksymisestä, Suomessa järjestetään neuvot-antava kansanäänestys.

Liittymissopimus tulee voimaan 1.1.1995, jos kaikki Euroopan Unionin nykyiset jäsenvaltiot ja ainakin yksi hakijavaltio ovat hyväksyneet sopimuksen vuoden 1994 kuluessa ja tallettavat ratifiointiasiakirjat viimeistään 31.12.1994.

Koska hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle esitys EU:n liittymissopimukseksi ennen vuoden 1995 talousarvioesityksen eduskunnalle antamista, vuoden 1995 talousarvioesityksen laadinnassa otetaan huomioon Suomen mahdollinen EU-jäsenyys

1.1.1995 lukien. Hallitusmuodon 67 §:n mukaisesti kaikki ennakoitavissa olevat tulot ja menot on otettava valtion talousarvioon ja ne on budjetoitava todennäköisiin määränsä.

Syyskuussa eduskunnalle annettavassa vuoden 1995 talousarvioesityksessä Suomen valtion talousarvioon EU:sta tulevat tulot ja EU:lle maksettavat maksut budjetoidaan sen betkisten arvioiden mukaan. Mikäli on tarvetta, arvioita voidaan tarkistaa eduskuntakäsittelyn aikana. Varsinaisen tarkistaminen tapahtuisi lisätalousarviolla sen jälkeen, kun esim. ohjelmaneuvoittelut EU:n komission kanssa on käyty ja tiedetään toimenpideohjelmien sisältö. Edellisen lisäksi EU-rakennerahastoista budjetoitavien määrärahojen budjetointijärjestelmän toimivuutta seurataan ja muutetaan myöhemmin tarvittaessa. Määräyksissä käytetään yksinomaan nimitystä Euroopan Unioni (EU).

2. Suomen maksut EU:n talousarvioon ja sen ulkopuolelle

2.1. Maksut EU:n talousarvioon

Euroopan Unionin jäsenvaltioiden rahoitusosuudesta on säädetty vuonna 1988 tehdyllä päätöksellä (88/376/EEC, EURATOM). Päätös sisältää ne tulolähteet (omat varat), joilla EU:n budjetti rahoitetaan sekä maksujen enimmäismäärän.

Jäsenvaltioiden maksuosuuksia määritettäessä lähtökohtana on EU:n talousarvion kokonaismenojen määrä. EU:n menot katetaan sekalaisilla tuloloilla, traditionaalisilla omilla varoilla (tullitulot, maatalousmaksut, sokerimaksut), arvonlisäveropohjaan perustuvalla maksulla (ALV-maksu) ja bruttokansantuloon suhteutetulla maksulla (BKTL-maksu).

Jäsenvaltioiden yhteisölle kantamat tullit perustuvat yhteiseen tullitarifiin, maatalousmaksut yhteisen maa-

talouspolitiikan puitteissa määriteltymiin tuonti-ym. maksuihin ja sokerimaksut yhteisten sokerimarkkinoiden puitteissa kannettaviin maksuihin. Arvonlisäveropohjaan perustuvasta maksusta on säädetty asetuksella (N:o 1553/89). Bruttokansantuloon perustuvan maksun suuruus määritetään vuosittain ja sillä katetaan EU:n talousarvion menoista määrä, joka tarvitaan edellä mainittujen muiden tulojen lisäksi.

Suomen kannalta ALV-maksu ja BKTL-maksu ovat uusia menoeriä, kun taas EU:n traditionaalisten omien varojen osalta on kysymys EU:n tuloista, jotka Suomi kerää EU:n puolesta ja saa niistä itselleen vain kanto-palkkion.

2.2. Maksut EU:n talousarvion ulkopuolelle

EU:n jäsenenä Suomi maksaisi osuutensa EU:n talousarvion ulkopuolisen Euroopan kehitysrahaston (EKR) rahoittamiseen. Tämän rahaston kautta ohjataan ns. Lomé'n sopimukseen perustuvan kehitysavun rahoitus. Rahoitus perustuu erillisiin rahoituspöytäkirjoihin, joista seuraava (EKR VIII) tulee voimaan 1.3.1995. Tämän hetken arvioiden mukaan EKR VIII:n mukaisia maksuja ei kerätä vielä vuoden 1995 aikana.

EU:n jäsenenä Suomesta tulisi myös Euroopan investointipankin (EIP) jäsen ja Suomi merkitsisi osuutensa pankin osakepääomasta. Merkitystä osakepääomasta noin 7,5 % maksetaan rahassa ja loppu jää olemaan vaa-dittaessa maksettavana maksuvelvoitteena. Pankin uusi jäsen maksaisi myös osakepääomaansa vastaavan osuuden pankin vararahastoista ja varauksista.

EU:n jäsenenä Suomi sitoutuisi noudattamaan myös Euroopan hiili- ja teräsyhteisöä (EHTY) koskevaa sopimusta. Tämän sopimuksen perusteella

Suomi maksaisi osuutensa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön rahastoon.

Myös Euroopan ydinenergiayhteisöä (EURATOM) koskeva sopimus sitoisi Suomea jäsenyyden alusta lukien. Tähän sopimukseen perustuen Suomi maksaisi osuutensa Euroopan ydinenergiayhteisön hankintakeskuksen pääomasta.

Budjetointi

EU:n traditionaalisin omiin varoihin kuuluvien tullen ja maatalousmaksujen kantaminen yhteisölle merkitsisi sitä, että Suomi ei enää kantaisi itselleen näitä tuloja. Edellä olevan johdosta EU:lle kannettavia tulleja ja maatalousmaksuja ei sisällytetä Suomen valtiontalousarvioon, johon hallitusmuodon 67 §:n mukaan voidaan ottaa Suomen valtion tuloja ja menoja. Tullihallitus kerräisi tullit ja maatalousmaksut ja tilittäisi ne suoraan EU:lle. Samalla tavalla EU:lle kannettavat sokerimaksut jätetään Suomen valtion talousarvion ulkopuolelle. Näiden kantaminen ja tilittäminen on maa- ja metsätalousministeriön tehtävä.

Kaikkien edellä mainittujen EU:n traditionaalisten omien varojen osalta Suomi saisi kannetuista määristä itselleen kantopalkkion, joka on 10 prosenttia. Tämä erä budjetoidaan talousarvion valtiovarainministeriön hallinnonalan sekalaisiin tuloihin. Keräämisestä aiheutuvat tosiasialliset hallintomenot budjetoidaan valtiovarainministeriön hallinnonalalle.

EU:n talousarvion suoritettavat arvonlisäveropohjaan (ALV-maksu) ja bruttokansantuloon (BKTL) perustuvat maksut ovat uusia valtion menoja, jotka otetaan valtion talousarvioon ja budjetoidaan menona valtiovarainministeriön hallinnonalalle.

EU:n talousarvion ulkopuoliset maksut merkitään valtion talousarvion menona sille hallinnonalalle, jonka toimialaan kyseiset maksut liittyvät. Tämän mukaisesti Euroopan kehitysrahaston maksu tullaan aikanaan sisällyttämään ulkoasiainministeriön hallinnonalalle. Euroopan investointi-

pankin rahassa maksettava osakepääoma ja vararahastomaksut budjetoidaan valtiovarainministeriön hallinnonalalle sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön rahasto-osuus sekä Euroopan ydinenergiayhteisön hankintakeskuksen pääomamaksu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalle.

3. EU:n talousarviosta Suomen valtion talousarvioon tai sen ulkopuolelle tulevat tulot

EU:n talousarviosta maksetaan jäsenvaltioille EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaista tukea, alue- ja rakennepoliittista tukea ja muihin yhteisöpolitiikan lohkoihin kuten tutkimukseen ja koulutukseen, elinkeinopolitiikkaan sekä sosiaalipoliittikkaan liittyvää tukea. Lisäksi uusille jäsenvaltioille on sovittu annettavaksi maatalouden välittömästi hintasopeutuksesta aiheutuvaa siirtymäkauden tukea.

3.1. Yhteinen maatalouspolitiikka, maatalouden ohjaus- ja takuurahaston (EMOTRA) takuuosastosta saatavat tulot

Rooman sopimuksen myötä EU:lle kehitettiin yhteinen maatalouspolitiikka. Maatalouden ohjaus- ja takuurahaston takuuosasto rahoittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (Cap) kustannukset, vientituet ja interventio-ostot, yksityisen varastoinnin tukemisen yms. sekä ns. Cap-reformituen (suora tulotuki). Menot maksetaan ensin jäsenvaltion varoista, mutta ne hyvitetään jäsenvaltioiden raporttien perusteella. Koska EU vastaa tuesta kokonaan, niin tuen määrä ei välittömästi vaikuta Suomen valtiontalouteen.

Lisäksi takuuosastosta rahoitetaan ympäristötukea, varhaiseläkemenoja sekä pellon metsitystä. Näistä EU:n osuus on 50 %, paitsi 6-alueilla 75 %.

Budjetointi

1. EU:n interventiorahasto

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kustannuksista vientituet, interventio-

ostot, yksityisen varastoinnin tukeminen yms. hoidetaan vuoden 1995 talousarvion yhteydessä perustettavan Suomen talousarvion ulkopuolisen EU:n interventiorahaston kautta. EU:n tuet ohjattaisiin tällöin rahastoon, joka jakaisi ne edelleen, joten ne eivät vaikuttaisi valtion budjettitalouteen. Suomen talousarviossa olisi vain tarvittavan alkupääoman siirto perustettavaan rahastoon. Rahastolla tulee olla myös lainanottovaltuus, jotta se voisi toimia riippumatta EU:n tukien maksuviiveistä. Rahasto perustetaan lailla. Valtion talousarvion maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokka/lukuperustelujen selvitysosaan sisällytetään EU:n interventiorahastoa ja sen toimintaa koskeva kuvaus.

2. Suomen talousarvio

Takuuosastosta Suomelle myönnettävät muut kuin EU:n interventiorahastoon tuloutettavat tulot budjetoidaan bruttoperiaatteen mukaisesti tuloina maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle (mom. 12.30.zz). Vastavasti Cap-reformituki sekä maatalouden tulotuet, joista EU suorittaa vain osan (ympäristötuki, varhaiseläkemeno ja pellonmetsitys) budjetoidaan Suomen talousarvioon bruttoperiaatteen mukaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle omiksi menomomenteiksi. A.o. menomomenteilla tulee selvästi näkyä erikseen EU:lta tuleva osuus ja erikseen kansallinen osuus.

3.2. EU:n alue- ja rakennepoliittika, rakennerrahastoista saatavat tulot

3.2.1. Rakennerrahastojen toimintaperiaatteet

EU:n jäsenvaltioille kohdistuvaa rakennetukea ohjataan EU:n rakennerrahastojen kautta eli EU:n alue- ja työeläisyyspolitiikkaa sekä maatalouden rakennepoliittika rahoitetaan yhteisön budjettiin sisältyvien rakennerrahastojen avulla.

Suomea koskevia EU:n rakennerrahastoja ovat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Euroopan maatalouden oh-

jaus- ja takuurahaston (EMOTRA) ohjausosasto. Näihin rinnastetaan nykyään myös kalatalouden ohjauksen rahoitusväline (KOR). Lisäksi rakennepoliittikkaan liittyen osa rakennerrahastojen rahoituksesta on varattu ns. yhteisöaloitteisiin, jotka ovat komission aloitteesta käynnistettävää yhteisötason toimenpideohjelmia.

Rahastot suuntaavat varansa seuraavien tavoitteiden mukaisesti:

Tav. 6 erittäin harvaan asuttujen alueiden kehitys ja rakenteellinen sopeuttaminen (vastaa muissa EU-maissa tavoitetta 1)

Tav. 2 teollisuuden taantumisen vakavasti kärsivien alueiden, raja-alueiden tai alueen osien (mukaan lukien työvoima-alueiden ja kaupunkimaisen taajamien) uudistaminen

Tav. 3 pitkäaikaistyöttömyyden torjuminen ja nuorten sekä sellaisten henkilöiden, jotka ovat vaarassa joutua työmarkkinoiden ulkopuolelle, työelämään siirtymisen helpottaminen

Tav. 4 työntekijöiden teollisiin muutoksiin ja tuotantoyritysten kehitykseen sopeutumisen helpottaminen

Tav. 5 maaseudun kehityksen edistäminen

a) nopeuttamalla yhteistä maatalouspolitiikkaa uudistettaessa maatalouden rakenteiden mukauttamista

b) helpottamalla maaseutumaisten seutujen kehitystä ja rakenteellista mukauttamista.

Aluekehitysrahasto osallistuu kaikkien alueellisten tavoitteiden 6, 2 ja 5b rahoittamiseen, sosiaalirahasto rahoittaa yksin horisontaaliset tavoitteet 3 ja 4 sekä lisäksi alueellisten tavoitteiden kohdealueilla työvoimavarojen kehittämiseen liittyvät hankkeet. Maatalouden ohjaus- ja takuurahaston ohjausosasto osallistuu tavoitteiden 6, 5a ja 5b rahoittamiseen ja kalatalouden ohjauksen rahoitusväline pelkäästään tavoitteen 5a rahoittamiseen.

Alueellille tavoitteille määritetään maantieteelliset kohdealueet, muut tavoitteet (horisontaaliset tavoitteet) koskevat koko maata. Tavoitteen 6 kohdealueilla horisontaalisten tavoitteiden mukaiset toimenpiteet on sisällytettävä tavoitteen 6 ohjelma-asiakirjaan.

Kaikki kolme rakennerrahastoa myöntävät avustuksia. Avustukset ovat aina lisärahoitusta ja edellyttävät siten myös kansallista osarahoitusta, joka on yleensä vähintään 50 %. Kansallinen rahoitusosuus voi koostua julkisesta (valtion, kuntien, kuntayhtymien jne.) ja yksityisestä rahoituksesta.

Jäsenyysneuvotteluissa sovitun mukaisesti Suomi saa EU:n talousarvioon sisältyvistä rakennerrahastoista tukea vuosina 1995-1999 keskimäärin 340 milj. ecua (2 100 milj. mk) vuodessa vuoden 1995 hinnoin. Yhteisöaloitteisiin (Interreg-, Leader-, Adapt-, Now-, Horizon-, Youthstart- ja PKT-ohjelmat) käytettävät varat sisältyvät rakennerrahastojen kehityksiin, joten yhteisöaloitteiden mukaiset toimenpiteet tulee sisällyttää a.o. tavoiteohjelmiin.

3.2.2. Laadittavat alueelliset ja valtakunnalliset suunnitelmat

EU-rahoituksen saaminen EU:n rakennerrahastoista edellä mainittuihin tarkoituksiin edellyttää kansallisella tasolla alueellisten ja valtakunnallisten tavoitteitaisten suunnitelmien ja ohjelmien laatimista ja hyväksymistä kotimaassa sekä neuvotteluja ohjelmista EY:n komission kanssa.

Valtioneuvoston 27.5.1994 tekemän periaatepäätöksen mukaan alueellisten tavoitteiden (6, 2 ja 5b) hallinnointi kytketään kiinteästi kansallisen aluepolitiikan hallinnointiin. Ohjelmat valmistellaan maakunnan liitojen johdolla. Sisäasiainministeriö antaa maakunnan liitoille yleisohjeita ja eri ministeriöt omaa hallinnonalaansa koskevia erityisohjeita ohjelmien laatimiseksi. Sisäasiainministeriö kokoaa maakunnittaiset ohjelmat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi tavoitteittain ja huolehtii yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa siitä, että ne muodostavat koko maan alueellisen kehittä-

misen kannalta yhteensopivan ja taroituksenmukaisen kokonaisuuden. Edelleen edellä mainitun periaatepäätöksen mukaan tavoitteiden 3 ja 4 toimenpiteiden ja muiden sosiaalirahaston toimenpiteiden päävastuu on työministeriöllä. Tavoite 6 alueilla tavoitteiden 3 ja 4 mukaiset toimenpiteet yhteensovitetaan muun ohjelman kanssa. Horisontaaliseen maatalouden rakennemuutostavoitteeseen 5a liittyvästä lainsäädännöstä sekä ohjelmien valmistelusta vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tarkoituksena on, että kansallisella tasolla EU:n komission kanssa käytäviä neuvotteluja varten valmistellaan kutakin tavoitetta varten yksi ns. ohjelma-asiakirja (SPD). Tavoitteiden 6, 3 ja 5b osalta ne laaditaan koko kaudeksi 1995-99 ja tavoitteiden 2 ja 4 taas 2-3 vuodeksi. Ohjelma-asiakirjat sisältävät mm. rakennerrahastoista rahoitettavat ohjelmat ja ohjelmiin sisältyvät suurimmat hankkeet sekä EU:n rahoitusosuudet ja kotimaisen rahoituksen.

Hallituksen aiemmin tekemän päätöksen mukaan EU:n rakennerrahastoista saatavien tulojen edellyttämää alueellista ja valtakunnallista edellä mainittuja tavoitteita ohjelmia valmistellaan siltä pohjalta, että ohjelma-luonnosten keskeisimpien hankkeiden ja toimenpideohjelmien sisältö ja mitoitto on käytettävissä viimeistään elokuussa hallituksen budjettiriihessä.

Budjetointi

1. Suomen talousarvio

1.1. EU:n rahoitusosuus

Suomen talousarvioon otetaan kaikki EU:n rakennerrahastoista tavoitteiden 6, 2, 3, 4 ja 5b rahoittamiseen saatavat tulot ja niiden kirjaamisessa noudatetaan bruttoperiaatetta.

EU:lta tuleva rahoitusosuus merkitään Suomen talousarviossa rahastoittain sisäasiainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja työministeriön tuloksi ja menoksi (uudet momentit). Kutakin rahastoa koskeva menomomentti jaetaan edelleen tavoitteittain hallinnonaloittain. A.o. ministeriö

päättää näin jaettavien osuuksien käytöstä hankekohtaisesti.

Tulot

12.26.xx EU:n aluekehitysrahastosta saatavat tulot
12.30.xx EU:n maatalouden ohjaus- ja takuurahaston ohjausosastosta saatavat tulot
12.30.yy EU:n kalatalouden ohjausrahasto
12.34.xx EU:n sosiaalirahastosta saatavat tulot

Menot

26.01.40 EU:n osallistuminen aluekehitysohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)
30.01.40 EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)
30.01.41 EU:n osallistuminen kalatalouden kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)
34.01.60 EU:n osallistuminen työvoima- ja sosiaalipolitiikkaan (siirtomääräraha 3 v)

Esimerkki momenttiperusteluista (menot):

Momentille myönnetään mk. Määrärahaa saa käyttää EY:n komission kanssa hyväksyttävien/hyväksytyjen tavoitteita ... ja .. koskevien toimintajärjestelmien EU:n rahoitusosuutta vastaavien menojen maksamiseen.

Selvitysosa

Selvitysosassa määrärahan jako tavoitteittain ja hallinnonaloittain sekä lyhyt kuvaus rahoitettavien ohjelmien sisällöstä. Maininta vastaavasta tulomomentista sekä momenteista, joille kansallinen osarahoitus on budjetoitu.

1.2. Kansallinen rahoitusosuus

EU:n rakennerahastojen rahoittamiin kansallisiin ohjelmiin tarvittava kansallinen osarahoitus budjetoidaan Suomen talousarvioon menoksi ao. hallinnonalan ao. menomomentille. Kunkin hallinnonalan tulee huolehtia tarvittavista esityksistään.

Esimerkki momenttiperusteluista (menot):

Momentille myönnetään mk. Määrärahaa saa käyttää ..... sekä aluekehitysrahastosta/sosiaalirahastosta/maatalouden ohjaus- ja takuurahaston ohjausosastosta rahoitettaviin ohjelmiin sisältyvien hankkeiden/toimintajärjestelmien kotimaisten rahoitusosuuksien maksamiseen. Määrärahasta on varattu mk kotimaista rahoitusta varten.

Selvitysosa

Selvitysosassa luettelo mahdollisiin ohjelmiin sisältyvät suurimmat hankkeet sekä kuntien, yksityisten, muiden hallinnonalojen yms. osallistuminen ohjelmien kansalliseen osarahoitukseen.

2. Suomen talousarvion ulkopuolinen rahasto
Maatalouden kehittämisrahasto/MAKERA

Poiketen siitä, mitä edellä on todettu EU:n rahoitusosuudesta ja kansallisesta osarahoituksesta EU:n maatalouden ohjaus- ja takuurahaston ohjausosastosta rahoitettavan tavoitteen sa mukaiset maatalouden rakenteen kehittämistuet sekä vastaavat kansalliset rakennetuet suoritetaan talousarvion ulkopuolisesta rahastosta. Maatalouden kehittämisrahasto (MAKERA) jatkaa siten toimintaansa. Säädöksiä tarkistetaan hieman. Rahastolla on käytettävänä omat tulonsa sekä EU:lta saatavat tulot. Suomen talousarvioon maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan merkitään siirtona vain rahaston vuosittain tarvitsemat kansallisen osuuden edellyttämät lisävarat. Lisäksi lukuperustelujen selvitysosaan sisällytetään riittävä suunnitelma rahaston toiminnasta.

3.3. EU:n talousarviosta saatavat muut tulot

3.3.1. Tutkimus- ja koulutustoiminta

Suomella on mahdollisuus päästä mukaan EU:n erilaisiin tutkimus- ja koulutushankkeisiin. Näiden tulojen määrä riippuu siitä, miten suomalaiset yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä yritykset ym. menestyvät eri ohjelmien tarjouskilpailuissa.

tokset sekä yritykset ym. menestyvät eri ohjelmien tarjouskilpailuissa.

Budjetointi

Korkeakoulut ja valtion tutkimuslaitokset ottavat budjettiehdotuksissaan huomioon EU:lta tulevan rahoitusosuuden ao. momentilla (nettobudjetointi). EU maksaa rahoitusosuuden hankkeen etenemisen myötä, jolloin hankkeen toteuttamisvaiheen rahoitus hoidetaan korkeakouluissa ja valtion tutkimuslaitoksissa valtion varoista. Momenttiperusteluihin tulee sisällyttää po. rahoitusta koskeva lausuma.

3.3.2. Rakennerahastojen tukikehysten ulkopuolella rahastoista suoritettava rahoitus

Hallinnonalojen tulee jäljempänä mainittuun määräaikaan mennessä selvittää rakennerahastojen tukikehysten ulkopuolella rahastoista suoritettavan rahoituksen osuus, joka kohdistetaan tekniseen apuun, pilotti- ja esittelyhankkeisiin, selvityksiin, kokemusten vaihtoon ja tietotaidon siirtoon, ennakkoarviointiin ja muihin valmistelutoimenpiteisiin. Kyseiset toimenpiteet voidaan toteuttaa komission aloitteesta tai komission lukuun. Komission aloitteesta ja lukuun toteutettavat toimenpiteet voidaan rahoittaa rahastoista sataprosenttisesti. Lisäksi tulee selvittää muiden mahdollisten tukien, kuten teollisuustukien kohdentaminen. Budjetointi ratkaistaan edellä mainittujen selvitysten valmistuttua.

4. Hallinto- ja muusta valmistelutyöstä aiheutuvat kustannukset

Hallinnonalojen tulee jäljempänä mainittuun määräaikaan mennessä tehdä selvitys toimialojensa osalta niistä komission ja neuvoston alaisista koukousista ja työskentelyyn osallistumisesta aiheutuvista kustannuseristä, jotka korvataan Suomelle jäsenvaltiona komission ja neuvoston varoista. Lisäksi tulee selvittää ne rakennerahastoista aiheutuvat kansalliset hallintotohtävät ja muut toiminnot, joiden osalta Suomella jäsenvaltiona on mahdollisuus saada korvausta komissiolt. Budjetointi näiden asioiden osalta ratkaistaan ao. selvitysten valmistuttua.

5. Muut muutokset

Ao. ministeriöiden tulee huolehtia siitä, että mahdollisesta EU:n jäsenyydestä välittömästi Suomen talousarvion tuloihin ja menoihin aiheutuvat muutokset, joita näissä määräyksissä ei ole ohjeistettu, otetaan huomioon

valtiovarainministeriöön lähetettävissä muutosehdotuksissa.

6. Maksusitoumusmäärärahat/valtuudet

Valtiovarainministeriö selvittää maksusitoumusmäärärahajen/valtuuksien budjetoinnin 1.7.1994 mennessä.

7. Määräajat

Ministeriöiden tulee toimittaa mahdollisesta EU:n jäsenyydestä vuoden 1995 talousarvioehdotukseen aiheutuvat muutokset tai selvitykset ao. ministeriön ja valtiovarainministeriön välillä heinäkuun 25.-29. päivinä 1994 käytäviin budjettineuvotteluihin.

Valtioneuvoston viikkoa koskevat tiedustelut ja huomautukset pyydetään osoittamaan valtioneuvoston tiedotusyksikölle, os. Snellmaninkatu 1 A, 00170 Helsinki, puh. 160 2056, 160 2014, 160 2025.

Helsinki 1994
Painatuskeskus Oy

LIITE

VALTIONEUVOSTON TIEDOTE 13.6.1994 EUROOPAN UNIONIN JÄSENYYYDESTÄ

Suomi ja Euroopan unionin (EU) jäsenvaltiot ovat 24.6.1994 allekirjoittaneet sopimuksen, jonka mukaan Suomi liittyy EU:n jäseneksi 1.1.1995. Suomen lisäksi Itävalta, Norja ja Ruotsi ovat allekirjoittaneet liittymissopimuksen.

Suomessa järjestetään EU-jäsenyydestä neuvoo-antava kansanäänestys 16.10.1994. Kansalaisilta kysytään, tuleeko Suomen liittyä Euroopan unionin jäseneksi neuvotellun sopimuksen (liittymissopimuksen) mukaisesti. Lopullisen päätöksen Suomen jäsenyydestä EU:ssa tekee eduskunta.

Euroopan unioni

EU:n jäsenmaat ovat itsenäisiä ja täysivaltaista valtioita, jotka ovat vapaaehtoisesti päättäneet eräissä kysymyksissä harjoittaa toimivaltaansa yhteisesti.

Jäsenenä Suomi tulee osallistumaan yhteiseen päätöksentekoon EU:n toimielimissä: Euroopan parlamentissa, Eurooppa-neuvostossa (EU:n huippukokous), neuvostossa, komissiossa ja tuomioistuimessa. Euroopan parlamentissa Suomella tulee olemaan 16 edustajaa 641 edustajasta ja neuvostossa 3 ääntä 90 äänestä.

Unionissa on kolme osaa; Euroopan yhteisöt, yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa.

Euroopan yhteisöt

EU tavoittelee kestävää ja tasapainoista kehitystä. EU haluaa kohottaa kansalaistensa elintasoja ja elämisen laatua sekä parantaa kuluttajien suojaa ja ympäristön suojelua.

EU:n sisämarkkinoilla työvoima, tavat, palvelut ja pääomat liikkuvat vapaasti jäsenvaltioiden rajojen yli. Markkinoiden toimintaa haittaavat es-

teet pyritään poistamaan. EU soveltaa yhtenäisiä tulleja ulkopuolisiin maihin nähden ja sillä on yhteinen kauppapolitiikka. Välillisen verotuksen järjestelmät yhtenäistetään.

EU:lla on yhteinen maatalouspolitiikka. Se ei sellaisenaan ota huomioon pohjoisen maatalouden erityisolosuhteita eikä turvaa elintarviketaloutemme toimintaedellytyksiä. Siksi olennainen osa liittymisratkaisua on, että maataloutta tuetaan Suomessa jäsenyyden oloissa EU:n yhteisistä rahastoista ja valtion budjetista.

Alueiden välistä kehityseroja kaventetaan tukemalla erilaisia alue- ja rakennepolittisia hankkeita sekä yhteisistä rakennerahastoista että valtion budjetista.

Nuoriso-, opiskelija- ja opettajavaihtoa sekä oppilaitosten välistä yhteistyötä lisätään. Kulttuuriyhteistyötä laajennetaan. Tiede- ja teknologiayhteistyössä ohjataan rahaa alan hankkeisiin.

Jäsenvaltioiden kansalaiset saavat myös unionin kansalaisuuden. Sosiaaliturvan tasosta ja laadusta määrää kukin jäsenvaltio itse.

Tulevaisuuden tavoite on talous- ja rahaliitto. Sen on määrä johtaa yhteensovitettuun talous- ja budjettipolitiikkaan, kiinteisiin valuuttakursseihin, yhteiseen rahapolitiikkaan ja keskuspankkiin sekä myöhemmin yhden, yhteisen valuutan käyttöönottoon.

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

EU:n perustamissopimusten mukaan unionin päämääränä on vakauden ja turvallisuuden lisääminen Euroopassa.

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on jäsenmaiden hallitusten välistä yhteistyötä. Sen avulla pyritään edis-

tämään jäsenmaiden etuja ja vahvistamaan niiden turvallisuutta. EU-maat ottavat kantaa ajankohtaisiin kansainvälisiin kysymyksiin ja voivat ryhtyä yhteisesti sovittuun toimintaan. Päätökset edellyttävät jokaisen jäsenmaan suostumusta.

Jäsenmaiden pitkän aikavälin tavoitteena on yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa aikanaan johtaa yhteiseen puolustukseen.

Yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa

Hallitusten välistä yhteistyötä lisätään muun muassa kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten luvottoman maahanmuuton vastustamiseksi.

Jäsenyyden taloudelliset vaikutukset

EU-jäsenyyden vaikutus Suomen kansantalouteen merkittävällä tavalla. Useimmissa tutkimuksissa on arvioitu, että taloudellinen hyvinvointi lisääntyy jäsenyyden oloissa enemmän kuin EU:n ulkopuolella.

Jäsenyyksmaksuina Suomi maksaa jäsenyyden ensimmäisenä vuonna EU:n budjettiin 6,6 miljardia markkaa. Suomi saa erilaisina tukina suurin piirtein saman verran. Myöhemmin vuosina EU:sta saatavien tukien määrä pienenee niin, että Suomesta tulee budjetissa nettomaksaja.

Mistä tietoa?

Yksityiskohtaisempia tietoja EU:n jäsenyyden sisällöstä saa monista suomen- ja ruotsinkielisistä julkaisuista. Kansalaiset saavat julkaisuja veloituksetta kirjastoista ja Eurooppa-tiedotuksen palvelupisteistä kautta maan.

Liite

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS 15.6.1994 METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN PERIAATTEIDEN TOTEUTAMISEKSI

Valtioneuvosto on tänään tehnyt seuraavan periaatepäätöksen:

Maailmanlaajuinen metsien käytön lisääntyminen ja globaalit ympäristömuutokset ovat herättäneet vakavan huolen luonnonmetsien häviämisestä ja metsäluonnon kestävästä sekä metsien monimuotoisuuden säilymisestä.

Suomessa huomion kohteena on ollut lähinnä metsiemme elinvoimaisuuden ja metsäluonnon biologisen monimuotoisuuden säilyminen. Metsiemme puuntuotoskyky on lisääntynyt ja puuston kasvu ylittää huomattavasti puun nykyisen käytön. Laajamittainen puuntuotannon hyväksi tehty työ on kuitenkin tapahtunut osittain metsien biologisen monimuotoisuuden kustannuksella.

Metsät ovat kansantaloutemme keskeinen voimavara sekä tärkeä ja hallitseva osa ympäristöämme. Metsä uusiutuvana luonnonvarana on tulevaisuudessakin merkittävä osa maamme taloudellista perustaa. Metsien taloudellinen hyödyntäminen voi pitkällä aikavälillä perustua vain menetelmiin, jotka turvaavat myös metsien ekologisen kestävyys.

Maamme on sitoutunut noudattamaan YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa vuonna 1992 hyväksyttyjä sopimuksia ja metsäpe-

riaatteita sekä ympäristöä ja kehitystä koskevaa toimintaohjelmaa (Agenda 21). Maamme on myös sitoutunut Euroopan metsäministerikonferenssissa Helsingissä vuonna 1993 allekirjoitettuihin päätöslauselmiin. Kestävän metsätalouden kehittäminen on Suomen kansainvälisen toiminnan tärkeä osa.

Valtioneuvosto katsoo, että taloudellisten, puuntuotannollisten ja muiden yhteiskunnallisten tavoitteiden ohella toimintaa ohjaaviksi periaatteiksi tulee yleisesti ottaa metsien hoidon ja käytön kestävyys, metsäluonnon biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen sekä ympäristönsuojelu. Periaatteiden toteutuminen käytännön toimissa tulee varmistaa säädösten, taloudellisten ohjauskeinojen, toiminnan ohjauksen ja neuvonnan sekä riittävän tutkimuksen avulla. Näitä periaatteita ja niiden toteuttamiseksi tarvittavia käytännön toimenpiteitä on selvitetty metsätalouden ympäristö-ohjelmatyöryhmän mietinnössä Metsätalous ja ympäristö (TM 1994:3 MMM).

Edellä mainittujen periaatteiden toteuttamiseksi aloitetaan metsälainsäädännön kokonaisuudistus, jossa otetaan huomioon metsien taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen merkitys, kuitenkin niin, ettei vaaranneta metsätalouden merkitystä paikallisen väestön välttämättömänä toimeentulolähteenä. Uudistus koskee metsien kestävä käytön, hoidon ja suojelun periaatteita, metsätalouden tukimuotojen suuntaamista, taloudellista ohjaamista sekä metsätalouden hallinto- ja edistämisenorganisaatioiden toimintaa.

Uudistus tulee valmistella siten, että yksityismetsätalouden edistämiseen suunnattavat tuet eivät kasvata valtion menoja voimassa olevalla tasolla. Lisäksi hallinto- ja edistämisenorganisaatioiden uudistuksessa on otettava huomioon aluehallinnon keventäminen yhdistämällä nykyiset maa- ja metsätalousministeriön piiriorganisaatiot yhdeksi organisaatioksi.

Valtioneuvosto katsoo, että metsälakien uudistus tulisi ainakin keskeisiltä osiltaan valmistella siten, että hallituksen esitykset voitaisiin antaa eduskunnalle viimeistään syyskuulla 1995.

Metsien käsittelyssä käynnistynyttä muutosprosessia on tuettava jo ennen uuden lainsäädännön voimaantuloa tehostamalla ja kehittämällä neuvontaa, tiedotusta ja metsäsuunnittelua sekä tutkimustoimintaa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä hyväksyttyjen luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista. Tällöin tulee kiinnittää huomiota myös suojelualueiden perustamisesta mahdollisesti paikallisesti aiheutuvien työllisyysongelmien hoitamiseen. Kiireellisimmän suojeltavina kohteina valtioneuvosto näkee Etelä-Suomen yksityismailla sijaitsevat luonnonsuojelullisesti arvokkaat vanhat metsät. Valtioneuvosto katsoo, että on nopeasti löydettävä menetelmät, joilla näiden kohteiden luonnonsuojelullisten arvojen säilyttäminen voidaan turvata valtiontaloudellisesti tarkoituksenmukaisella ja myös maanomistajien kannalta oikeudenmukaisella tavalla.

Liite

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS 23.6.1994 NIMITYSTOIMIVALLAN JÄRJESTÄMISESTÄ VALTIONHALLINNOSSA

I Yleistä

Valtioneuvosto on 7.3.1991 tehnyt periaatepäätöksen valtion henkilöstöpolitiikan ja -hallinnon kehittämisestä. Päätöksessä on todettu muun muassa, että nimitystoimivallan järjestämisen yleisperiaatteena on edelleen, että virastot ja laitokset ottavat itse henkilöstön palvelukseensa. Myös valtioneuvoston 7.5.1992 tekemän, julkisen sektorin uudistamista koskevan päätöksen mukaan nimitystoimivallan hajauttamista jatketaan tulohajauksen periaatteiden mukaisesti.

Valtionhallinnon siirtyminen tulohajaukseen, tulosjohtamiseen ja enenevässä määrin markkinaohjautuvuuteen edellyttävät, että nimitystoimivalta on viraston päälliköllä lukuun ottamatta virastolla. Poikkeuksen tästä pääsäännöstä muodostavat eräät valtionhallinnon erityistehtävät kuten oikeuslaitos, puolustusvoimat ja ulkoasiainhallinto.

Nimitystoimivallan tulee virastossa olla saman tasoisissa tehtävissä samalla tasolla palvelussuhteen laajista riippumatta.

Johtokunnan tehtävänä voi olla muiden johtajien kuin pääjohtajan nimityksien lisäksi virastoissa, joissa on johtokunta.

Nimitystoimivallaa koskevien säännösten muuttamiseksi seuraavien periaatteiden mukaisesti on ryhdyttävä toimenpiteisiin siten, että muutokset voivat tulla voimaan viimeistään 1.1.1995. Osa muutoksista vaatii hallitusmuodon muuttamista. Uudistukseen liittyvät periaatteelliset valtiosääntö- ja muut kysymykset selvitetään pyrkien siihen, että muutokset voisivat tulla voimaan vuoden 1995 aikana.

II Virkaan nimitykset

1. Ministeriöt

Tasavallan presidentti täyttää kansliapäällikön, valtiosihteerin ja alivaltiosihteerin virat.

Valtioneuvoston yleisistunto täyttää osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön virat sekä ne muut virat, jotka ovat ministeriön hallinnonalan kannalta keskeisiä ottaen huomioon viran asema organisaatiossa, virkaan kuuluvat tehtävät ja vastuu sekä palkkaus. Näitä ovat esimerkiksi toimistopäällikön, hallitusneuvoksen, neuvottelevan virkamiehen ja vanhemman hallitussihteerin virat.

Ministeriö täyttää ministeriön muut virat.

2. Välittömästi ministeriön alaiset yksiköt

Tasavallan presidentti täyttää ne viraston päällikön virat, jotka ovat säännösten mukaan valtion talousarviossa eriteltäviä.

Valtioneuvoston yleisistunto täyttää muiden kuin edellä mainittujen virastojen päällikön virat. Asianomainen ministeriö voi kuitenkin nimittää viraston päällikön, jos se on viraston yhteiskunnallisen merkityksen ja pienyyden tai toiminnan erityisluonteen vuoksi perusteltua.

Virasto täyttää muut virat.

Viraston johtokunta nimittää viraston päällikön esityksestä tämän sijaisena toimivan virkamiehen.

3. Lääninhallinto

Tasavallan presidentti nimittää maaherran.

Sisäasiainministeriö täyttää lääninpoliisineuvoksen viran.

Sosiaali- ja terveysministeriö täyttää lääninsosiaalineuvoksen viran.

Lääninhallitus täyttää muut virat.

4. Paikallishallinto

Lääninhallitus tai piirihallinto täyttää yksikön päällikön viran.

Yksikkö täyttää muut virat.

5. Valtion liikelaitokset

Valtioneuvoston yleisistunto nimittää liikelaitoksen toimitusjohtajan.

Liikelaitos täyttää muut virat.

6. Korkeakoulut

Korkeakoulu täyttää virkansa.

III Rajaukset

Tämä päätös ei koske ulkoasiainhallintoa, oikeus- ja syyttäjälaitosta, oikeuskanslerinvirastoa, puolustusvoimien sotilasvirkoja, rajavartiolaitoksen upseereja ja vankeinhoitolaitosta. Valtioneuvosto edellyttää kuitenkin, että asianomaiset hallinnonalat valmistelevat päätöksen ulkopuolelle rajattuja virkoja koskevat nimitystoimivallan muutokset mahdollisimman pitkälle noudattaen tämän päätöksen periaatteita.

liite 4

Liite

VALTIONYHTIÖIDEN TOIMINTAA KOSKEVA VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS 23.6.1994

Valtioneuvoston 13.10.1983 tekemän valtionyhtiöiden toimintaa koskevan periaatepäätöksen jälkeen on yhtiöiden toimintaympäristössä samoin kuin niitä koskevassa lainsäädännössäkin tapahtunut merkittäviä muutoksia. Valtion talousarvion laatimisperiaatteita on tarkistettu ja valtionhallinnossa on toteutettu erinäisiä sellaisia uudistuksia, joilla on yhtymäkohtia valtionyhtiöiden hallintoihin. Tämän vuoksi on nähty tarpeelliseksi uudistaa valtionyhtiöiden toimintaa koskeva periaatepäätös.

Lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista on syytä erityisesti mainita laki valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä (740/91), joka koskee ensisijaisesti valtionyhtiöitä. Siinä on osakeyhtiölakiin puuttumatta säädetty valtion osakeomistukseen liittyvien oikeuksien käytöstä ja omistussuuden hallinnon periaatteista yleisemminkin. Laki koskee käytännössä useimpia valtionyhtiöitä siltä osin, kuin niistä ei ole voimassa erityissäännöksiä. Myös hallitusmuotoon on sisällytetty valtionyhtiöitä koskeva yleisluonteinen säännös, jonka mukaan "lailla säädetään, milloin määräysvallan hankkimiseen valtiolle yhtiössä tai määräysvallasta luopumiseen vaaditaan eduskunnan suostumus".

Valtionyhtiöiden toimintaan vaikuttavat lisäksi mm. arvopaperimarkkinointa säätelevä laki (495/89), henkilöstörahalaki (972/89) ja laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa (725/90). Ensin mainittu tuo tiettyjä velvoitteita yhtiöille, joiden osakkeita noteerataan julkisesti, jalkimmaisesta koskevat kaikkia tietyn suuruisia osakeyhtiöitä. Suunnitteilla on myös osakeyhtiölain laajempi tarkistus, josta ensi vaiheessa on toteutunut suunnattujen antien sekä optioiden ja vaihtovelkakirjojen aineellisten edellytysten tarkistus.

Jaljempana esitetyt yleiset periaatteet on laadittu sovellettavaksi jokaiseen valtionyhtiöön, jollei asianomaista

yhtiötä koskevista säännöksistä, määräyksistä tai toimiluvista muuta johdu. Näin tulisi menetellä osakasrakenteen sallimissa puitteissa myös niissä yhtiöissä, joissa valtiolla on merkittävä vähemmistöosakkuus.

Edellä olevan johdosta valtioneuvosto on tänään asian oltua valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan ja rahoitusasiainvaliokunnan käsiteltävänä päättänyt tehdä seuraavan valtionyhtiöiden merkitystä, toimintaperiaatteita ja hallintoa koskevan periaatepäätöksen:

1. Valtionyhtiöiden merkitys

Valtionyhtiöiden liiketoimintaa harjoittavien pääyhtiöiden lukumäärä on yhteensä 30 (liite 1) myös liikenteen, palvelujen ja erityisrahoituksen aloilla toimivat yhtiöt mukaan lukien. Valtionyhtiöt ovat viime vuosina muun teollisuuden tapaan ryhmittäneet toimintonsa itsenäisiksi tytäryhtiöiksi, eikä emoyhtiöiden kuvaaminen enää anna oikeaa käsitystä valtionyhtiöiden toiminnasta. Valtionyhtiöiden liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden lukumäärä on noin 1000, joista ulkomaisia yhtiöitä on yli puolet.

Varsinaista tuotannollista toimintaa harjoittavien suurten valtionyhtiökonsernien lukumäärä on 11. Niiden yhteensä liikevaihto oli vuonna 1993 noin 135 mrd. mk ja niiden palveluksessa oli noin 93 000 henkeä, joista emoyhtiöiden palveluksessa oli vain vajaa kolmannes.

Valtion teollisuusyhtiöiden osuus vuonna 1993 maamme koko teollisuuden jalostusarvosta oli 22.6 prosenttia ja viennistä 29.9 prosenttia, osuus teollisuuden käyttämisinvestoinneista 26.8 prosenttia ja teollisuuden työvoimasta 15.6 prosenttia. Valtionyhtiöillä on siten Suomen kansantaloudessa ja teollisuudessa huomattava merkitys.

2. Valtion teollisuusyhtiöiden toimintaperiaatteet

2.1. Kannattavuus

Silloin, kun valtio harjoittaa liiketoimintaa osakeyhtiömuodossa, on toiminnan tapahtuttava osakeyhtiölain ja muun yleisen lainsäädännön puitteissa. Toimiessaan muiden osakeyhtiöiden tavoin valtionyhtiöiden toiminnan tulee olla tuotannon vakiintuneessa vaiheessa kannattavaa. Valtionyhtiöille asetettava kannattavuusvaatimus on nähtävä vaatimuksena terveellä pohjalla tapahtuvasta liiketoiminnasta. Terveellä pohjalla harjoitettava liiketoiminta edellyttää toisaalta, että yhtiöt eivät ylläpidä tuotantoyksiköitä tai tuotelinjoja, jotka eivät pitkällä tähtäimellä muodostu kannattaviksi. Kannattavuuden toteutuminen merkitsee niin ikään valtionyhtiöiden tehokasta ja kilpailukykyistä toimintaa sekä siten myös niiden laajentamismahdollisuuksien turvaamista. Vain kannattava toiminta turvaa terveesti ja pitkäjänteisesti työpaikat ja uusien työpaikkojen syntymisen.

Kannattavuusvaatimuksesta seuraa, että valtionyhtiöillä tulee olla samat toimintaedellytykset kuin muillakin yhtiöillä. Mikäli kannattavuustavoitteen lisäksi valtionyhtiöille asetetaan kokonaistaloudellisia tavoitteita, jotka voivat liittyä muun muassa teollisuus-, alue- ja työllisyyspolitiikkaan sekä ympäristönsuojeluun, on ETA-sopimuksen ja mahdollisen EU-jäsenyyden sallimissa rajoissa kannattavuudelle aiheutuva lisärasitus korvattava eduskunnan tai valtioneuvoston etukäteen tekemien päätösten perusteella taikka nämä rasitukset tulee ottaa huomioon yhtiölle tuottovaatimuksia asetettaessa.

2.2. Vakavaraisuus

Hyvän kannattavuuden ja tuloskehityksen ylläpitäminen sekä investointien oikea mitoitus ja kohdentaminen tulorahoitukseen nähden ovat pääasiallisimmat keinot yhtiön vakavaraisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. Lisäksi vakavaraisuutta vahvistavat osakepääomasijoitukset ja muut yhtiön omaa pääomaa vahvistavat toi-

liite 5

menpiteet. 1990-luvun alkuvuosina valtionyhtiöiden vakavaraisuus heikentyi olennaisesti heikon tulostehityksen ja voimakkaan investointitoiminnan vuoksi. Vuonna 1993 tapahtui kuitenkin käännös parempaan suuntaan ja tavoitteena on nostaa valtionyhtiöiden vakavaraisuus kansainväliselle tasolle. Vakavaraisuus korostuu sellaisissa valtionyhtiöissä, joiden omistuspohjaa on tarkoitus laajentaa tai jotka on tarkoitus kokonaan yksityistää.

2.3 Omistajan sijoitukset ja osinkopolitiikka

Osakepääoman sijoitukset valtionyhtiöihin pyritään kohdistamaan sellaisille kasvaville ja tuloksekkaille yrityksille ja toimialoille, jotka samalla kehittävät teollisuuden ja/tai muun elinkeinotoiminnan rakennetta ja ulkomaankauppaa sekä lisäävät työllisyyttä. Tavoitteena on, että erisuhdanne- ja markkinatilanteissa osakepääomasijoituksilla ja muilla toimenpiteillä voitaisiin turvata yhtiöiden vakavaraisuus ja kehitysmahdollisuudet.

Vuosina 1989-93 valtion teollisuusyhtiöt maksoivat valtiolle keskimäärin 7,7 %:n efektiivisen osinkotuoton. Lähtökohtana on, että jokainen valtionyhtiö maksaa osakepääomalleen yleistä käytäntöä vastaavan osingon. Osingonjakotavoitteet määritellään yrityskohtaisesti ottaen huomioon toimialan yleinen kannattavuuskehitys ja yhtiön mahdolliset teollisuus- tai muut elinkeinopoliittiset tehtävät.

2.4. Valtion tuet ja takaukset

Valtion yleisistä tukitoimista päätettäessä valtionyhtiöitä tulee kohdella samalla tavoin kuin muitakin vastaavan kokoisia yrityksiä.

Valtion takauksia on valtionyhtiöille myönnetty hyvin valikoivasti. Toisaalta valtionyhtiöt ovat viime vuosina hakeneet lisätakauksia varsin vähän, mihin osasyynä lienee se, että yhtiöt joutuvat maksamaan valtion takauksista käyvän hinnan. Ministeriöiden välisen nykyisen työnjaon puitteissa valtiontakauksia koskevat asiat valmistelee valtiovarainministeriö ja

muut rahoitustoimenpiteet se ministeriö, jonka hallinnonalaan ko. valtionyhtiö kuuluu. Järjesteltäessä jonkin yhtiön rahoitushuoltoa kaikkia näitä välineitä tulisi käyttää koordinoitusti ja yhtenäisen selvitystyön pohjalta. Tämän vuoksi valtiovarainministeriön ja asianomaisen ammattiministeriön välisen yhteistyön tulee olla mahdollisimman tiivis.

2.5. Toimialan muutokset

Valtionyhtiöiden toimialat on määriteltävä niiden yhtiöjärjestyksissä. Kun yhtiölle asetetaan edellä esitetyn kaltaiset kannattavuusvaatimukset, on niiden voitava tarvittaessa joustavasti suunnata toimintaansa myös uusille aloille. Yhtiöiden laajentaminen yritysostoilla ja tytäryhtiöitä perustamalla toimialan puitteissa tapahtuvana on tavanomaista liiketoimintaa. Päätökset näistä yhtiöiden kehittämistoimenpiteistä tekevät niiden omat hallintoelimet. Uusille toimialoille laajentaminen ja muut strategiset kysymykset edellyttävät pääomistajan hyväksyntää.

Niissä poikkeustapauksissa, joissa yhtiöllä on kotimaassa julkisen vallan toimenpiteistä tai olosuhteista johtuva erityisasema, yrityksen toimialan muutoksia ja yritysostoja on kuitenkin asianomaisen ministeriön erityisesti seurattava.

2.6. Kansainvälinen toiminta

Valtionyhtiöiden toiminnan pääpaino on kotimaassa, mutta ne voivat laajentaa toimintaansa liiketaloudellisten näkökohtien mukaisesti ulkomaille erityisesti silloin, kun riittävän suuren markkina-alueen hankkiminen, teknologian saanti, raaka-aineiden saannin turvaaminen tai muu niihin rinnastettava syy edellyttää toimintaa ulkomailla. Tässäkin suhteessa ei valtionyhtiöitä tule asettaa muista yhtiöistä poikkeavaan asemaan. Yhtiön toiminnan tai kansantalouden kannalta erittäin merkittävät sijoitukset ulkomaille saatetaan, ennen kuin sijoituksesta lopullisesti päätetään, talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsiteltäväksi.

2.7. Henkilöstöpolitiikka

Valtionyhtiöt ovat järjestäytyneet asianomaisiin työnantajajärjestöihin ja ne toimivat samankaltaisissa kilpailuolosuhteissa kuin muutkin yritykset. Nämä lähtökohdat huomioon ottaen on valtionyhtiöiden henkilöstöpolitiikan tavoitteena pidettävä sitä, että ne ovat esimerkillisiä työnantajia, jotka noudattavat tehtyjä työmarkkinasopimuksia ja jotka jatkuvasti ja aloitteellisesti kehittävät henkilöstöpolitiikkaansa. Hyvä henkilöstöpolitiikka parantaa myös yhtiöiden kilpailukykyä, joka puolestaan luo edellytykset työpaikkojen turvaamiselle ja uusien työpaikkojen syntymiselle.

Valtionyhtiöiden on ilmoitettava hyvässä ajoin asianomaiselle ministeriölle, mikäli se aikoo toteuttaa merkittäviä lomautuksia tai irtisanomisia.

2.8. Ympäristöpolitiikka

Ympäristöongelmat koskettavat erityisesti teollisuus- ja energiatuotantoa. Suomessa on eri hallinnonaloilla ryhdytty määrätietoisesti toimiin kestävä kehityksen turvaamiseksi, ja myös teollisuus itse pitää ympäristövaatimuksiin vastaamista tärkeänä asiana. Valtionyhtiöiden tulee myös tässä suhteessa olla esimerkillisiä yrityksiä ja pyrkiä ennakoimaan kehitystä siten, että ne kilpailukykyä säilyttäen pystyvät tehokkaasti ja taloudellisesti yhteensovittamaan tuotannolliset ja ympäristönäkökohdat.

2.9. Valtionyhtiöiden hallinnon kehittäminen

Yhtiön tuloksesta on vastuussa nimenomaan sen toimiva johto ja sen hallintoelimet, jotka osakeyhtiölain mukaan vastaavat yhtiön toiminnasta. Ne tekevät myös toimintaa koskevat päätökset.

Mikäli ministeriö omistajan edustajana haluaa poikkeuksellisesti tehdä yksittäistä yhtiötä koskevia, sen hallintoelinten kannasta poikkeavia ratkaisuja, nämä ratkaisut tehdään yhtiökokouksessa.

Valtionyhtiöiden hallinnon kehittämiseksi tulee toteuttaa sellaiset ratkaisut, jotka parhaiten turvaavat tehokkaan omistajaohjauksen ja -valvonnan niin valtion sijoitukseen liittyvän kuin mahdollisen yhteiskunnallisen tms. erityisintressin suhteen.

Hallinnon kehittämisessä päälinjat ovat seuraavat:

- Hallintoneuvoston toimivuutta tulaa parantamaan yhtiökohtaisesti tarkoituksenmukaisin toimenpitein, esimerkiksi hallintoneuvoston kokoa, kokoonpanoa ja toimivaltuuksia muuttamalla.

Hallinnon uudistaminen suhteutetaan omistuspohjan laajennuksiin niin, että tarvittaessa hallintoneuvostosta voidaan luopua kokonaan. Hallintoneuvostosta luovutaan viimeistään siinä vaiheessa kun valtio luopuu määräysvallastaan, ellei hallintoneuvoston säilyttämiseen ole erityisiä syitä.

- Omistajaohjausta tehostetaan valtionyhtiöiden hallitustyöskentelyssä lisäämällä tarpeen mukaan yhtiön ulkopuolisten asiantuntijajäsenten käyttöä yhtiöiden hallituksissa.

- Hallintoa uudistettaessa henkilöstön asema ja vaikutusmahdollisuudet turvataan vähintäänkin nykytasoisina. Ratkaisut tehdään yhtiökohtaisesti ottaen joustavasti huomioon kunkin yhtiön erityisolosuhteet ja -tarpeet.

- Tilintarkastus siirretään uuden tilintarkastuslain mukaisesti kokonaan ammattitilintarkastajien hoidettavaksi.

si. Yhtiökohtaisesti selvitetään ja toteutetaan ne ratkaisut, jotka parhaiten tukevat ammattitilintarkastuksen tehokkaan toimivuuden omistajavalvonnan kannalta.

Ministeriö antaa tarvittaessa yhtiöille kunkin yhtiön erikoispiirteet huomioon ottaen täydentäviä ohjeita hallinnon kehittämiseksi.

3. Valtionyhtiöiden omistuspohjan laajentaminen (yksityistäminen)

Missään valtion teollisuus- tai energia-yhtiössä ei ole tarpeen säilyttää valtion omistusta nykyisen suuruisena. Useimmissa sellaisissa valtionyhtiöissä, jotka toimivat kilpaillussa toimintaympäristössä, valtiolle riittää merkittävä vähemmistöosakkuus. Sen sijaan valtion energia- ja pääasiassa puolustusvälinevaltuutukseen liittyvät yhtiöt kuten myös jotkut palvelualoilla toimivat yhtiöt ovat sellaisia, joissa valtion määräysvallan säilyttäminen on nykynäkymin perusteltua.

Valtionyhtiöiden omistuspohjan laajentamisen ja muiden omistusjärjestelyjen (yksityistämisen) yhteydessä noudatetaan seuraavia yleisiä periaatteita:

- Omistuspohjan laajentamisesta ja muista omistusjärjestelyistä päätetään yhtiökohtaisesti.

- Yhtiökohtaisesti pyritään mahdollisimman laajaan ja vakaaseen omistuspohjaan.

- Valtion edustajia nimetään yhtiön toimielimiin omistussuutta vastaavassa suhteessa.

- Osakkeen arvon ja emissiohinnan määrittelyssä ovat lähtökohtana yhtiön substanssi- ja tuottoarvot, joita sovelletaan markkinatilanteen ja yhtiön vanhojen omistajien etu huomioon ottaen. Lisäksi emissiohinnan asettamisessa otetaan jälkimarkkinat huomioon.

- Äänivallaltaan eriarvoiset osakkearjat pyritään yhdistämään, ellei eriarvoistamiseen ole erityisiä syitä.

- Ulkomaisen omistuksen suhteen valtionyhtiöt ovat samassa asemassa kuin muutkin vastaavanlaiset kotimaiset yhtiöt, ellei ulkomaisen omistuksen rajoittamiseen ole erityisiä syitä.

- Yhtiön henkilöstölle tai sen muodostamille yhteisöille suunnattavia anteja ja myyntitarjouksia pyritään järjestämään mahdollisimman monen yleisönnin ja/tai valtion osakkeiden myyntitarjouksien yhteydessä.
- Valtionyhtiöiden omistusjärjestelyissä tähdätään kotimaisen kilpailun lisäämiseen.

- Merkintänoikeuksien ja osakkeiden myynnistä valtiolle tulevien varojen käytössä otetaan huomioon teollisuuden kehittämistarpeet ja valtionyhtiöiden pääomahuollon turvaaminen.

Tämä periaatepäätös kumoaa valtioneuvoston 13.10.1983 tekemän vastaavan periaatepäätöksen.

08.08.1994/EJ

Sdp:n jäsenmäärä 30.06.1994

TIEDOKSI

PIIRI	JMÄÄRÄ	M:VIA	M:NEET	%	VAPAAT	MVAPAAT	ÄÄNIO	%	RÄSTIT	ML/B	ML/C
HKI	5236	3908	2758	70,6%	1099	229	4086	78,0%	1150	196	127
UAA	8882	5901	4198	71,1%	1912	1069	7179	80,8%	1703	405	101
V-S	6031	4301	3122	72,6%	1232	498	4852	80,5%	1179	278	28
SATAK	5618	3453	2710	78,5%	1394	771	4875	86,8%	743	329	35
E-H	5275	3401	2539	74,7%	1367	507	4413	83,7%	862	397	54
PIRKANM	7457	5066	3619	71,4%	1811	580	6010	80,6%	1447	428	61
KYMI	7792	4415	3163	71,6%	2432	945	6540	83,9%	1252	379	26
MLI	3682	2292	1446	63,1%	879	511	2836	77,0%	846	177	16
KUOPIO	2448	1659	974	58,7%	545	244	1763	72,0%	685	109	10
P-K	4323	2246	1498	66,7%	885	1192	3575	82,7%	748	290	32
K-S	5118	3249	2037	62,7%	1311	558	3906	76,3%	1212	350	15
VAASA	3551	2343	1668	71,2%	763	445	2876	81,0%	675	449	11
OULU	3361	2156	1134	52,6%	695	510	2339	69,6%	1022	123	12
LAPPI	2457	1693	923	54,5%	509	255	1687	68,7%	770	138	8
RTL	2763	1695	1060	62,5%	682	386	2128	77,0%	635	97	31
Yhteensä	45482	29850	20270	67,9%	11144	4488	35902	78,9%	9580	1766	472
30.06.93	28512	17928	12579	70,2%	6372	4212	23163	81,2%	5349	2379	95
31.12.93	73994	47778	32849	68,8%	17516	8700	59065	79,8%	14929	4145	567
30.06.94	75762	49620	34019	68,6%	17119	9023	60161	79,4%	15601	3536	575
	74758	48600	33655	69,2%	17126	9032	59813	80,0%	14945	4244	588
	73994	47778	32849	68,8%	17516	8700	59065	79,8%	14929	4145	567

**SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE -
FINLANDS SOCIALDEMOKRATISKA PARTI r.p.**

Puoluehallituksen kokous

18.8.1994 klo 9.00

ESITYSLISTA

- 1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
- 2 Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen
- 3 Esityslistan hyväksyminen
- 4 Pöytäkirjan tarkistajien valinta
- 5 Seuraava puoluehallituksen kokous 1.-2.9.1994 Eura
- 6 Rymättylän Sos.dem. Ty Vapauden omistaman tontin myynti
- 7 Lausunto Euroopan parlamentin edustajien vaalitavasta
- 8 Poliittinen tilanne
- 9 Tiedoksi
- 10 Muut esille tulevat asiat
- 11 Kokouksen päättäminen

(Luonnos)

K A U P P A K I R J A

- Myyjä:** Rymättylän Sosiaalidemokraattinen Työväen-
yhdistys Vapaus r.y.
c/o Lauri Laine
21140 RYMÄTTYLÄ
- Ostajat:** Brita Somerkoski (280864-136D) ja Klaus Somer-
koski (260661-1495) Rymättylän kunnasta.
Osoite: Taipaleentie 21140 RYMÄTTYLÄ.
- Kaupan kohde:** Suoja Rn:o 1:64 niminen tila Rymättylän kunnan
Taipaleen kylässä. Tilan pinta-ala 1.836 m².
- Kauppahinta:** Kauppahinta on kuusikymmentätuhatta (60.000,00)
markkaa, joka maksetaan kaupantekotilaisuudessa
ja kuitataan maksetuksi tämän kauppakirjan alle-
kirjoituksella.
- Muut ehdot:** Omistus- ja hallintaoikeus siirtyy ostajille heti
kun lopullinen kauppakirja on tehty.
Kaupan kohde myydään vapaana kaikista rasitteista.
Kaupan kohteeseen kohdistuvista veroista ja muista
maksuista vastaa myyjä kaupantekopäivään asti ja
sen jälkeen ostajat.
Tästä kaupasta menevästä lainhuudatusleimaverosta
vastaa ostajat.
Myyjä ja ostajat vakuuttavat, ettei heidän välillään
eikä kolmansien kautta viimeksi kuluneen kahden vuo-
den aikana ole tapahtunut etuostolain (608/77) 52 §
:ssä mainittuja luovutuksia.
Tämä kauppakirja on tehty kolmena samansanaisena
kappaleena yksi myyjälle, yksi ostajille ja yksi jul-
kiselle kaupanvahvistajalle.

Rymättylä 09.06.1994

Rymättylän Sosiaalidemokraattinen työväen-
yhdistys Vapaus r.y.

Lauri Laine

Irmeli Heino

Tähän kauppaan tyydymme ja sitoudumme sen ehdot täyttämään.

Aika ja paikka edellämainitut.

Tämän kauppakirjan allekirjoittajat Rymättylän kunnasta olevat palopäällikkö Lauri Laine ja parturikampaaja Irmeli Heino, myyjän puolesta sekä ostajina Rymättylän kunnasta olevat opettajat Brita ja Klaus Somerkoski, jotka kaikki henkilökohtaisesti tunnen, ovat tänään yhtäaikaa läsnäolleina myöntäneet tämän kauppakirjan oikeaksi ja sen omakätisesti allekirjoittaneet, minkä täten julkisena kaupanvahvistajana todistan.

Aika ja paikka edellämainitut.

Antero Nikki
Turun Seudun Käräjäoikeuden määräämä julkinen-
kaupanvahvistaja Turun Seudun Käräjäoikeuden
toimialueella.

RYMÄTTYLÄN SOS. DEM. TY. WAPPUSEURAY

Kesäkuun kokous ke. 8.6.1994

klo 18.00 VPK:n talolla.

Jukka V., Siikka, Olli,

Lauri, Sven, Topi,

Matti, Veikko A., Oskari,

Kristiina, Jemmi

25. Jarkko Järvinen

1. Kokouksen avaus pj. Lauri Laine avasi kokouksen.

2. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvalta.

3. Yhdistyksen tontin myyminen.

- Päätettiin myydä yhdistyksen omistama
Suola niminen tila Klaus Somerkoskelle.
Hinnaksi sovittiin 60.000 mk.

4. Kierokallisvaalit.

Päätettiin neuvotella yhteislistoista.

5. Jarkko Järvisen puheenvuoro.

Keskusteltiin EU:sta ja eduskuntavaaleista.

Työväenyhdistys Uutaja on asettanut Järvisen
ehdokasehdokkaaksi.

6. Kokous tarkisti ja hyväksyi tämän pöytäkirjan.

Jarkko Järvinen
puheenjohtaja

Suola Seija
sihteeri

PIIRIHALLITUKSEN KOKOUS

Aika Keskiviikkona 10.8.1994 kello 18.00 alkaen
Paikka Turun työväentalo, III kerr., Eerikinkatu 30, Turku

Läsnä	pj.	Sedig Mikko	_x	Puhe- ja läsnä- olo-oikeutetut:	
	vpj.	Kivikoski Matti	—		
	jäs.	Aho Kimmo	_x (1_	Kero Ilkka	_x
		Caven Paula	—	Jalonen Johanna	—
		Holmroos Tom	—		
		Kaukonen Pentti	_x	Kansanedustajat:	
		Korhonen Raimo	_x		
		Mäkinen Pirjo	_x	Paasio Pertti	—
		Paloheimo Heikki	_x	Puisto Virpa	—
		Puintila Timo	_x	Roos Jukka	—
				Rönholm Mikko	—
		Sisarjärjestöt:		Turun Päivälehti	
		Lehto Juha-Pekka	_x	Antti Vuorenrinne	—
		Engblom Kaj	—		
		Valtonen Voitto	—	Puoluehallitus	
		Siltanen Matti	_x		
		Mutka Vuokko	—	Koikkalainen Leena	—
		Ekström Håkan	—		
		Hasan Ruth	—	1) saap. § 11 käs. aik.	

1§

Kokouksen laillisuus

Kokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsitellyt asiat: §§ 1 - 12

Allekirjoitukset:

Mikko Sedig
puheenjohtaja

Ilkka Kero
toiminnanjohtaja

2§

Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Lähetetty esityslista hyväksyttäneen kokouksen työjärjestykseksi. Mahdolliset muut asiat käsiteltäneen kohdassa "muut mahdolliset asiat".

Päätös: Lähetetty esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

3§

Edellisen kokouksen pöytäkirja

Esitys: Vahvistettaneen edellisen kokouksen (15.6.1994) pöytäkirja.

Päätös: Pöytäkirja vahvistettiin.

5§

Rymättylän Sos.dem Ty Wapauden omistaman tontin myynti

Asia: Rymättylän Ty Wapaus anoo puoluehallitukselta lupaa myydä omistamansa tontin. Luonnos kauppakirjaksi on liitteenä.

Esitys: Piirihallitus päättäneen esittää puoluehallitukselle, että se antaa luvan pyydettyyn kauppaan.

Päätös: Piirihallitus päätti esittää puoluehallitukselle, että se antaisi luvan yhdistykselle tontin myymiseksi.

12§

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 19.05.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue -
 Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.
 Puoluehallitus 18.8.1994

Oikeusministeriölle

Pyydettyä lausuntonaan EY-vaalityöryhmän mietinnöstä "Suomessa toimitettavat Euroopan parlamentin edustajien vaalit" Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p. esittää kunnioittaen seuraavaa:

Listavaali/henkilövaali

Työryhmä ei ole useista pyynnöistä huolimatta tehnyt selvityksiä Suomeen soveltuvista listavaalijärjestelmistä. Se vain toteaa: "Pitkien listojen järjestelmän on katsottu lisäävän puoluesidonnaisuutta. Listavaalien uudelleen käyttöön ottamiselle ei kansanvaltaisuuden kannalta ole esitettävissä kestäviä perusteita."

Listavaaleja vastustavassa asenteessaan työryhmä tukeutuu vain suomalaisiin kokemuksiin ns. "suppeiden pitkien listojen" käytöstä. Työryhmä ei mitenkään arvioi esim. Alankomaissa, Luxemburgissa, Saksassa tai Tanskassa käytössä olevien listavaalijärjestelmien soveltuvuutta myös Suomeen. Listavaalijärjestelmää voidaan toteuttaa täydellisenä puoluevaalina, jolloin äänestäjä ei voi mitenkään vaikuttaa puolueen listan henkilöjärjestykseen. Mutta listavaali voidaan järjestää myös niin, että äänestäjä voi halutessaan itse muodostaa sen listan, so. henkilöryhmän, jolle haluaa tukensa antaa.

Työryhmä ei ole tehnyt selvityksiä myöskään sellaisesta vaalitavasta, jossa äänestäjä voi halutessaan jakaa äänensä useamman ehdokkaan hyväksi ja siten ottaa kantaa samanaikaisesti esim. edustajien alueelliseen ja ammatilliseen edustavuuteen sekä sukupuolten tasa-arvoisuuden toteutumiseen.

Listavaalitavoissa ja äänen jakamisen mahdollistavassa vaalitavassa korostuisi vaalien luonne monijäsenisen päätösvaltaelimen valintatapahtumana ja linjanvetona eri poliittisten ryhmien tavoitteiden perusteella.

Euroopan parlamentin edustajien toiminta tapahtuu suurelta osalta puolueyhmi-
 en kautta ja niiden avustuksella, kuten myös työryhmä toteaa. Kansallisten näkökohtien tehokas edistäminen edellyttää hyviä valmiuksia vaikuttaa juuri puolueyhmi-
 en työhön. Länsimaisessa parlamentarismissa "puoluesidonnaisuus-

den" hyväksyminen ja myönteinen hyväksikäyttö on olennainen osa kansanvaltaa.

Työryhmä ei mitenkään käsittele niitä haittoja, jotka erityisesti henkilövaalissa aiheutuvat ehdokkaiden taloudellisten voimavarojen erilaisuudesta ja henkilövaalien tarvitsemasta huomattavan suuresta rahoituksesta. Vaalityön taloudelliset näkökohdat ovat Euroopan parlamentin vaaleissa olennaisesti merkittävämpiä kuin kansallisissa vaaleissa, koska vaalityötä on tehtävä laajalla alueella ja kustannukset siitäkin johtuen ovat suuret. Tällöin puolueiden ja muiden ehdolle asettajien vastuu vaalityön taloudesta Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa on olennaisesti suurempi kuin kansallisissa vaaleissa.

Monipuoliseen harkintaan perustuvaa päätöksentekoa varten on välttämätöntä, että valmistellaan myös listavaaliin perustuvia ehdotuksia Euroopan parlamentin edustajien vaalitavaksi.

Maan jakaminen vaalialueisiin/ maan pitäminen yhtenä vaalipiirinä

Alueellisesti kattavan edustavuuden tavoittelu on sinänsä kannatettavaa. Työryhmän esitys maan jakamisesta neljään vaalialueeseen on kuitenkin keinotekoinen ja äänestäjän valinnan mahdollisuuksia tarpeettomasti rajoittava. Esitetty vaalialuejako ei turvaa sille asetettavan ainoan tavoitteen toteutumista eli edustajien paikkojen jakautumista eri alueille siinä suhteessa kuin niillä asuu väestöä ja eri ehdokaslistojen ja ehdokkaiden osuus äänistä edellyttäisi.

Työryhmän esitys ei varmista millekään vaalialueelle tiettyä määrää edustajia, vaan edustajien jakautuminen eri vaalialueille riippuu ehdolle asettajien kulloinkin valitsemasta tekniikasta (vaalialuekohtainen/valtakunnallinen) ja äänestysviikkaudesta eri alueilla. Työryhmän esitykseen sisältyy aluejakoa ja suhteellisuusperiaatetta rikkova epäjohdonmukaisuus. Sen mukaan valituksi tulee eniten ääniä saanut ehdokas siltä vaalialueelta, jossa puolue (t. vaaliliitto tai yhteislista) on saanut eniten ääniä, mikäli ehdokkaat on asetettu vaalialueittain ja ko. puolue (t. vaaliliitto tai yhteislista) on koko maassa saanut vain yhden edustajanpaikan. Käytännössä tämä voi johtaa siihen, että koko vaalialueisiin jakamisen idea saattaa syrjäytyä kaikkien niiden puolueiden kohdalla, jotka saavat vain yhden edustajanpaikan. Näitä puolueita saattaa olla niin monta, että yhteensä ne voivat saada 3-5 paikkaa Suomen 16 edustajanpaikasta.

Suurimman suhteellisen kannatuksen syrjäyttäminen, suurimman absoluuttisen kannatuksen hyväksi esitetyllä tavalla hyödyttää todennäköisesti erityisesti läntistä vaalialuetta, koska siellä on n. 300.000 äänestäjää enemmän kuin äänioikeutettujen määrältään pienimmällä eli pohjoisella vaalialueella.

Esitetty vaalialuejako ei vastaa mitään yhteisöpolitiikkaan tai kansalliseen toimintaan liittyvää alueellista jakoa. On pelättävissä, että se pikemminkin on omiaan kärjistämään alueiden välisiä suhteita, kun edustajat jo lähtökohtaisesti eivät toimi koko maan, vaan "oman" alueen valitsijakunnan hyväksi.

SDP pitää maan yhtenäisyyden kannalta tärkeänä ja Suomessa noudatettuun vaalitavan suhteellisuusperiaatteeseen soveltuvana sitä, että Euroopan parlamentin jäsenten vaaleissa maa on yhtenä vaalipiirinä ja -alueena ja että tulos eri ehdokaslistojen kesken määräytyy kansanedustajain vaaleissa ja kunnallisvaltuutettujen vaaleissa noudatettavalla tavalla.

Vaalien ajankohta

Mikäli Suomi liittyy Euroopan Unionin jäseneksi, on myös Euroopan parlamentin työ Suomen osalta vakiinnutettava mahdollisimman nopeasti kansanvaalissa tehtävään valittujen edustajien varaan. Sen vuoksi ensimmäiset Euroopan parlamentin edustajien vaalit on toimitettava mahdollisimman nopeasti jäsenyyden toteuduttua.

Erityisesti on selvitettävä onko uusilla jäsenmailla mahdollisuudet toimittaa vaalit yhtä aikaa. Tällöin olisi luontevinta pyrkiä järjestämään jo ensimmäiset vaalit ensi vuonna sinä ajankohdana vuodesta (Suomessa kesäkuun toisena sunnuntaina), jolloin ne vuodesta 1999 alkaen tullaan toimittamaan. Ellei tähän järjestelyyn ole mahdollisuuksia, on vaalit toimitettava viimeistään työryhmän esittämänä ajankohtana 1.10.1995.

Ehdokkaiden asettaminen

Ehdokkaiden asettamisessa sovelletaan kansanedustajien vaaleissa noudatettavaa käytäntöä. Esitys siitä, että ehdokkaan asettamiseksi perustettuun valitsijayhdistykseen tulee kuulua vähintään 500 äänioikeutettua, on perusteltu.

Lisäksi tulisi valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjassa erityisesti todeta sen muodostajien kannattavan ao. ehdokkaan valintaa Euroopan parlamentin edustajaksi.

Työryhmän esitys, että puolueen piirijärjestöjen olisi sovittava asetetaanko ehdokkaat vaalialueittain vai valtakunnallisesti on kummallinen. Useissa puolueissa piirijärjestöt valitsevat edustajansa puolueen valtuustoon tai hallitukseen juuri siinä tarkoituksessa, että nuo elimet päättävät mm. niistä asioista, jotka koskevat samanaikaisesti useita piirijärjestöjä. Viimekädessä puolueen valtuusto ja hallitus vastaavat siitä, että jäsenten yhdenvertaisuus ja kansanvaltaiset vaikutusmahdollisuudet toteutuvat.

Ehdokasasettelun keskeiset linjaratkaisut on voitava tehdä puolueiden sääntöjen mukaisesti niiden ylimmissä päätöksenteoelimissä eikä sääntömääräiset puolue-elimet ohittavissa neuvottelutilaisuuksissa.

Yhdelle ehdokaslistalle asetettavien ehdokkaiden enimmäismäärä on rajattava 16:ksi eli samaksi kuin on Suomesta valittavien edustajien lukumäärä. Tällöin käytäntö olisi sama kuin kansanedustajain vaaleissa.

Vaalikelpoisuus

Työryhmä esittää, että vaalikelpoisuudesta säädettyä luetellaan ne virat, toimet ja tehtävät, joiden haltijat eivät ole vaalikelpoisia. Esitetty menettely johtaa perusteettomaan vaalikelpoisuuden ja siten erittäin olennaisen kansalaisoikeuden rajoittamiseen. Oikeutta asettua ehdolle ei pidä tarpeettomasti rajoittaa, vaan on edellytettävä, että ao. henkilö mahdollisen valintansa jälkeen ensi tilassa jättää sellaiset tehtävät, joita ei voi hoitaa Euroopan parlamentin edustajana, tai että suoraan säädetään valituksi tulemisen merkitsevän eroa ko. tehtävästä.

Vaalikelpoisuutta koskevat säädökset olisi kirjoitettava saman periaatteen mukaisesti kuin valtiopäiväjärjestyksessä kansanedustajien osalta on säädetty. Tämän mukaisesti olisi todettava ne virat, toimet ja tehtävät, joiden haltija ei voi olla Euroopan parlamentin edustajana.

Pekka Nurminen 8.8.1994

SDP:n ja sos.dem. eduskuntaryhmän lausunnot EY-vaalityöryhmän mietinnöstä

1. Tehdäänkö yksi vai kaksi lausuntoa?

Ehdotan, että tehdään kaksi:

Puolueen lausunnossa keskityttäisiin vaalijärjestelmään, maan jakamista vaalipiireihin, äänioikeutta ja vaalikel-
poisuutta sekä ehdokasasettelua, vaalimenettelyä ja
tuloksen laskemista koskeviin kysymyksiin.

Edukuntaryhmän lausunnossa keskityttäisiin kaksoismandaat-
tia, siirtymäkauden järjestelyjä, edustajien toiminta-
edellytyksiä sekä Ahvenanmaan edustusta koskeviin kysy-
myksiin.

Lausunnoissa voitaisiin viitata työnjaon mukaisesti toi-
seen lausuntoon. Molemmassa lausunnossa otetaan kantaa
ensimmäisten suorien vaalien ajankohtaan samalla tavoin.

2. Selvät ja epäselvät asiat?

Arvoisin, että työryhmän kanssa voidaan olla yhtä mieltä
seuraavista kysymyksistä:

- äänioikeus ja vaalikelpoisuus sekä varsinaisen vaali-
toimituksen järjestäminen

- kaksoismandaattia koskevat näkemykset, edustajien
palkkiota ja toimintaedellytyksiä koskevat kysymykset,
ahvenanmaan kysymys

- varauksellisesti myös ensimmäisten vaalien
ajankohdasta

Erimielisyyttä ilmennee seuraavista asioista:

- itse vaalijärjestelmä: listavaali vai henkilövaali,
äänten määrä

- vaalialuejako ja suhteellisuuden toteuttaminen

- ensimmäisten vaalien ajankohta, jos halutaan tehdä
suojanokituksia

Kannanotot vaativat myös siirtymäkauden pituus eduskun-
tatyön kannalta ja ajatus varamiesjärjestelmästä.

3. Lausuntojen ajankohta

Puoluehallitus voisi antaa lausunnon jo 11.8 tai 18.8?
Nestlund valmistelee 16.6.1994 paperin pohjalta.

Ryhmä antaa lausunnon 23.8., Nurminen valmistelee.

Ryhmän lausunnossa voidaan myös täydentää ph:n
lausuntoa, jos havaitaan, että jotain kuolematonta
unohtui.

PM

SDP:n puoluehallituksen kokouksesta 18.8.1994

Poliittinen tilanne

Puoluehallitus kävi keskustelun Euroopan parlamentin edustajien vaalitavasta ja hyväksyi asiasta lausunnon (liite).

Puoluehallitus totesi työttömyyslukujen ja korkojen taas nousseen. Korkojen nousu selittyy ulkoisten tekijöiden lisäksi hallituksen budjettivalmisteluihin liittyvillä seikoilla. Markkinavoimat eivät taaskaan usko hallitukseen ja hallitus lisää epävarmuutta antamalla ristiriitaisia signaaleja.

SDP:n kannalta tärkein kysymys on edelleen työllisyys. Korkojen nousu, joka liittyy valtiontalouden heikkoon tilaan, estää työllisyyden parantamista. Tästä syystä SDP:n taholta on vaadittu tiukkaa finanssipolitiikkaa.

Päätöksiä

Hyväksyttiin Rymättylän Sos.dem.Ty Vapauden omistaman tontin myynti.

Tiedoksi

Seuraava puoluehallituksen kokous pidetään Eurassa 1.-2.9.1994 alkaen klo 12.00.

Liitteet

Puoluehallituksen lausunto Euroopan parlamentin edustajien vaalitavasta, puheenjohtaja Paavo Lipposen kannanotto sekä kunnallispoliittisen työryhmän pj. Jukka Mikkolan tiedote.

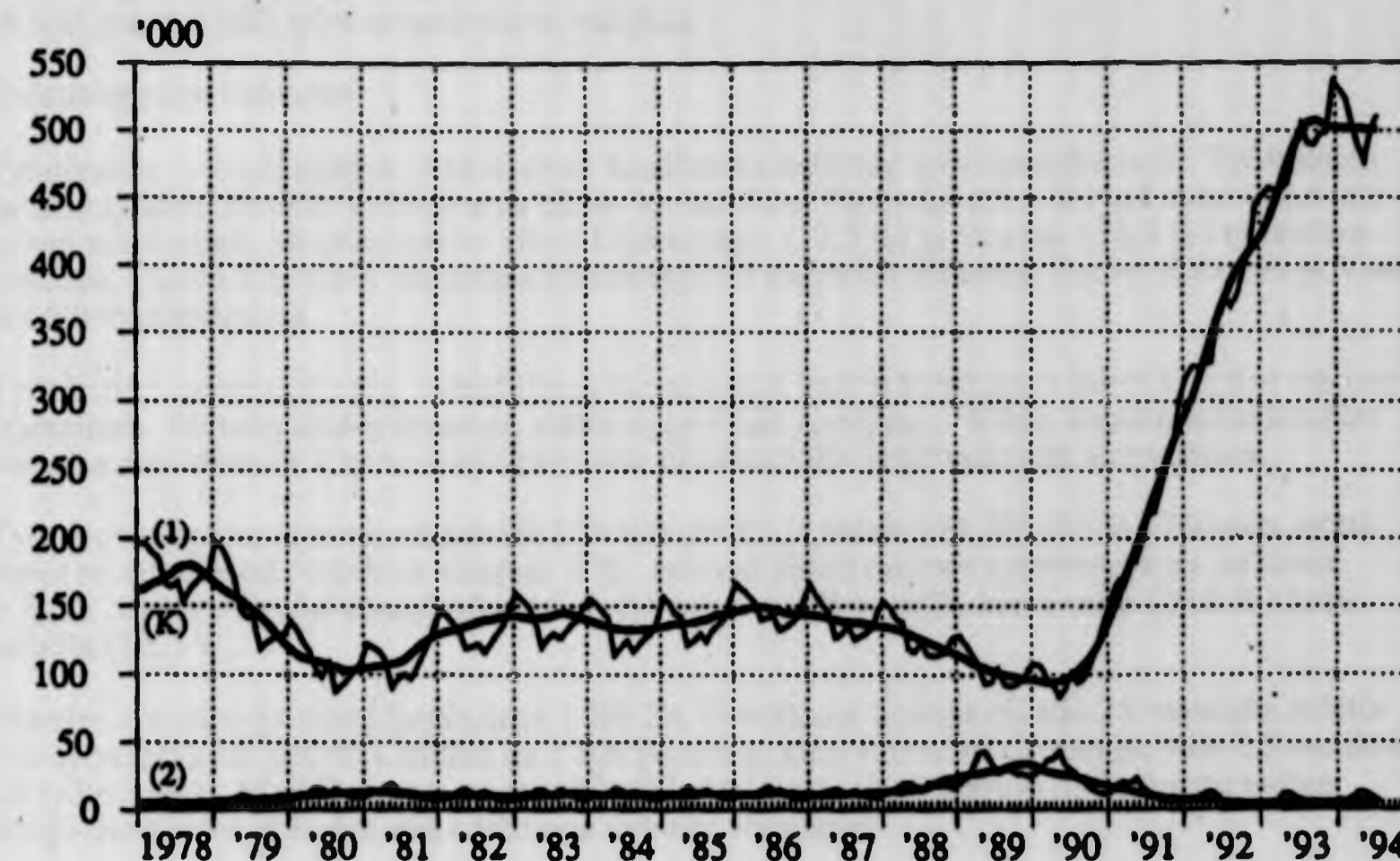
MJJ

(vm/1)

Lisätiedot puh. 1856 575 ja 574

Ennakkotiedot: HEINÄKUU 1994
Julkaisuvapaa 17.8.1994 klo 8.30

Kuvio 1. Työttömät työnhakijat (1) ja avoimet työpaikat (2) työnvälityksessä kuukausittain ja kausitasoitettuna (K)

Työnhakijat

Heinäkuun lopussa työvoimatoimistoissa oli 510 700 työttömää työnhakijaa, mikä on 20,1 % työvoimasta. Kesäkuusta työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 10 800:lla. Tähän vaikuttivat vastavalmistuneiden tulo edelleen työnhakijoiksi, palvelu- ja toimihenkilöammattien työttömyyden nousu sekä kesäajalle ominainen toimenpiteillä sijoitettujen määrän väheneminen. Viime vuoden heinäkuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 5 900:lla eli 1 %. Kasvu oli huomattavasti pienempi kuin edellisinä kuukausina; esim. lisäys vuotta aiempaan oli kesäkuussa 14 700 ja tammikuussa 79 100.

Työttömistä oli lomautettuja 23 300. Määrä on 700 suurempi kuin kesäkuussa ja 18 700 pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Lyhennetyllä työviikolla olevia työnhakijoita oli heinäkuun lopussa 11 400, mikä on 800 vähemmän kuin kesäkuussa ja 1000 vähemmän kuin viime vuoden heinäkuussa.

Kaikkiaan työvoimatoimistoissa oli heinäkuussa 754 200 työnhakijaa. Määrä on 40 700 suurempi kuin edellisen vuoden heinäkuussa. Työnhakijoista oli työssä olevia 147 900 ja 39 600 työvoimaan kuulumattomia. Työttömyyseläkkeen saajia oli 44 600 eli 1 900 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Avoimet työpaikat

Työvoimatoimistoihin ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli heinäkuun lopussa 6 200, mikä on 3 300 vähemmän kuin kesäkuussa. Viime vuoden heinäkuuhun verrattuna avoimia työpaikkoja oli 1 100 eli 15 % vähemmän. Avoimet työpaikat lisääntyivät edellisen vuoden heinäkuusta muissa ammattiryhmissä paitsi kaupallisessa- ja maataloustyössä. Eniten kasvoivat teollisuuden työpaikat. Maataloudessa supistuma johtui vuoden takaista vähemmistä työpaikoista mansikkaviljelmillä. Tämä myös pudotti muutoin kasvaneen avoimien työpaikkojen määrän miinuksille.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työvoimatoimistoihin heinäkuun aikana 11 600, mikä on 3 400 enemmän kuin samana aikana edellisenä vuotena. Työpaikoista täyttyi heinäkuun aikana 13 300, joista 8 900 työvoimatoimiston hakijalla.

Työttömyyden rakenne

Työttömien työnhakijoiden määrä nousi kesäkuusta kaikissa työvoimapiireissä. Työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta olivat korkeimmat Kainuun (25,5 %) ja Lapin (25,4 %) työvoimapiireissä. Matalimmat ne olivat Uudenmaan (17,5 %) ja Vaasan (18,2 %) työvoimapiireissä. Vuotta aiempaan verrattuna työttömyys oli alentunut Hämeen, Turun, Kainuun ja Vaasan työvoimapiireissä.

Työttömien työnhakijoiden määrä ilman lomautettuja kasvoi kesäkuusta lähes kaikissa ammattiryhmissä. Metsätyössä työttömien määrä pysyi lähes ennallaan. Viime vuoden heinäkuuhun verrattuna työttömien kasvu on ollut suurinta toimihenkilö- ja palvelutyön ammateissa.

Työttömistä työnhakijoista oli miehiä 276 400 (54 %) ja naisia 234 300 (46 %). Naisten työttömyys on edellisestä vuodesta noussut 6 %, kun sen sijaan miesten työttömyys on laskenut 3 %:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli miehillä korkeampi (20,8 %) kuin naisilla (19,5 %).

Nuorten työttömyys nousi kesäkuusta 1 600:lla. Heinäkuun lopussa oli alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita 108 400. Määrä on 7 800 pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Alle 20-vuotiaita oli työttömänä 37 500 eli saman verran kuin kesäkuussa. Työttömyys on kasvanut eniten 45-60-vuotiaiden ikäryhmässä edelliseen vuoteen verrattuna.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi kesäkuusta 5 100:lla. Näitä yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli heinäkuun lopussa 139 700. Määrä on 49 700 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Yli kaksi vuotta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 33 800.

Toimenpiteet ja työttömyysturva

Työvoimahallinnon palkkaperusteisilla toimenpiteillä sijoitettuna oli heinäkuun lopussa 69 000 henkilöä, mikä on 12 600 enemmän kuin vuosi sitten. Sijoitetuista 46 % oli yksityisellä sektorilla, 36 % kuntien ja 18 % valtion töissä. Heinäkuun aikana tukityöllistämisen aloitti 8 100 henkilöä eli 400 enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana.

Työvoimakoulutuksessa oli heinäkuun lopussa 24 000 oppilasta eli 1 400 vähemmän kuin vuosi sitten. Kuukauden aikana työvoimakoulutuksen aloitti 700 oppilasta.

Työttömistä työnhakijoista oli heinäkuun lopussa työttömyyskassojen jäseniä 262 400 eli 9 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan työttömyysturvan peruspäivärahan saajia oli kesäkuun lopussa 148 600.

Työmarkkinatukeen oikeutettuja oli työnhakijoista 59 600. Näistä oli työttömänä 47 900, työharjoittelussa 5 200 ja työvoimakoulutuksessa 2 000. Työmarkkinatukeen oikeutetuista oli 79 % sellaisia, joilla työttömyysturvan saannin työssäoloehto ei ollut täyttynyt ja 21 % (n. 11 000), joilla työttömyysturvan saannin enimmäismäärä (500 päivää) oli tullut täyteen.

TAULU 1. TYÖLLISYYSTILANNE HEINÄKUUN LOPUSSA (I) JA TYÖVOIMATOIMISTOJEN TOIMINTA HEINÄKUUN AIKANA (II)

I TILANNE KUUKAUDEN LOPUSSA	HEINÄK.94	HEINÄK.93	MUUTOS HENK.	%
A. TYÖNHAKIJAT				
1. Työttömät työnhakijat	510737	504809	5928	1.2
- lomautetut	23293	41992	-18699	-44.5
2. Lyhennetyllä työviikolla	11359	12375	-1016	-8.2
3. Työssä olevat	147867	118275	29592	25.0
- yleisillä työmarkkinoilla	85853	78721	7132	9.1
- tukitoimenpiteillä sijoitetut	62014	39554	22460	56.8
4. Työvoiman ulkopuolella	39644	31563	8081	25.6
5. Työttömyyseläkkeitä saavat	44626	46506	-1880	-4.0
1-5 Kaikki työnhakijat	754233	713528	40705	5.7
B. TYÖVOIMAN KYSYNTÄ				
1. Avoimet työpaikat	6189	7296	-1107	-15.2
- yli kuukauden avoinna olleet	2157	4351	-2194	-50.4
- yli 2 kuukautta avoinna olleet	1027	3548	-2521	-71.1
C. TOIMENPITEILLÄ SJOITETUT				
1. Valtiolla sijoitetut	12491	10288	2203	21.4
2. Kuntiin sijoitetut	24651	17633	7018	39.8
3. Yksityiselle sektorille sijoitetut	31853	28450	3403	12.0
1-3 Palkkaperustaiset toimenpiteet yht.	68995	56371	12624	22.4
4. Työvoimakoulutuksessa	24026	25394	-1368	-5.4
D. TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE				
1. Työttömät naiset	234325	220835	13490	6.1
2. Alle 25-vuotiaat työttömät	108442	116216	-7774	-6.7
3. Pitkäaikaistyöttömät	139696	90003	49693	55.2
E. TOIMEENTULOTURVA				
1. Työttömyyskassojen jäsenet	262391	271423	-9032	-3.3
2. Peruspäivärahan saajat*	148561	198693	-50132	-25.2
II TOIMINTA KUUKAUDEN AIKANA				
1. Työttömät työnhakijat**	514973	485685	29288	6.0
2. Muut työnhakijat (pl. tyött.eläk.)	263246	251440	11806	4.7
1-2 Työnhakijat yhteensä	778219	737125	41094	5.6
3. Kuukauden kaikki työpaikat	19682	16273	3409	20.9
- kuukauden uudet työpaikat	11584	8158	3426	42.0
- täyttyneet työpaikat	13262	8488	4774	56.2
- työvoimatoimiston hakijalla	8884	5247	3637	69.3
4. Alkanneet työttömyysjaksot	51093	53146	-2053	-3.9
5. Päättyneet työttömyysjaksot	41850	31723	10127	31.9
6. Uudet sijoitukset tukitoimenpiteillä	8121	7714	407	5.3
7. Aloittanut työvoimakoulutuksen	708	919	-211	-23.0

* Kesäkuun lopussa

** Ilman lomautettuja

2. Arbetalösa arbetssökande (permitterade medräknade) och lediga platser i arbetsförmedlingen enligt arbetskraftsdistrikt.
juli 1994

Arbetskrafts- distrikt	Juli 1994	Juni 1994	Juli 1993	Förändring Juli 1994 Juli 1993		Av de arbets- lösa permitt- terade	Rel. ar- betslöshet procent	Juli 1994	Juni 1994	Juli 1993	Förändring Juli 1994 Juli 1993	
	Arbetalösa arbetssökande							Lediga arbetsplatser				
Mylands	121572	118182	118345	3227	3	5345	17.5	1193	1338	953	240	25
Åbo	41409	40355	41841	-432	-1	2931	19.1	670	915	514	156	30
Satakunta	26207	25736	25451	756	3	1324	21.0	601	544	155	446	208
Tavastehus	80845	79497	82147	-1302	-2	3839	21.4	1084	1351	793	291	37
Kymene	13737	13197	13458	279	1	1453	20.3	208	472	229	99	26
St Michels	21785	21497	21182	603	3	932	27.2	197	306	181	16	9
Vasa	39025	38039	39273	-248	-1	2192	18.2	420	637	435	-15	-3
Mail. Finland	29016	28524	27985	1031	4	1322	23.6	301	184	259	42	16
Rapla	25534	25071	25470	64	0	709	20.9	605	2447	3072	-2467	-80
Norra Karelen	19379	19176	18074	1305	7	661	23.9	105	191	103	2	2
Kainuu	10952	10616	11279	-327	-3	438	25.5	91	170	81	10	12
Uleåborgs	36162	35665	35666	496	1	1503	21.7	493	748	378	119	30
Lappland	25114	24405	24638	476	2	644	25.4	141	171	143	-2	-1
Hela Landet	510737	499960	504809	5928	1	23293	20.1	6189	9474	7296	-1107	-15

Siffrorna visar de arbetalösa arbetssökande, vilkas ansökan var i kraft på räkningsdagen, samt de arbetsplatser som på räkningsdagen alltså var obesatta. Räkningsdagarna var 29.7.1994, 30.6.1994 samt 30.7.1993.
1. De arbetalösa arbetssökandes $\pm$ -andel av den beräknade arbetskraften

3. Arbetalösa arbetssökande (inkl. permitterade) och lediga platser i arbetsförmedlingen enligt yrkesområde, juli 1994

Yrkesområde	Juli 1994	Juni 1994	Juli 1993	Förändring Juli 1994 Juli 1993		Juli 1994	Juni 1994	Juli 1993	Förändring Juli 1994 Juli 1993	
	Arbetalösa arbetssökande					Lediga arbetsplatser				
Tekniskt, nat.vetensk. mm. arb.	44610	44568	42897	3713	9	392	503	319	73	23
Hälsövern, socialt arbete	36403	35734	31417	4986	16	630	690	470	160	34
Administrativt arbete och kontorarbete	52754	51201	50142	2612	5	321	337	300	21	7
Kommersiellt arbete	37237	36517	34047	3190	9	808	992	937	-129	-14
Jord- och skogsbruksarbete	15833	15588	14956	877	6	979	3745	3478	-2499	-72
därev: skogsarbete	7375	7202	7285	90	1	35	46	20	15	75
Transport- och kommunikations- arbete	17907	17783	17033	874	5	139	126	98	41	42
Byggnadsarbete, gruvarbete och stenhugsnäring	49013	48532	47823	1190	2	319	493	265	54	20
därev: husbyggnadsarbete	42802	42262	41480	1322	3	252	423	222	30	14
Tillverkningsarbete	107288	105784	104068	3220	3	1683	1698	711	972	137
Servicearbete	52395	51749	45892	6503	14	889	760	709	180	25
Arbete ej hänförligt till annat yrkesområde	72004	69900	74542	-2538	-3	29	130	9	20	222
Permitterade	23293	22604	41992	-18699	-45					
Totalt	510737	499960	504809	5928	1	6189	9474	7296	-1107	-15